

KANDIDAT JE ZNAN

Deželni svet Slovenske skupnosti je torej izbral Mirka Špacapana za kandidata slovenske stranke na bližnjih deželnih volitvah. Kot izhaja iz poročanja tiska, se je deželni svet SSK za to izbiro izrekel soglasno (vzdržala sta se samo Špacapan in še en - neimenovani - član). Mirko Špacapan, sicer pokrajinski tajnik SSK za Goriško, bo kot kandidat SSK nastopil na listi Marjetice (s katero je SSK sklenila dogovor) tako v goriškem kot tudi v tržaškem volilnem okrožju, poleg tega pa še na posebnem seznamu (t.i. listinu) predsedniškega kandidata leve sredine Riccarda Illyja.

Vprašanje o tem, koliko kandidatov slovenske stranke bo in kdo bodo, je tako dobilo odgovor. Stranka in kandidat bosta morala sedaj napeti vse sile, da bo junijski volilni rezultat ugoden, tako za levosredinsko koalicijo kot za slovensko narodno skupnost. Zmaga leve sredine in močna uveljavitev Riccarda Illyja bi namreč ogromno olajšali izvolitev predstavnika SSK, vendar se bo treba za ta rezultat močno potruditi, kar seveda ni samo odvisno od slovenske stranke. Javnomenjske raziskave so pred časom dajale prednost Illyju pred kandidatko desne sredine Alessandro Guerra, blizu se je zdel tudi dogovor med kandidatom leve sredine in Stranko komunistične prenove. S časom se je slednji pričel oddaljevati zaradi nekaterih globljih programskih razhajanj, po drugi strani pa kaže, da smo tik pred zdajci glede dogovora med Illyjem in videmskim županom Sergiom Cecottijem, ki se je sprl z desno sredino in Severno ligo. To bi na Illyjevo stran privabilo vsaj del furlanskih avtonomistov, čeprav obstajajo v levi sredini še vedno določena razhajanja glede teh povezav. Kljub temu da stanje v vrstah leve sredine ni rožnato in idealno, pa je pravi raj v primerjavi s tistim, kar se dogaja znotraj desne sredine oz. Doma svoboščin. Zamere in polemike zaradi izbire Alessandre Guerra za predsedniško kandidatko in žrtvovanje deželnega predsednika Renza Tonda se očitno še niso polegale. Sicer se bodo "vremena zjasnila" mesec dni pred volilno preizkušnjo, ko bo treba vložiti kandidatne liste z imeni in priimki. Takrat bo znano, ali so bile vse polemike, ki smo jim danes priče, samo predvolilne igrice ali je bilo kaj resnejšega. Videli bomo, ali bodo volivci hitro pozabili na te spore ali pa bodo slednji pustili svoje posledice.

To pišemo, da pokažemo, kako bo marsikaj odvisno od dogajanja na deželni ravni. Sicer se mora SSK pripraviti tudi na slučaj, da leva sredina ne zmaga na volitvah. Tudi v tem primeru mora napeti vse sile, da izvoli svojega predstavnika v novi deželni parlament. To bo namreč vsekakor obdobje pomembnih dogajanj: prihodnje leto bo namreč Slovenija vstopala v Evropsko zvezo, verjetno se bo ponovno govorilo tudi o kraškem parku, deželna uprava pa je (skupaj z drugimi krajevnimi upravami) itak pristojna za celo vrsto ukrepov, ki zadevajo našo narodno skupnost ter njene ustanove in organizacije. Spričo vsega tega seveda ni treba posebej poudarjati pomena prisotnosti predstavnika samostojne slovenske politične opcije v deželnem parlamentu. Možnost je torej dana in jo bo potrebno maksimalno izkoristiti.

Ivan Žerjal

V središču pozornosti

Sveti oče Janez Pavel II. je minulo nedeljo, 6. t.m., med molitvijo angelskega češčenja ponovno ves svet pozval, naj se zavzema za mir v Iraku, in je molil za iraško ljudstvo, ki je v vojni vihri. Papež je že pred vojno na Srednjem vzhodu dokazal, da je danes edina velika in nesporna moralna avtoriteta na svetu, saj je v imenu Boga, v svojem imenu in v imenu vsega človeštva pozival k mirnim rešitvam vseh še tako zapletenih sporov, tudi krize v Iraku. Te besede smo zapisali predvsem zato, ker je danes izjemno ključno gledati tako našo Evropo kot tudi Ameriko, saj je jasno, da imata tako prva kot druga ob vojni v Iraku veliko za bregom. Tudi zato nas ni presenetila novica, da je Condoleeza Rice stvarno rekla, da "bo po končani vojni pri obnovi Iraka skrbel tisti, ki je v vojni dal kri za zrušitev Huseinovega režima." Zavzemanje Evrope, da bi obnova Iraka potekala pod okriljem OZN, le diši preveč po delitvi velikih dobičkov, ki jih vsaka obnova po vojni na žalost prinaša!

Tretje srečanje otroških in mladinskih zborov Zlata grla Izraz upanja in veselja

Revija tudi znamenje nadaljevanja pevske tradicije

FOTO BUMBACA

Tretje srečanje otroških in mladinskih zborov Zlata grla, ki sta ga v soboto, 5., in v nedeljo, 6. t.m., priredila prosvetno društvo Vrh sv. Mihaela in is-

toimenski mladinski zbor v sodelovanju z Združenjem cerkvenih pevskih zborov iz Gorice, je, glede na širok odziv, potrdilo splošno, številčno in

kakovostno rast otroškega in mladinskega petja v našem prostoru. Gre torej za pojav, ki je vreden vse pozornosti.

VJ / stran 15

Vojna v Iraku

Bagdad pred padcem

Spopadi vse hujši, ranjenih in mrtvih vse več

Po dveh tednih vojne, po novicah o začetku prodora ameriških čet v prestolnico Bagdad, se pozornost že obrača na načrte o tem, kakšen bo Irak po vojni.

Britanske čete so že skoraj v celoti prevzele nadzor nad Basro. Medtem so Američani konec minulega tedna zavzeli nekaj strateških točk v okolici, potem pa še v centru Bagdada. V bojih je padlo več sto vojakov - predvsem na iraški strani. Prvi cilj zavezniških sil je bilo letališče na jugu prestolnice. Ameriške sile imajo pod nadzorom tudi vse avtoceste in pomembnejše ceste, ki vodijo iz Bagdada in vanj. Vprašanje pa je, na kakšen način se bodo lotili prestolnice. Strategiji in komentatorji napovedujejo, da se ameriške enote ne bodo spustile v poulične boje, v katere bi jih Iranci radi privabili. Dejstvo, da je bilo do sedaj videti sorazmeroma malo

iraških vojaških (predvsem elitnih) enot, gre morda pripisati iraški strategiji, da se bo najhujši upor začel šele v Bagdadu.

Temu se želijo zavezniški spretno izogniti. Ameriške enote so v ponedeljek zavzele v prestolnici tri predsedniške palače, v načrtu pa je še prevzem zunanjega ministrstva in ministrstva za informiranje. Po prvih akcijah sodeč, torej zgleđa, da nameravajo Združene države Amerike samo obdržati nekatere ključne položaje v mestu, glavnina vojske pa se sproti vrača v periferijo. Glavni cilj ostaja namreč zajetje Sadama Huseina. Ameriški "režiserji" vojne so ugotovili, da bo prestolnica kar sama padla, ko bo ostala brez političnega in vojaškega voditelja. Sadam pa se skriva neznano kje. Nekateri ugi-bajo, da se je pred obkolitvijo Bagdada umaknil v rodni Tikrit, drugi pravijo, da se

skriva v podzemlju prestolnice, v enem nešteti težko dostopnih bunkerjev.

Iraški Rais je spreten v svojem javljanju v medijih. Preko televizije sporoča svojemu ljudstvu in svetu, da je živ in zdrav, da namerava v vojni zmagati, vabi in napoveduje, da se bo ljudstvo uprlo tudi na nekonvencionalen način. Svet ob tem za nekaj ur trepetja in pričakuje napad s kemičnim orožjem, nekateri si že predstavljajo ponovitve 11. septembra. Potem pa pride sicer do novih samomorilnih napadov, najbolj črna predvidevanja pa se k sreči ne uresničijo.

Vsi torej še vedno ugibajo, kakšno potezo pripravlja Sadam - če bo to vojaška akcija ali pa iraški diktator razmišlja samo še o tem, kako sebi in svoji družini rešiti življenje in zbežati v izgnanstvo.

/ stran 2
Breda Susič

Msgr. Stanku Zorku v spomin

V zadnjih nekaj letih se je poslovilo kar število vodilnih predstavnikov nekdanjega uredništva Katoliškega glasu. To so bili msgr. Lojze Škerl, msgr. Franc Močnik in msgr. Kazimir Humar, ki so nekako sestavljali jedro in glavnino piscev pri Katoliškem glasu. Eden iz Trsta, dva iz Gorice, med njimi odgovorni oz. glavni urednik. Še pred leti nas je nenadoma zapustil g. Jože Jurak, prav tako dolgo let ena od duš Katoliškega glasu. Sedaj je prišel na vrsto msgr. Stanko Zorko, dolgoletni podurednik za Tržaško oz. glavni koordinator za vse sodelavce na Tržaškem. V ul. Vicollo delle Rose v Rojanu, kjer je pokojnik bival in deloval, je bila torej centrala za naš tisk na Tržaškem.

Stanko Zorko je bil nedvomno osebnost, ki je s svojo zadržanostjo in neiskanjem protagonizma odigrala veliko vlogo zlasti med tržaškimi Slovenci. Razne postaje na življenjski poti so ga vodile od rodne Dolenjske mimo Goriške do Trsta, kjer se je globoko zasidral v slovenski verski in prosvetni skupnosti v Rojanu. Poleg tega pa še njegovo dragoceno delovanje na tržaškem radiu, kjer je že pred desetletji začel z verskimi oddajami (Vera in naš čas), iz rojanske cerkve pa vsako nedeljo prenašajo po etru sv. mašo, za katero je vedno skrbel.

Naj se tu še posebno spomnim na njegovo vlogo pri Katoliškem glasu, skupno z Novim listom predhodnikom našega sedanjega tednika. Takrat sem osebno bil še med mlajšimi stalnimi sodelavci tednika. Tako sem se tudi udeleževal npr. znanih letnih sej uredništva, uprave in sodelavcev Katoliškega glasu. Na teh srečanjih sta vedno sodelovala od uredništva v glavnem odgovorni urednik Franc Močnik in dejanski oz. glavni urednik Kazimir Humar. Prav tako Jože Jurak eden najbolj plodovitih piscev v svojem času.

/ stran 2
Andrej Bratuž

SPOROČILO UREDNIŠTVA

Sotrudnike obveščamo, da bo velikonočna številka našega lista izšla v četrtek, 17. t.m. Zato naj prispevki pridejo na uredništvo najkasneje do ponedeljka, 14. t.m.

- 02 Drago Legiša
ZA STRASTJO POLITIKA MORA STATI IDEJA
- 03 Jurij Paljk / intervju
DARJA BETOCCHI
- 03 Jurij Paljk / intervju
MIRKO BRULC
- 08 Matjaž Rustja
OB 110-LETNICI ROJSTVA IGA GRUDNA
- 14 Mara Petaros
BLIŽAJO SE DAVČNE ZAPADLOSTI

SVET OKROG NAS

Rušenje mitov Italijanska zavojevanja v letih 1940-43

Politični komentatorji in zgodovinarji ob več priložnostih ugotavljajo, da Italija ni imela svojega Nürnberga in da tudi drugače ni še samokritično obračunala s svojo preteklostjo zlasti v času druge svetovne vojne. Zaradi prikrivanja razmer in dogodkov so se ustvarile nestvarne predstave o vojnem dogajanju. Ena takih zgrešenih predstav je zgodba o "dobrih ljudeh", ki so si jo Italijani ustvarili o sebi in tako obšli del svojih odgovornosti.

V zadnjem času pa skušajo zlasti mlajši zgodovinarji realno obravnavati medvojno dogajanje na temelju arhivskega in drugega gradiva. Tako je pred kratkim izšlo pri založbi Bollati Boringhieri obsežno delo o okupacijski politiki fašistične Italije v obdobju 1940-43, ki ga je napisal mladi zgodovinski raziskovalec Davide Rodogno. V njem pravi, da italijanska osvajanja niso bila zgolj slučajna ali im-

provizirana, temveč so bila sestavni del načrta, kakršnega si je bil zamislil Mussolini, in je obsegal tri koncentrična območja. Prvo območje je obsegalo Italijo z Dalmacijo, Jonskimi otoki in jugovzhodno Francijo, drugo naj bi vključevalo narode bele rase in krščanske vere (Hrvaška, Grčija in del Francije), v tretje območje pa so spadale afriške kolonije, katerim naj bi Italija prinesla višjo civilizacijo.

Pri obravnavanju odnosov med italijansko vojsko in prebivalstvom zasedenih področij avtor pravi, da se je italijanska vojska enako nasilno obnašala kot nemška oziroma nacistična, to pa predvsem iz strahu pred neizhodnim položajem, v katerega so bili potisnjeni. Tako so rekrutirali talce, uničevali cela naselja in deportirali ljudi. V koncentracijska taborišča so tako internirali od 100 do 150 tisoč ljudi s področja Jugoslavije. Koncentracijska taborišča v srednji in južni Italiji je upravljalo notranje ministrstvo (kakih 50 taborišč), v srednji in severni Italiji pa kraljeva vojska (v ta sklop so, recimo, spadala taborišča v Gonarsu, Viscu, Reniciju, Riccioneju in še druga).

Poglavje zase so bila taborišča na okupiranih področjih, med katerimi je najbolj znano ono na otoku Rabu, kjer naj bi zaradi slabe in pomanjkljive prehrane ter neznosnih bivalnih razmer pomrlo kakih tri tisoč internirancev. Vatikanska diplomacija je skušala posredovati, a so ji vojaški krogi prikrivali dejanske razmere.

Avtor omenjene zgodovinske raziskave izpodbija tudi dosedanje prikazovanje politike fašističnega režima do Judov, ki naj bi bila popustljiva in dobrohotna. Če vseh Judov niso izročili Nemcem iz notranjepolitičnih razlogov, je po drugi strani zgovorno dejstvo, da so samo na reki 800 judovskih beguncev z zasedenih ozemelj izgnali ali izročili hrvaškim ustašem, dobro vedoč, kakšna usoda jih čaka.

Alojz Tul

Tiskovno sporočilo Za Mirka Špacapana!

Dragi slovenski volivci in somišljeniki Slovenske skupnosti.

Junjske deželne volitve morajo postati priložnost, da slovenska stranka znova dobi svoje zastopstvo v deželnem svetu, po desetih letih odsotnosti. Sodelovanje z Marjetico nam omogoča da spet stopimo v deželno politiko, v navezi, ki podpira predsedniškega kandidata Riccarda Illyja.

V primeru njegove zmage nam bo mesto v "seznamu" zagotovilo neposredno izvolitev, če pa bo prevladala desnica, je edina možnost, da se naš kandidat uveljavi v tem, da na listi Marjetice, kjer nastopa, premaga ostale tekmece z večjim številom preferenčnih glasov.

Trenutni položaj je tak, da je prodor slovenskega kandidata verjetnejši v Gorici kot v Trstu, zato je izbira SSK padla na goriškega predstavnika, ki pa se bo po dogovoru z Marjetico predstavil tudi v Trstu. Tudi tu je možnost, čeprav manjša kot v Gorici, da naša stranka uveljavi svojega predstavnika in v primeru izvolitve dveh na listi Marjetice odščitne mesto italijanskemu predstavniku.

To pomeni, da je vsak glas za Marjetico in vsaka preferenca za Mirka Špacapana, tako v Gorici kot v Trstu, izredno pomembna v boju za dosego uveljavitve našega predstavnika, v preizkušnji, ki bo vse prej kot lahka.

Stranka Slovenske skupnosti je svojemu kandidatu uspela zagotoviti čimboljše pogoje za izvolitev, vendar morajo v prvi vrsti slovenski glasovi to tudi udejanjiti in se jasno opredeliti za svojega predstavnika.

Ne razpršujte torej svojih dragocenih glasov in jih zaupajte zastopniku stranke Slovenske skupnosti, ki ni nikdar zatajila svojih volivcev.

Naše geslo za junjske volitve naj bo zato:

Volite Slovenca v deželni svet!

Notranja italijanska politika

"Za strastjo politika mora stati ideja"

Vojna v Iraku je tudi v Italiji zasenčila notranjepolitično dogajanje, saj dnevni tisk in ostala sredstva množičnega obveščanja posvečajo pozornost poteku vojaških operacij in skoraj zanemarjajo domačo stvarnost. Takšno stanje pa se bo po vsej verjetnosti kmalu spremenilo, saj so tako rekoč pred vrati volitve v mnogih občinah, pokrajinah ter v nekaterih deželah, med njimi v Furlaniji-Juljski krajini. Tu bomo volili v nedeljo, 8. junija.

Kar zadeva parlamentarno delovanje, je treba predvsem omeniti, da je poslanska zbornica odobrila zakon, ki na novo ureja sistem informiranja in radiotelevizijskega oddajanja. Zakon zadeva področje, ki je v Italiji zlasti zato izredno kočljivo, ker je predsednik vlade Silvio Berlusconi tudi pomemben založnik in lastnik treh televizijskih omrežij. Naravno bi zato bilo, da bi zakonodajalec z ustreznim zakonom uredil očitni konflikt interesov, kot je Berlusconi sicer obljubil, ko je stopil v politično areno. V tem pogledu pa se je le razpravljalo na nekaterih sejah dvodomne komisije, ki ji je predsedoval vodilni predstavnik levih demokratov D'Alema, vprašanje pa ni bilo urejeno niti po drugi Berlusconijevi izvolitvi za predsednika vlade. Med razpravo o pravkar omenjenem zakonu se je sicer nekaj "zataknilo", ker je bil zaradi odsotnosti mnogih poslancev vladne večine sprejet spreminjalni predlog opozicije, po katerem sme en sam lastnik imeti največ dve

televizijski omrežji. To pomeni, da bi bil Berlusconi ob eno omrežje. Predlagatelj novega zakona Gasparri in nekateri vodilni predstavniki vladne večine pa so takoj pojasnili, da bo "nezgoda" popravila senatna zbornica in da bo zakon gotovo sprejet, ne da bi se bistveno spremenilo njegovo prvotno besedilo. V znak protesta je opozicija pred sklepnim glasovanjem zapustila dvorano. Pripomniti velja, da je ta zakon tudi v kričnem nasprotju s črko in duhom poslanice, ki jo je bil v zvezi z vprašanjem informiranja naslovil na parlament predsednik republike Ciampi.

Medtem se je rešilo (ne brez resnih trenj) vprašanje novega vodstva državne radiotelevizije RAI. Potem ko je Pietro Mieli iz "političnih in tehničnih razlogov" odklonil mesto predsednika uprave sveta družbe, je bila za predsednico izvoljena časnikarka Lucia Annunziata, glavni ravnatelj pa je postal

39-letni arhitekt in menedžer iz Milana Flavio Cattaneo, ki je tudi najmlajši glavni ravnatelj v vsej zgodovini RAI-a. Pomembna novost naj bi tudi bila premestitev glavnega sedeža drugega televizijskega omrežja RAI iz Rima v Milan. Ta ukrep je dejansko "izsilil" voditelj Severne lige Umberto Bossi, ki s podobnim početjem nadaljuje, ker se bližajo pomembne volilne preizkušnje in si njegova Liga s tem kuje politični kapital. Kako je bilo s predsedniškim kandidatom za deželne volitve v Furlaniji-Juljski krajini, je znano. Privzamimo naj le, da prihaja zdaj na dan Bossijeva "devolucija", to je prenos primarne zakonodajne oblasti od središča (Rima) na posamezne dežele za področje zdravstva, šolstva in krajevne varnosti. Za to pa je nujna sprememba nekaterih členov republiške ustave.

/ stran 13
Drago Legiša

S 1. STRANI

V spomin...

Pri upravi je vedno sodelovala upravnica Zora Piščanc, ki je vodila nelahko finančno plat časopisa. Pomagal je še Viktor Prašnik, tudi že pokojni kulturni delavec. Med tržaškimi protagonisti pa sta bila vedno najbolj zvesta Stanko Zorko in Lojze Škerl, poleg nekaterih mlajših laičnih sodelavcev (npr. Drago Štoka, Alojz Tul, iz Goriške pa še Remo Devetak in drugi).

Msgr. Zorko je vedno dejavno sodeloval v debatah in to aktivno in umirjeno brez retorike ter se zavzemal zlasti za rast časopisa in njegovo širjenje. Kasneje so se s prihodom na uredništvo Dušana Jakomina stvari nekoliko spremenile.

Za vse njegovo dragoceno delo na tem področju se danes pokojniku iz srca zahvaljujemo. To rad naredim še posebno kot zadnji odgovorni urednik Katoliškega glasa.

Bog mu bodi bogat plačnik.

S 1. STRANI

Bagdad...

Zelo pomemben pa bo tudi dogovor zaveznikov v zvezi z bodočo ureditvijo Iraka. Blair in Bush, ki se bosta o tem pogovarjala na Severnem Irskem ta ponedeljek in torek, imata različne poglede: Blair se zavzema za to, da bi v povojnem obdobju ključno vlogo zopet prevzela Organizacija združenih narodov. Bush pa načrtuje neposreden vpliv ameriških oseb-

nosti v novi iraški vladi. Bushov načrt pa ima šibko točko: vprašanje je namreč, kako bodo sploh sestavili novo iraško vladno, ne pa ne v Iraku samem, ne v tujini ni bilo pravega disidentstva, do sedaj pa ni prišlo niti do kakega iraškega odporiškega gibanja. Formula, ki so jo uredniki v povojnem Afganistanu, bo torej v Iraku težko izpeljati. Bodočnost Iraka in vsega srednje in bližnjevzhodnega območja pa ostaja zavita v meglo.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Svet je ustvarjen po človekovi podobi

Če je človek ustvarjen po božji, je svet ustvarjen po človekovi podobi. Vse, kar se dogaja v njem, prihaja iz človeka. Iz človeka prihaja dobrota, iz človeka prihaja hudobija, svetloba, tema, ljubezen, sovraštvo, vojna, mir, strpnost, nestrpnost, prijateljstvo in zadržanost. Vse prihaja iz človeka, za vse se človek tako ali drugače odloči, zdaj se poda na to in zdaj spet na ono pot in tako določa svojo usodo kot tudi usodo drugih. Enkrat namreč odpusča in drugič zameri ter se maščuje, zdaj je nedostopen in mrzlosrčen, drugič gre bližnjemu naproti in ga sprejme v svoj dom z vso neizrekljivo toplino. V vseh primerih je vse človek, vse smo mi, čeprav se nemara pomena svojih nagnjenj in dejanj vedno niti ne zavedamo.

Kdo poreče, saj to je vendar strašno, da bi vse, kar se v svetu dogaja, izhajalo iz človeka? Da se v svetu dogaja toliko dobrega, to že, v tem primeru bi že pristali na domnevo, da vse izhaja iz človeka, da izhaja iz nas ter prav iz nas. Ampak da bi iz nas prihajalo tudi vse tisto, kar je slabo in zlo, kar je uničenje in ni dobro, srčnost, na kaj takšnega je pa zelo težko, če že ne nemogoče pristati. In vendar je prav v tej sluteni resnici, kako vse izhaja iz nas, naše največje upanje in enkratna priložnost, tako enkratna priložnost, da jo stežka sprejmemo v vsej njeni lepoti in čudežnosti. V kolikor namreč vse izhaja iz nas - in v to globoko verjame - potem bo zagotovo vse dobro, če se bomo mi odločili za dobro. Bo vzdužje sodelo-

vanja in solidarnosti vse močnejše, če se bomo mi tako odločili in odločali. V kolikor vse izhaja iz nas, bomo presegli vse nesporazume, zavrgli nasprotovanje drugemu človeku, mu ponudili roko in hodili skupaj z njim in sploh z vsemi v smeri svetle in sijoče zarje naše prihodnje zgodovine. V kolikor vse izhaja iz nas, se bomo tudi lahko rešili vsakršnega zla, ki je slej ko prej v dejstvu, da se s sočlovekom ne moremo pomiriti in mu nuditi točno toliko prostora, kolikor ga želimo zase. V kolikor torej vse izhaja iz nas, bo lahko nekega dne v vsej svoji veličini zavladal mir in nas ne bodo pestile več vojne. Ne bodo nas več vojne pestile, ker vojne so nesreča za vse, za krive in nekrive, napadalce in napadene, za močnejše in šibkejše, za ponižane in poniževalce, za razžaljene in za žalilce.

Res, vse izhaja iz človeka, iz vsakega posameznika posebej. In kar prihaja iz vsakega posameznika, se poveže z drugimi posamezniki in v kolikor iz večine izhaja dobro, bo na svetu več dobrega in bo dobro prevladalo. V nasprotju primeru bo prevladalo zlo. Seveda ne samo v krogu posamezne osebe, ampak bo preskočilo v voljo širšega prostora, države, naroda, civilizacije. Kot bo lahko na enak način v širšem prostoru, v državi, narodu, civilizaciji zavladalo dobro. Vse je torej odvisno od nas, ljudje smo tisti, ki ustvarjamo svet in njegov značaj. Zato ustvarjamo svet, v katerem bo vse manj zlega in vse več svetlega! Ustvarjamo svet, ki bo bolj, kot je danes, ustvarjen po božji podobi.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Darja Betocchi

To mi je pri srcu!

Prof. Darja Betocchi, ki poučuje na naših šolah, se je v zadnjih letih uveljavila tudi kot odlična prevajalka zahtevnih slovenskih knjižnih besedil v italijanski jezik. Pred kratkim sta tako izšla med drugimi njen prevod izbora poezij enega najbolj znanih slovenskih pesnikov Tomaža Šalamuna in tudi romana Dušana Jelinčiča.

Predstavite se!

Rodila sem se v Trstu pred 38 leti iz mešanega zakona med zamejko in Italijanom iz Firenc. Obiskovala sem slovenske šole in diplomirala iz italijanistike na tržaški univerzi. Po poklicu sem profesorica italijanščine na znanstvenem liceju Prešeren. Svoj poklic imam zelo rada, ne vem pa, koliko časa bo ta ljubezen še trajala - zdi se mi namreč, da so v zadnjih desetih letih razni poskusi šolske reforme kakovostno raven italijanske šole tako drastično znižali, da postaja poučevanje res vedno težje in skopo z zadoščenji. Poleg poučevanja se že kar nekaj let precej intenzivno ukvarjam tudi z literarnim prevajanjem. Le-to je tudi predmet mojega magistrskega oz. doktorskega študija na ljubljanski filozofski fakulteti, kjer pod mentorstvom pesnika in prevajalca dr. Borisa A. Novaka pišem (oz. se na to šele pripravljam) doktorsko disertacijo o prevodih Kosovelovih pesmi v italijanščino.

V svojem prostem času sodelujem pri Slovenskem klubu, Skupini 85-Gruppo 85 in uredništvu pred kratkim nastale literarno-kulturne revije *Almanacco del Ramo d'oro*: skupen vsem je odprt pogled na našo stvarnost, predvsem pa konkretno prizadevanje za premoščanje pregrad med tukaj živječimi narodi. To pa mi je zelo zelo pri srcu.

Rada imam sprehode v naravo, pogovore s prijatelji, dobre filme in knjige... najraje pa se ukvarjam s svojo devetletno hčerko Janjo, kateri posvečam večino svojih popoldnevov. Nepogrešljiva komponenta mojega življenja so tudi nedeljski izleti z družino in prijatelji, ki so moj največji relaks in užitek in brez katerih bi se s težavo prebijala čez delovni teden!

Kdaj in kako to, da ste začeli prevajati?

Prevajati sem začela popolnoma naključno: zaradi zdravstvenih težav sem namreč morala pustiti poučevanje že v petem mesecu nosečnosti, tako sem se kar naenkrat znašla križem rok. Priložnost sem izkoristila za branje kar nekaj klasikov, potem sem spleta odejico za (bodočo) hčerko, potem sem se nekaj časa učila angleščino, potem sem nabirala zvončke in regat... naposled pa sem na Primorskem dnevniku brala o prevajalskem natečaju "Srečko Kosovel", ki ga je ravno takrat razpisalo Javno večnamensko kulturno središče iz Ronk. Prenasičena angleščine, zvončkov in regata, sem se na vrat na nos odločila, da se ga bom tudi sama udeležila. Za svoj prvi prevod sem izbrala zbirko Miroslava Košute *Odseljeni čas*, ki mi je že od

FOTO KROMA

nekdaj bila draga. No, hčerki dolgujem očitno tudi svojo prevajalsko pustolovščino... tudi to spada torej med neznake materinstva!

Zakaj prevajate in to ravno iz slovenščine v italijanščino?

To je pa zanimivo vprašanje, na katerega ne vem, če bom znala odgovoriti. Toda poskusila bom. Že prej sem povedala, da prihajam iz mešanega zakona, nisem pa povedala, kdo sta bila moja nonota. Mislim, da sta ravno onadva igrala ključno vlogo v (nezavednem) oblikovanju mojih interesov. Mamin oče je bil namreč tigrovec Dorče Sardoč, zgodba katerega je verjetno marsikateremu bralcu že znana: za svoje antifašistično delovanje je bil namreč najprej obsojen na konfinacijo, kasneje pa celo na smrt. Čeprav je potem bil pomilostljen in obsojen "le" na dosmrtno ječo, ga je boleča izkušnja fašističnega zatiranja tako zaznamovala, da se ni nikoli mogel sprijazniti z dejstvom, da se je njegova edina hčerka - moja mama - poročila z Italijanom. Tudi naju z bratom ni nikoli hotel spoznati, saj sva bila tudi midva "na pol Italijana". O njem pa smo se doma ogromno pogovarjali: za mnoge Primorce je bil Sardoč heroj, poosebljenje načelnosti, premočrnosti in neuklonljivosti pred italijanskim nasiljem, odmeve tega "mita" (vedno prisotnega tudi v naši družini) pa sva absorbirala tudi brat in jaz. Skratka: Dorče Sardoč naju je tako v svojem junaštvu kot v svoji trdosti zaznamoval. Še zdaj čutim do njega mešanico občudovanja in jeze. Nič manj "odsojnost" pa je bil tudi naš drugi nono, pesnik Carlo Betocchi, ki v Italiji uživa precejšen ugled in ki je iz svojih Firenc - tudi on od daleč! - projiciral svoj "bajni" čar ("il nonno poeta!") na naju nevedna vnuka. Enega nonota torej sploh nisem poznala, drugega sem videla le nekajkrat (bil je namreč že zdavno ločen od mnogo bolj prisotne nonne

Antonie) - oba pa sta v neverjetno veliki meri vplivala name. Od nonota Dorčeta sem gotovo "podedovala" svojo čvrsto slovensko narodno zavest, istočasno pa me je njegovo vedenje navdalo z mržnjo do kateregakoli nacionalizma, od nonota Carlota pa sem dobila ljubezen in morda tudi drobce (prevajalskega) talenta za književnost.

Vse to (čemur bi pa dodala še svojo dvojezičnost, se pravi relativno dobro obvladavanje obeh jezikov) pa je bil humus, iz katerega je zrastle moja prevajalska dejavnost: kaj je namreč lepšega kot to, da lahko uporabljam svoje poznavanje obeh jezikov in svojo ljubezen do literature za kulturno posredovanje? Gino Brazzoduro je nekoč rekel: "Prevajati pomeni ljubiti", jaz pa bi njegov nadvse plemeniti moto nekoliko bolj podrobno razčlenila in mu dodala tole: prevajati gotovo pomeni ljubiti, a istočasno pomeni tudi omogočiti drugim, da ljubijo oz. bolje rečeno, da lahko vzljubijo to, kar jim je bilo prej nedostopno, tuje in zato morda neljubo.

Kar se pa tiče mojega prevajanja izključno iz slovenščine v italijanščino, bi rekla, da je to treba pripisati zgolj dejstvu, da italijanščino kratkoma bolj obvladam od slovenščine. To pa je verjetno posledica mojega študija italijanistike: na prvem izpitu me je namreč profesorica hotela vreči zaradi mojega slabega izražanja, to pa me je tako spodbudilo pri vežbanju italijanščine, da še zdaj nisem odnehala!

Prevajati = varati.

Kaj mislite o tem?

Pogledov na prevajanje je v tem oziru res veliko. Ze sv. Hieronim, ki je prvi prevedel Biblijo v latinščino in je zato zaščitnik prevajalcev, je trdil, da je treba prevajati po smislu, ne pa dobesedno ("Non verbum de verbo, sed sensum exprime-re de sensu").

/ stran 6
Jurij Paljk

Intervju / Mirko Brulc

Vi ste zares most!

Novogoriški župan Mirko Brulc je v nekaj mesecih dokazal, da se kot prvi mož Mestne občine Nova Gorica zaveda pomena čezmejnega sodelovanja in tudi življenja in dela naše slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Poznamo ga kot umirjenega človeka, ki zna sogovorniku prislusniti, trezno govori in razmišlja, s svojo stalno prisotnostjo med nami pa je pokazal, da se zaveda tudi pomena naše skupne prihodnosti na Goriškem.

Gospod župan, najbolje bi bilo, če najprej poveste kaj več o sebi, saj vemo o vas zelo malo, skorajda samo to, da prihajate iz vrst šolnikov!

V politiki sem že vrsto let. Bil sem podpredsednik skupščine Občine Nove Gorice, več let mestni svetnik, dejaven sem bil v raznih društvih. Bil sem tudi sekretar Občinskega komiteja Zveze komunistov Nova Gorica.

Rojen sem v Lendavi na dvojezičnem območju (madžarščina), zato se posebej razumem slovensko manjšino v Italiji in Avstriji, ki si prizadeva za uveljavitev svojih pravic.

Več kot dvajset let sem bil ravnatelj osnovnih šol, zato mi je delo z mladimi še posebej všeč.

Kot novi župan novogoriške občine ste se seveda takoj spoprijeli s težavami, ki jih gotovo tudi novogoriško območje ima. Katere so najbolj pereče?

Veliko nalog v občini je vezanih na gospodarske težave. V tem okviru bi izpostavil probleme s presežnimi delavci na mejnem prehodu Vrtojba, ki bodo nastali po 1. maju 2004. V občini nas trenutno čakajo tudi zelo zahtevne naloge, ki so vezane na ustanavljanje visokošolskih središč.

S svojima kolegoma, z goriškim županom Brancatijem in z vrtojbensko-šempetrim županom Valenčičem, ste z nedavnim obiskom predsednika Evropske komisije Romanom Prodiem gotovo doživeli vsaj dvoje: po eni strani je šlo za potrditev dosedanjega čezmejnega sodelovanja, po drugi strani pa za nov izziv. Vaš komentar, predvsem pa, kako boste v prihodnje sodelovali?

Obisk predsednika Evropske komisije Romana Prodi je bil za nas izreden dogodek. Že njegovo zanimanje za to območje je ime obeh Goric poneslo v svet. Skušali smo pokazati, da skupaj zmoremo več in da se trudimo vzpodbuditi tudi naše okolje na večjo povezanost na vseh področjih. Želim si, da bi naši naporji tudi v prihodnje dosegali konkretne rezultate in tako pripomogli k še lepšemu življenju na tem prostoru. Prepričan sem, da nam bo to uspelo, saj so se prvi rezultati sodelovanja pokazali že zdaj.

1. maj 2004 je tik pred vrati. O njem se govori kot o dnevu, ko naj bi padle državne meje,

a vemo, da se vsaj nekaj časa zaradi prisotnosti policistov na meji ne bo tako. Kako si predstavljate to mejo, ki deli ljudi in ne zblizuje, pa naj se govori še tako drugače!, v prihodnje?

Pričakovanja ljudi na obeh straneh meje glede 1. maja 2004 so velika. Morda vsi še ne vedo, da Slovenija z vstopom v Evropsko unijo še ne bo imela plačilnega sredstva v evrih in da bo meja še vedno v nekem smislu prisotna, čeprav ne bo več carinske kontrole. Kljub temu mislim, da bo vstop Slovenije v Evropsko unijo pripomogel k presejanju meje, ki nas je vsa ta leta omejevala.

Zadnje čase se veliko govori o skupnih čezmejnih projektih, kar se zelo lepo sliši, a občutek tistih, ki spremljamo zadeve že vrsto let, je, da ostaja največkrat le pri lepih besedah, pobožnih željah in vedno novih besedah o tem, kako je potrebno sodelovati. Kateri so čezmejni projekti, ki so bili in bodo zares realizirani?

Res je bilo veliko protokolarnih srečanj, ampak začeti je potrebno vendarle na zblizvanju ljudi, ki pa se odvijata tudi na tovrstnih srečanjih. Ob vsem tem vodimo konkretne projekte. Naj jih nekaj naštejemo: čezmejni avtobus, ki povezuje obe Gorici, priprave na nakup naprave za magnetno resonanco, ki bo služila obema bolnišnicama, prestrukturiranje Mednarodnega mejnega prehoda Vrtojba/Štandrez, pa še veliko drugih pobud na ostalih področjih (kultura, šport), ki se tudi že uresničujejo.

Vloga narodne manjšine po vstopu Slovenije v EU ni jasna najbrž nikomur, še najmanj sami narodni manjšini. Kako si vi predstavljate to vlogo,

ko ne bo več meja med nami?

Vedno smo govorili, da je manjšina most. To se zdaj uresničuje. Dobro pozna italijanski prostor in zato premore veliko dragocenih izkušenj. Moram povedati, da sem se že srečal s senatorjem Dimitrijem Volčičem in senatorjem Milošem Budinom ter s predstavniki osrednjih slovenskih organizacij v Gorici.

Gorica in Nova Gorica bosta postali po 1. maju prihodnjega leta, hočeš nočeš, skupno mesto z dvema upravnima enotama, a dejansko skupno mesto, ki bo imelo skupne potrebe, težave, ponudbe in še kaj. Kaj več o tem!

Ideja o dveh Goricah - enem mestu se bo uresničila. Ostali bosta dve državi, dve mesti, vendar bo v bodočem mestu skupna pisarna, ki bo koordinirala sodelovanje, tudi konkretno zaživila. Ukvarjala se bo s skupnimi problemi (komunalna, prometne povezave, okolje, prostorsko načrtovanje...)

Veliko se govori o regijah, o tem, kako bo Goriška ponovno postala to, kar je nekoč že bila, se pravi regija, v kateri smo od nekoč z rami ob rami živeli Furlani, Slovenci, Italijani in nekoč tudi Nemci, ki pa jih danes ni več, ker jih je pregnala prva svetovna vojna. Meje ne bo več, znašli naj bi se v središču neke nove Evrope, ki si jo težko predstavljamo. Vaše mnenje o tem!

Prioriteta je, da si pridobimo severno Primorsko regijo. Potem bo povezovanje z Goriško pokrajino lažje, postali bosta enakopravna partnerja. Verjamem, da bo čez čas to povezovanje tako intenzivno, da bomo lahko govorili o enotnem prostoru.

/ stran 16
Jurij Paljk

PREJELI SMO

V zakonskem življenju ni vedno tako, kot se zdi

Spoštovani!

V prejšnji številki Novega glasa je na straneh, ki sta v našem tedniku posvečeni Cerkev in življenju kristjanov v današnji družbi, g. Mirko Pelicon v svoji zanimivi rubriki Skrivnost zakonske ljubezni pod naslovom *Pomanjkanje temeljnega zaledja* napisal nekaj lepih in plemenitih misli, ki so me zaradi vsebinskih poudarkov spodbudile, da tudi sam napišem nekaj besed.

Mimogrede bi rad patru Mirku tudi povedal, da zelo rad berem njegova razmišljanja, ki so lepo napisana, imajo globoko vsebino, a se jim tudi pozna, da jih piše človek, ki je veliko študiral, a življenja, vsaj vsakdanjika v današnji družini, na svoji koži ni okusil v prvi osebi. Ker vem, da je pater Mirko duhovnik, mu seveda ne očitam, da današnje družine ne pozna, ker je pač sam kot duhovnik ne more in ne sme imeti, lahko pa mu zato povem lastno izkušnjo.

Že takoj v začetku bom zapisal, da sem tudi sam oče treh majhnih, še nedoraslih otrok, da sva z ženo oba zaposlena, da vsak dan vstajava zelo zgodaj, prihajava pozno domov, da imava oba zelo zahtevni delovni mesti, ki naju večino dneva odtegujejo domu, otrokom in družini, ne nazadnje sva tudi zelo malo skupaj, kar tudi za naju ni dobro, kaj šele za otroke!

Zaposlena sva in hodiva delat skorajda izključno samo zato, ker bi drugače ne mogla kupiti zase, za najine otroke, za našo družino torej, sama stanovanja, ker nama pri nakupu stanovanja in danes nujno obveznih avtomobilov niso mogli pomagati ne njeni starši, kot nama niso mogli niti moji; po naj-

boljših močeh jim skušava, kolikor se seveda da, danes še sama pomagati, tudi finančno.

Ta pojasnila sem bil dolžan napisati predvsem zato, da se ve, da smo v današnji družbi tudi taki, ki od doma nismo prejeli nobene ali skoraj nobene finančne pomoči, ko smo si sami zgradili nov dom, postavljali na noge družino, ker pač izhajamo iz socialno nižjih slojev naše sicer bogate družbe. Da smo dobili od naših staršev drugačno pomoč, je seveda druga stvar, ki pa je sedaj nočem izpostavljati predvsem zato, ker bi rad poudaril, kako pomembna je kolikor toliko normalna ekonomska baza, na kateri se lahko v življenju nekaj zgradi. Ob vsem tem pa bi rad dodal, da se zavedava, da sva srečna, ker sva lahko kupila stanovanje, ker se zavedava, kako je, ko si podnajemnik, šla sva tudi skozi to preizkušnjo in danes veva, da je težje tistim, ki nimajo svojega stanovanja.

Stanovanje, hiša, dom, gotovo spadajo v ta ekonomski temelj, ki je nujen za vsako družino, če hoče sama polno zaživeti kot edina živa celica družbe. Nekateri si moramo dom zgraditi-kupiti sami, drugim je podarjen, nismo pač vsi enaki. Tisti, ki smo si morali sami kupiti stanovanje, da smo v njem lahko postavili na noge svojo družino, smo pač morali garati stokrat več kot tisti, katerim so ga kupili starši, tete, strici... in smo zato, da smo denar dobili, delali več in bili zato več časa od doma in to navadno že takrat, ko nismo še imeli otrok. Za velika in največkrat naravnost oderuška bančna posojila garamo tudi danes, ko imamo otroke, čisto majhne otroke, ki nas vidijo največkrat samo

zvečer: utrujene in vsega preživetega naveličane, od dela in soljudi izmzgane, gotovo ne takih, kakršni bi starši morali biti.

Tudi sama z ženo sva torej vkleščena v primež današnje potrošniške družbe, v kateri skorajda ni prostora za normalno družinsko življenje, in tudi sama z ženo večkrat na samem in na glas razmišljava, da bi eden od naju pustil službo, a veva, da si tega razkošja ne moreva privoščiti, ker bi s samo eno plačo ne mogla odplačati bančnega posojila za stanovanje, predvsem pa ne bi mogla v današnji družbi omogočiti trem malim otrokom normalnega življenja, saj razkošja pri nas doma ni bilo in ga tudi ne bo, oba sva namreč proti potrošništvu, a tudi sama veva, da smo vsi otroci tega sveta.

Tako tudi midva razmišljava o tem, kaj bi se dalo storiti, da bi bili bolj družina, ker se zavedava, da sva premalo z otroki, da sva premalo doma in še takrat, ko sva ob koncu tedna doma, čistiva in pospravljava stanovanje, kopalnico in stranišče, pereva in likava, skratka: strašno je, tako hudo, da včasih pomisliš, da bi bilo najbolje, če bi vse skupaj pustil. Pa ne moreš, otroci se rodijo za vedno. Otroci niso igrača, ki se je naveličaš in jo odložiš, otroci ostanejo za vedno, potem zrastejo in odidejo.

Če nama bo Bog dal, bodo tudi najini otroci nekega dne odšli v svet in bova ostala sama, in zato, ker sva vkleščena v ta nori in stokrat prekleti ritem današnjega vsakdanjika, si sam želim, da bi se sedaj, v teh za naju težkih letih z ženo midva ne izgubila, tako izgubila, kot se je veliko najinih sovrstnikov že izgubilo in so sedaj zato ločeni, nekateri že drugič poročeni, največkrat pa sami, zagrenjeni in so njihovi otroci še večje žrtve današnje družbe, kot pa so najini.

Dragi g. Mirko, vaše razmišljanje je dobro, tudi na-

potki niso slabi, saj se z ženo strinja z vami, le v tem je razlika, da midva to živiva na lastni koži in skušava krmariti med potrebami otrok in družinskega življenja in seveda zahtevami delovnega mesta.

Vsako, skorajda vsako delovno mesto, najini delovni mesti gotovo, od tebe veliko zahteva, nihče ti ne podari ničesar v tem svetu, ki prisega samo na denar! V naši družbi nihče razen psihologov, duhovnikov in solnikov, morda še socialnih delavcev in pediatrov ne govori o družini, delodajalcev nikjer v našem razvitem svetu ne zanima dejstvo, da imaš doma otroke, na delu moraš biti stoodstoten, vse moraš dati od sebe, zahteve so iz dneva v dan večje!

In tudi ni rečeno, da imamo vedno večje potrebe, še posebno umetno ustvarjenih se v naši družini izogibamo. A delati morava, da imava na koncu meseca plačo, da lahko daja kaj v lonec, po domače povedano!

In naj za zaključek povem, da nisva srečna, ker sva premalo z otroki in sva premalo skupaj, a sva veliko bolj srečna, kot so bili nekateri naši starši, ki so živeli v revščini.

Ker se naju je pomanjkanje od blizu dotaknilo v otroštvu in mladosti, veva, kaj pomeni imeti pozimi toplo stanovanje, kaj pomeni imeti v dežju suhe čevlje in kaj pomeni biti dobro oblečen, in zato skrbiva, da najini otroci to imajo, da imava tudi sama. Oba tudi veva, da jima morava dati vzgojo, ki sva je bila sama deležna, in jim seveda dati predvsem sama sebe in tako skušava krmariti med delovnimi obveznostmi, ki so vsak dan hušje, in pa seveda vsemi tistimi lepimi stvarmi, o katerih vi govorite v svojem zapisu, g. Mirko, a jih je danes v svetu vse manj.

Oče treh otrok
(ime, priimek in naslov hranimo v uredništvu)

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

ŽIVLJENJE V POLNOSTI

Če so naši časi tako zelo napeti zaradi preobremenjenosti življenjskega ritma, če so naši časi tako težki za umirjeno družinsko življenje, da se verni oče in verna mati, ali količkaj verni oče ali količkaj verna mati ali pa neverni oče in neverna mati ne moreta več zazreti v samo resnico svojega zakonskega življenja, ker ne uspeata zaradi utrujenosti, preobremenjenosti, kaj se lahko jima svetuje? Veliko je takšnih zakonskih razmerij, ko morata oba starša delati, ker drugače ne bi izhajala finančno, če samo eden od njiju dela. Ko sta zaradi zaposlenosti popolnoma pri zavesti, da otroci v sami družini trpijo pomanjkanje prisotnosti staršev, je življenje znamenje, da starši iz ljubezni čutijo, da bi moralo biti drugače, pa ni. Enostavno ni, ker situacija ne dopušča, da bi bilo drugače. Naj navedem primer mlade družine v Sloveniji s štirimi otroki, ki služi le dobrih 650 evrov v našem denarju na mesec, zaposlena sta oba starša. Zadnjega otroka nista načrtovala in ni lahko, sta ga pa sprejela, kot če bi bil prvi. Za tega najmlajšega otroka uporabljata iste oblike, ki sta ju uporabljala za prvega, ki je sedaj v najstniških letih, da na tem lahko prihranita. Sama sta se odločila, da se zvečer posvetita kar se da drug drugemu in otrokom in da se na račun tega ne bosta nikoli drugače odločila. Vendar me je pri njih dveh nekaj dejansko presenetilo. Rekla sta mi - in to je izraz žive vere in njune ljubezni - , da sta prepričana, da, če bo katerikoli pomanjkanje pri otrocih, upata, vse, kakor ne preveliko, da bo Bog nekako poskrbel tako ali drugače, da se bodo njihovi otroci v življenju lahko kosali z življenjem samim. Zase

in za otroke molita, morajo pa živeti skromno, a na zelo dostojanstven način. V njihovi skromnosti jim v bistvu ne manjka ničesar, razen tega, da pogrešata več časa, ki bi ga skupaj preživela z otroki. Otrok zazna, kljub situaciji, če se starša zateketa v delo zaradi ljubezni do družine, kljub večjim ali manjšim težavam, ali pa postane delo zatočišče v primeru manjkajočega odnosa med njima dvema. V prejšnji rubriki sem navedel primer tajnika, družinskega očeta treh otrok, ki je delal v podjetju, ki ga nisem poimenoval, je pa to filmsko podjetje Cecchi Gori. Mlad oče je tam sam zaznal situacijo svojega šefa, ki je lahko prototip mnogim drugim primerom pri nas in okrog po svetu. Označil ga je kot človeka, ki je ljubezen do svoje žene preusmeril na svoj stolček... in to na račun družine. In ni živel v finančnih težavah. V primeru naše slovenske družine je vredno poudariti, da Bog še vedno obstaja, ker je v njej, kljub obstoječim težavam, prisotna drža, ki je za ljubezen značilna: požrtvovalnost. V drugem primeru bi Nietzsche imel prav z zapisom "Bog je umrl", ker v skrajnem egoizmu osebe, ki dela samo zase in za denar, Boga ni videti, ker je zamegljen od človekovega samoljubja. V obeh družinskih primerih sta vrvež in pritisk vsakdana pogojujoča, odprtost in razumevanje v stresnih situacijah pa drugačna.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

CVETNA / OLJČNA NEDELJA GOSPODOVEGA TRPLJENJA

Mr 11, 1-10; Iz 50, 4-7; Flp 2, 6-11; Mr 14, 1-15, 47

HOJA ZA JEZUSOM.

Velikonočna praznovanja, ki se začenejo s cvetno ali oljčno nedeljo, so hoja za Jezusom. On gre odločno v trpljenje in smrt v Jeruzalemu. To je napovedoval in kar trikrat (Mr 8, 31; 9, 31; 10, 33-34). Toda apostoli so vse to preslišali, še posebno vstajenje (Mr 9, 10). Peter se je pohujšal ob napovedi Jezusovega trpljenja in smrti (Mt 16, 22). A Jezus ga je trdo prijel: "Poberi se! Za meno, satan!" (Mt 16, 23). Zdaj je namreč prišla Jezusova ura, o kateri je govoril že pri prvem čudežu v Kani (Jn 2, 4). To je veličastna ura njegove daritve nebeškemu Očetu za nas. Njegovo trpljenje in umiranje ter smrt na križu so plačilo za veličastnost vstajenja.

ODREŠENJE SE DOGAJA V TIŠINI, SKROMNOSTI IN PONIŽNOSTI.

Praznovanje velikega tedna začnemo tudi mi, kakor nekoč prvi kristjani, s procesijo v čast Kristusu, kralju ve-

soljstva. Podoživljamo tisto prvo procesijo, ki jo je vodil sam Jezus na podeželju, zunaj velikega mesta. Procesija se je vila od Betfage, ki v hebrejščini pomeni "hišo smokev", najbrž tam, kjer je Jezus preklel smokvino drevo, ki mu ni dalo sadeža, da bi si potešil lakoto. Spominja pa na zapeljivo drevo v raju, ki je prineslo prekletstvo. Procesija je nato šla mimo Betanije, ki v hebrejščini pomeni "hišo ubogih". Ti dogodki poudarjajo Jezusovo ljubezen do skromnosti in stvarne ponižnosti, medtem ko ga Jeruzalem spominja in opominja, da ga bodo tam mučili, zasmahovali, bičali in križali. Da bo torej petja slave, vzklikov radosti, le malo, saj ga bodo isti navdušenci kmalu pobalinsko, lokavo in podlo obsuli z najgršimi vzdrevki. Smrtno ga bodo zasovražili (Mr 14, 1; 15, 1 ns), satan pa bo celo šel v Juda (Lk 22, 3).

JEZUS ODREŠUJE OŠABNOSTI GREHA.

Prihaja v naš svet, ki je bolj podoben hlevu kot človeškemu domu. Starši ga komaj rešijo pred Herodom. Bežijo v tujino. Nato je kar trideset let v tihi vsakdanjosti. Kljub dobroti, ki jo povsod izkazuje, ga ljudje ne marajo. Indiferentni so do njega, ne samo takrat. Kot stvarnik vsega sede na oslička.

Njegovo kraljestvo je zares pomilovanja vredno v očeh tistih, ki dajo vse samo na dobrine zdravja, posesti, uživanja, blišča. On pa se nepoboljšljivo zavzema za otroke, za majhne, uboge in slovesno izjavlja, da je le takih nebeško kraljestvo (Mr 9, 36-37; Mt 18, 1-5; 5, 3-12). To kraljestvo ustvarja nemir in iskanje njegove skrivnosti. A

spoznajo ga le močni; zagrizeno ga napadajo nasilni in satan (Mr 11, 12).

HOJA ZA JEZUSOM PELJE TUDI DANES SKOZI OZKA VRATA.

Kristjan gre za ubogim in ponižnim Jezusom. Pogumno sprejema križ (Mt 10, 38-39). A naš križ ni tako strašen, kot je bil in je še Jezusov. Saj je obložen z grehi in zločini vseh ljudi, a premaga vladarja tega sveta (Jn 14, 30). Procesija od Adama in Eve do konca sveta se vije, da komaj stopa, se opoteka na poti proti večni domovini, a je gotova, da jo čaka slava zato, ker jo vodi Jezus.

S Tomažem Akvinskim v tej procesiji takole govorimo: "Molim te ponižno, skriti Bog nebes, ki v podobi kruha tajno bivaš res". Čeprav Jezus jemo in pijemo zlasti v skrivnosti evharistije - sv. maše - sv. obhajila, ga podoživljamo tudi po znamenju oljčne ali druge veje. Vse nam govori o knezu miru, ki nas prevzema s "slavo križa". Sv. Pavel in Jezus sam, zato tudi vsa Cerkev pije te besede: "Kajti kolikorkrat jeste ta kruh in pijete kelih, oznanjate Gospodovo smrt, dokler ne pride ... Naj torej vsak sebe presodi in tako je od tega kruha in pije iz keliha" (1 Kor 11, 26-28).

Velikonočna spoved nam pomaga presoditi in obsoditi naše pomanjkanje ljubezni do Boga in človeka. Daruje nam spravo in mir ter nas osvobodi za hojo za Jezusom.

Dajmo v roke in v srce oljčno vejico otrokom, tudi tistim v naročju, da bodo vzklicali Kristusu kralju, ki jih ima rad.

Forum za kulturo / Drugo predavanje

Edith Stein: mučenka za združeno Evropo

Drugo predavanje Študijsko raziskovalnega foruma za kulturo v petek, 4. aprila, je osvetlilo izredno osebnost Edith Stein, sozavečnice Evrope. Bila je filozofinja judovskega rodu, ki je sprejela krščanstvo in stopila v karmel leta 1933, umrla pa 9. avgusta 1942 v plinski celici Auschwitza skupno s sestro Rozo. Sedanji papež jo je proglasil za svetnico 11. oktobra 1998.

Njeno življenjsko pot je z udeleženci večera prehodil p. Mirko Pelicon d.J. Edith Stein se je rodila na dan očistitve. Njena zelo verna mati je zaslužila, da bo kipur zaznamoval življenje hčerke s tem poslan-

FOTO BUMBACA

stvom. Doma so živeli zelo koherentno po judovski tradiciji in moralnih zakonih. Ta po svoji izredno trmasta ženska je bila intelektualno razgibana in gibčna, hkrati pa psihično podvržena depresijam. Kot agnostik je vneto iskala resnico. Ko je srečala nemškega filozofa Edmunda Husserla, utemeljitelja

fenomenologije, je začela to metodo aplicirati na vseh ravneh. Čeprav se Husserl ni nikoli versko javno izpostavil, je pa priznal, da je to ena možna pot do Boga. Očarala jo je tudi filozofija Maxa Schelerja, ki se je osredotočila na vrednote, ki izhajajo iz človeka. Steinova je zagovarjala spo-

sno stališče: da je bil nacizem odsev najhujše oblike vladavine Luciferja. V Husserlovi skupini je bilo veliko spreobrnjenj. Ob smrti dragega prijatelja je doživela globoko vero njegove žene in se odločila za pristop h katoliški veri.

Edith Stein je veliko trpela. Zaradi svoje izbire se je oddaljila od družine in prijateljev. Zaznamovala jo je tudi njena judovska pripadnost. Zaradi predsodkov se ni mogla poročiti z ljubljnim Poljakom in je izgubila imenitno kariero kot briljantna Husserlova asistentka. Po tej izkušnji je ponovno šla v depresijo. Takrat je začutila močno potrebo, da se prebije do temelja, do luči, ki bi ji zagotovila trajni mir. Res se je prebila skozi noč. V tem je bila prerokinja. Neverjetno je težila za Kristusom in ga doživljala kot Mesijo. Slutila je resnico, četudi je ni poznala. V svojem iskanju je bila že v neposrednem stiku z Njim. S svojim opusom je odprla Cerkvi novo pot: pri vztrajnem iskanju v resnici in za resnico, je resnica

sama, ki se počasi razodeva človeku. Leta 1933 je povedala to, kar je trdil II. vatikanski cerkveni zbor leta 1966. Dala je velik prispevek, da se je Cerkve rešila ekleziocentričnosti in se bolj koncentrirala na človeka in Kristusa.

Zanjo je bila značilna tudi misijonska drža. Njena vera in spoznanja so bila dana tudi za druge ljudi, pripadnike njene naroda in druga ljudstva. "V meni se celoten moj narod prepozna v Tebi", je zapisala. Resnica jo je tako utemeljila, da se ni več bala za nič. Do konca je delila usodo s svojim narodom. Njena radikalnost se je uresničila v njenem mučeništvu. "Slutim to, kar se dogaja. Vem, da bom umrla za to, da bi prišlo do očistitve vsega mojega naroda." Nič ni bilo naključno. Vse je znala razumeti v perspektivi Boga. Zapisala je, da celo v zlu vidi dobro in da celo skozi zlo vodi pot do Boga. S tem notranjim spoznanjem je darovala svoje življenje iz prepričanja, da bo spravila oba naroda. "V luči križa sem prebra-

la usodo svojega naroda. Razumela sem, da sem tista, ki razume, zakaj holokavst." Osmislila je shoah svojega ljudstva.

Kot je zapisal papež: "Bog je preživel Auschwitz. Danes lahko Evropa veruje v Boga zaradi teh ljudi, ki so tam živeli in umrli."

Steinova je kristjanom dopovedovala, da ima krščanstvo svoje korenine v judovski veri in da judovstvo genetsko pripada evropski kulturi. Njena dvojna narava, ko je hkrati globoko ljubila nemški narod in svoje judovske korenine, prisotne v vseh narodih, je izraz njene evropske razsežnosti. Zato je bila izbrana za sozavečnico naše celine.

Zakaj je na ravni duhovnosti človek tako malo dovzeten, se je nazadnje vprašal predavatelj. Ker je težko prerasti naravno. Stopamo namreč v svet nevidnega in treba se je povezati z nečim nevidnim, z ljubeznijo. To pa je svet vere, ker le v veri je ljubezen. To je, strnjeno, Edith Stein.

Harjet Dornik

Osma številka Pastirčka

Radostno razpoloženje ob veseli aleluji

Otroška revija je tokrat posvečena velikonočni skrivnosti

Iz osme, aprilske številke Pastirčka, dragega prijatelja malih šolarjev, že veselo pozvajo velikonočni zvonovi. Vse se raduje ob za vsakega kristjana največjem prazniku, vstajenju Jezusa Kristusa, ki nas je tako neizmerno ljubil, da je šel za nas v grozljivo smrt. Dogodki velikega tedna in neizmerno veselje ob velikonočnem jutru se kar usipajo iz rubrik Iz knjige življenja, iz barvanih dopolnjevanj Velikonočna procesija in Lučka nese jedi k blagoslovu in celo iz kvizov in križank. Pastirčkovi ilustratorji Aleksandra Maraz in Paola Bertolini sta najmlajšim narisali veliko čokoladno jajce oz. značilne slovenske pirhe, ki jih bodo drobne ročice kar najbolj živahno pobarvale. Te bodo tudi segle po rubriki Šola v

gozdu Danile Komjanc, v kateri bodo našle izštevanko, njeno vsebino pa bodo bistri oči točno razbrali v ogledalu.

Velikonočno veselje zaznava tudi v cvetočo haljo odeta narava, ki jo opeva ljudska pesmica *Lepo je pomladi*. Ljubka melodija ne sme utoniti v brezčutni pozabi, zato bi bilo prav, če bi jo učenci zapeli s svojimi učitelji in profesorji glasbene vzgoje. Narodno izročilo je pač potrebno čuvati in gojiti, da ga čas ne zabriše. Znanilki zelene vigredi, mili la-

stovici, je Zlata Volarič namenila stihe z naslovom *Lastovičji domek*. Vanj se drobne ptice vsako leto povrnejo ob prvih toplejših sončnih žarkih. Pomladno lepoto stvarstva razkriva tudi na videz nepomembna marjetica, ki je skupaj z deklico Tinko protagonistic zapisa Marize Perat. V njem nas avtorica pouči, da moramo spoštovati in ljubiti tudi neznatne rožice, saj so del prečudovite urejenosti matere narave. Tudi čebelica Medka izraža svojo srečo zaradi vr-

nitve pomladi; s svojimi sestricami ima namreč sedaj polno dela. Mimogrede razloži otrokom, kako bo čebelar Mirko s primernim orodjem in postopkom pridobil sladki med, in jih pri tem seznanja z novim besediščem.

Učenci didaktičnega ravnateljstva Opčine so bili tako zadovoljni ob predstavitvi knjižice V. T. Arharja *Miška teče, kar se da in Spet na oder*, ki je bila 13. marca, da so o tem napisali prispevek in se tudi nastavili fotografu v trajen spomin

na prireditev, na kateri je sodeloval urednik Pastirčka g. Marjan Markežič. Sami pa so se spomnili na nepozabno pesnico Ljubko Šorli in zrecitali tri zapeli tri njene pesmice.

Prežeti z lepimi mislimi so vsebinsko raznoliki prispevki in domišljijско razvejene risbice tokratne Pastirčkove pošete. Z bujno fantazijo je prepojen tudi dopis Srečanje z bitjem drugega planeta, ki je

Greti Cotič, petošolki z Vrha sv. Mihaela, podaril naslov časnika meseca. Iskrene čestitke!

S knjižne police zvedavo opazujejo bralce tri uspešnice Svetlane Makarovič, znane tudi kot gledališke ustvarjalke. SuperkuharHari pripravlja sladke otroške piškote, Packo pa se hudomušno posveča politiki in si jedko privoščijo Busha. Iva Koršič

Pomemben niz likovnih razstav

Križev pot po piranskih cerkvah

Vsako leto prirejajo v piranskih cerkvah likovne razstave, ki so uglasene na skrivnost križevega pota, Kristusovega trpljenja. Tudi letos bo tako. Razstavo prireja društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija iz Pirana in piranska župnija.

Letošnja otvoritev razstave bo v petek, 11. aprila 2003, ob 17. uri v cerkvi Marije Zdravja na Puntji v Piranu. Odprl jo bo koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak. Kulturni program bo popestril Moški pevski zbor sv. Nazarij iz Kopra pod vodstvom Mirana Bordona.

Postavitev likovnih del križevega pota bo v naslednjih piranskih cerkvah: v cerkvi Marije Zdravja na Puntji bo razstavljala svoja likovna dela akademska slikarja Franz Berger in Robert Primig, v cerkvi sv. Štefana pa akademski slikar Lucijan Bratuš, v cerkvi sv. Roka bo razstavila svoj križev pot akad. slikarka Liza Hribar, v cerkvi sv. Petra

akad. slikar Michel Pochet, v cerkvi Marije Tolažnice bodo dela na temo križevega pota, ki jih je naredil tržaški slikar Avgust Černigoj; v cerkvi Marije Snežne bo razstavil svoja dela Viktor Gojkovič, ki je akad. kipar; v Minoritskem samostanu sv. Frančiška bodo razstavljena likovna dela goriškega slikarja Zorana Mušiča, medtem ko bo Drago Tršar, akad. kipar, razstavljal kipe; v krstilnici sv. Janeza Krstnika bo razstavljena Visoška Pieta, slika iz začetka 15. stoletja; v lapidariju Župnijskega muzeja sv. Jurija bo razstavljal akad. kipar Marjan Drev, v župnijski cerkvi sv. Jurija pa domača akademska slikarka Mira Ličen-

Krmpotič, ki smo jo v našem prostoru že spoznali.

Križev pot, kakor so ga upodobili zgoraj navedeni likovni umetniki, si lahko ogledate od petka, 11. aprila, do nedelje, 27. aprila 2003, in to vsak dan od 10. do 19. ure.

Društvo Prijatelji zakladov sv. Jurija iz Pirana vabi tudi na predavanje dr. Josipa Korošca z naslovom *O prostoru*, v katerem se je Križev pot dogajal, ki bo v soboto, 12. aprila, ob 17. uri v refektoriju minoritskega samostana v Piranu.

Razstava križevega pota v piranskih cerkvah in sakralnih stavbah je postala že tradicionalna in je sad sodelovanja društva Prijatelji zakla-

dov sv. Jurija iz Pirana in krajevne župnije, obenem pa je ta razstava, ki si jo je zares vredno ogledati, še en dokaz več, da nudita Kristusovo trpljenje in njegovo vstajenje še danes vedno nov navdih vrhunskim umetnikom.

Sodobni likovni umetniki se namreč prej ali slej v svojem življenju srečajo s simboliko križa in skrivnostjo Kristusovega trpljenja na križu in

zato ni čudno, če se lahko po piranskih cerkvah vsako leto znova prireja izjemen kulturni dogodek, kar razstava križevih potov različnih sodobnih umetnikov vse-kakor je.

Toplo priporočamo ogled razstavljenih umetniških del tudi zato, ker bo razstava odprta tik pred velikim tednom in lahko zato obiskovalec poglobi skrivnost Kristusove-

ga trpljenja ob ogledovanju med seboj različnih si umetniških interpretacij križevega pota. Likovni umetniki namreč vsak po svoje, vsi pa na umetniški in človeku drag ter globok način podajajo Kristusovo trpljenje na križu in preko njega nagovarjajo obiskovalca, naj razmisli še sam o lastnem ter občečloveškem trpljenju. To je razstava, ki je ne gre zamuditi, ker priča o tem, da je krščanska misel in skrivnost trpljenja tudi še vedno živa, še vedno eden temeljnih navdihov za vsakega vrhunskega umetnika, ki se jih je tudi letos v Piranu zbralo veliko.

Izkoristite prosti dan za ogled razstave križevih potov v piranskih cerkvah, ne bo vam žal!

JUP

Mladinska knjiga / Knjižni sejem v Bologni

Tri novosti mladinskega leposlovja

Dan pred mednarodnim praznikom knjig za otroke, 2. aprilom, je založba Mladinska knjiga po poročanju Slovenske tiskovne agencije v knjigarni Konzorcij predstavila tri novitete mladinskega leposlovja.

V zbirki Pisanice je izšlo delo *Leteči krožnik* na našem vrtu Janje Vidmar, ista avtorica je za zbirko Knjigožer, le-ta je namenjena predvsem najstniškim in dijakom prvih razredov srednjih šol, bralcem prispevala grozljivko *Krvava legenda*, zbirka Srednji svet pa je bogatejša za prevodno delo *Vetna piščal* angleškega pisatelja Williama Nicholsona.

V Konzorciju na Slovenski cesti, ki se, poleg tega, da je ena najlepših knjigarn v slovenskem glavnem mestu in ima na izbiro izjemno ponudbo tujih in seveda domačih knjig, vse bolj uveljavlja tudi kot kulturni center, so spregovorili tudi o mednarodnem sejmu knjig za otroke in mladino v Bologni, ki se ga je založba med 2. in 5. aprilom ude-

ležila z izborom izvirnih knjižnih del tovrstne literature.

Leteči krožnik na našem vrtu priljubljene mladinske slovenske pisateljice Janje Vidmar je po besedah Vasje Cerarja, urednika zbirke, v kateri je knjiga izšla, neke vrste sodobna domišljajska pravljica, v kateri pa se ne zrcali samo domišljija - zgodba govori o Neju, sinu astronoma, ki ga nekega večera obišče pravi leteči krožnik - ampak tudi meddružinski in medgeneracijski odnosi, kar delo

napravi večplastno. Prav tako domišljajska, čeprav na grozljivejši način, je knjiga *Krvava legenda*, za katero je Janja Vidmar, kot je povedala na predstavitvi, našla navdih v svetovno uspešnem filmu *Čarovnice iz Blaira*. Njena zgodba tako spremlja štiri mladostnike na izlet v gozd, ki so si

med seboj sovražni, imajo neke prikritke namene in doživijo veliko več, kot bi si sami mislili in tudi želeli.

Vetna piščal angleškega pisatelja Williama Nicholsona, avtorja številnih dokumentarnih filmov in filmskih scenarijev, med drugim za film *Gladiator*, je prva knjiga v trilogiji *Ognjeni veter*. Angleški bralci so ji podelili prestižni nagradi Smarties in Blue Peter. Pustolovščina se začne za zidovi mesta Aramant, kjer hierarhija pomeni vse, družine pa so razvrščene glede na uspešnost pri opravljanju izpitov. Knjigo je v slovenščino prevedel Jakob J. Kenda.

Založba Mladinska knjiga se je na letošnjem 40. bolognjem sejmu predstavila s tremi sklopi svojih znanih knjižnih izdaj za otroke. V ospredju so bile seveda avtorske slikanice Lilijane Praprotnik Zupančič - Lile Prap: *Zakaj?*, *Živalska abeceda*, *Male živali in živalske uspavanke*, saj se Lilijana Praprotnik Zupančič s svojimi izvirnimi slikanicami vse bolj uveljavlja tudi v tujini. V drugem sklopu pa so predstavniki Mladinske knjige v Bologni predstavili med

slovenskimi otroki izredno priljubljeno zbirko, in sicer Anica Dese Muck (na sliki) z doslej izdanimi naslovi Anica in materinski dan, Anica in grozovitež, Anica in športni dan, Anica in Jakob ter Anica in zajček. Mimogrede dodajmo še to, da je vsestransko uspešna Desa Muck svojevrstni fenomen na Slovenskem, saj je to najbolj prodajana, brana in v knjižnicah izposojana slovenska pisateljica in niti članica Društva slovenskih pisateljev ni!

V tretjem sklopu pa so na sejmu v Bologni predstavili pravljice Svetlane Makarovič, ki že vrsto let izhajajo v posebni zbirki Svetlanovski z ilustracijami Gorazda Vahna in Tomaža Lavriča. Mimogrede dodajmo tudi to, da Svetlana Makarovič, ki tako in drugače, dostojno in nedostojno buri duhove na Slovenskem, piše imenitne pravljice za otroke in je zbirka Svetlanovski nekaj posebnega, najbrž tudi edinstvenost v slovenskem knjižnem svetu.

6

ČETRTEK,
10. APRILA
2003

S 3. STRANI

To mi je pri srcu

Od tedaj je minilo že ničkoliko stoletij in zvrstilo se je nešteto polemik in diatrib o prevajanju, meni pa se osebno zdi, da je Hieronimov nauk še vedno aktualen. Seveda pa se je treba vsakega prevoda lotiti "cum grano salis" in se na splošno izogibati togih in apriornih stališč: pri določenih pesmih sta npr. ritem in zvočnost tako pomembna, da se ju v prevodu splača ohraniti in raje žrtvovati dobesednost, pri drugih pesmih pa je pomembnejša pomen-ska in konceptualna razsežnost... Toda najbolje je, da svoj pogled na prevajalsko svobodo in na njene meje ponazorim z dvema primeroma iz Kosovela, s poezijo katerega se že dalj časa mučim. Že Jolka Milič je opozorila na težavo pri prevajanju pesmi Bori ("Bori, bori v tih grozi, / bori, bori v nemi grozi, / bori bori bori bori! / (...)", kjer je groza nad fašističnim zatiranjem izražena tudi na zvočni ravni, in sicer s ponavljanjem temnega, mračnega vokala "o" - ki se npr. v prvi, navedeni kitici ponovi kar desetkrat! Kaj naj prevajalec naredi, ko pa ima tako smolo, da se v italijanščini borom pravi ravno "pini", v katerih zveni tisti prismsuknjeni "i" tako zvonko, kot da bi šlo za kakšne srebrne kraguljčke...? V tem primeru zdrava pamet sugerira prevajalcu, naj kljub ponesrečenemu zvočnemu učinku prevede bore dobesedno s "pini", saj so bori v Kosovelovi poeziji nosilci tako močnega simbolnega pomena, da jih kratkoma ni dopustno arbitrarno pretvoriti v kakšno drugo drevo s fonično primernejšim imenom. Drugače pa je s pesmijo *Ciklame*, zaključek katere se glasi (citiram na pamet, saj sem knjigo bogve kam založila): "(...) Ciklame / dehtijo / same, / same, / same." Ker je tu v zaključku (na katerem ponavadi sloni poudarek pesmi) prisotna rima "ciklame" - trikrat "same", menim, da imam dolžnost tako izrazito poudarjeno rimo ohraniti. Žal pa se ciklamam v italijanščini pravi "ciclamini", slednji pa gotovo ne rimajo s pridevnikom "soli" oz. "solitari". Kaj narediti? Glede na to, da tokrat ciklame niso ne običajen Kosovelov motiv ne nosilke kakega posebnega simbolnega pomena, sem mnenja, da si lahko prevajalec privoščijo mnogo večjo svobodo kot v prvem primeru. Zaradi tega se trenutno nagibam k temu, da bi ciklame spremenila v sorodne vijolice, prevod katerih

("violet") bi mi dopustil ohranitev sicer nepravilne rime "violet" - "sole, sole, sole". Toda o tem moram še malce razmisliti: predlagana rešitev je le nekoliko drzna, tako da ne vem, ali bom na koncu imela res dovolj poguma za njeno uresničitev...

Delo prevajalca je tiho delo v senc, brez velikih zadoščenj. Kaj mislite?

Nisem gotova, da je prevajalsko delo res tako tiho... Po eni strani je res, da je naše delo neverjetno garaško: človek, ki se s tem ne ukvarja, si sploh ne more predstavljati, koliko ur (in živcev, in možganov!!) je potrebnih za dober prevod. Po drugi strani pa moram reči, da se mi ne zdi, da bi od tega ne imela tudi velikih zadoščenj: ukvarjam se s književnostjo, brez katere bi bilo moje življenje gotovo neprimerno bolj pu-sto; imela sem priložnost spoznati zanimive, inteligentne, razgledane ljudi (pesnike, pisatelje, bolj izkušene prevajalce...), od katerih sem se marsikaj naučila; prevajalstvo me je tudi spodbudilo, da sem se pri 35 letih spet vpisala na univerzo... Vse to pa je gotovo razširilo moja obzorja. Veliko zadoščenje mi daje seveda tudi občutek, da je moje delo koristno, da tudi sama sodelujem pri promoviranju slovenske kulture med Italijani in torej pri tistem procesu vzajemnega spoznavanja, ki je najbolj učinkovit antidot proti nacionalistični nestrpnosti. Tudi glede priznanj se ne morem pritoževati, saj sem za svoj prvi prevod dobila nagrado (ex aequo z Jolko Milič), o svojem delu sem bila že intervjuvana na našem radiu in televiziji, ravnokar se lahko o tem celo hvalim na Novem glasu! Včasih imam občutek, da je bila glede tega usoda celo preveč radodarna z menoj, saj nima vsakdo sreče, da lahko konjiček spremeni v delo. No, eno pritožbo pa le imam: honorarji literarnih prevajalcev so zelo zelo nizki (če seveda sploh so...!)

Kako se postane prevajalka? Mi Slovenci imamo običajno take težave z izražanjem v italijanščini?

Najlažje je, če je prevajalec res dvojezičen, se pravi da ima tako rekoč dva materna jezika. To je moj primer in priznati moram, da mi je oče iz Firenc zelo olajšal delo. Gotovo pa dvojezičnost ni predpogoj: pomislimo npr. na Jolko Milič ali na Diomiro Fabjan Bajc ali na mnoge druge, ki so se drugega jezika naučili naknadno, ne da bi to kompromi-

tiralo kvaliteto njihovih prevodov. Vsekakor pa mislim, da so poleg jezikovne sposobnosti za kakovostno literarno prevajanje potrebni še številni drugi faktorji. Med njimi se mi zdijo morda najpomembnejši *literarna podkovanost* (poznati je treba ne le čimveč literarnih del, pač pa tudi zgodovino književnosti, različne tokove in smeri, literarno teorijo, vse mogoče tehnične vragolije, od metrike do retoričnih figur pa še in še...); *literarna občutljivost*, se pravi nek poseben šest čut za zaznavanje lepote, odtenkov, neizrečenega, dvoumnega v tekstu; na koncu pa še - *last but not least* - *velika ljubezen do književnosti*. Pa ne mislite, da vse to jaz imam: to je le slika idealnega prevajalca!

Kakšne težave imate običajno pri prevajanju sodobnih pesnikov?

Pri prevajanju sodobnih pesnikov sem imela v glavnem dveje tipov spekularnih preglavic. Po eni strani je sodobne avtorje težko prevajati, ko so njihovi verzi prosti. Tipičen primer je bil zame Salamun: to, da so njegovi verzi prosti, je v meni že apriorno ustvarilo varljiv vtis, da bo prevajanje njegovih pesmi lahko, skoraj počitniško opravilo. Ta vtis je še dodatno krepila Salamunova tehnika, ki sloni na prostih, alogičnih asociacijah, na nekakšnem "stream of the consciousness", ki je v svoji navidezni nepovezanosti precej ošibil mojo prevajalsko pozornost in natančnost: aha, prosti verz, "odštekan" vsebina - to bo lahko!, sem si rekla, in se sprva predala nekakšnemu intuitivnemu, zelo lahkotnemu prevajanju. Šele po nekaj pesmih sem zaprepadeno doumela, da se za prostim verzom skriva v resnici neizprosni ritem in da se za navidezno alogičnostjo skriva skrajno rigorozna logika - "odštekan" ja, a vendar tudi ta neizprosno lucidna! Ergo: prvič v svojem življenju sem plačala superinteligentno prijateljico, da je zelo temeljito kontrolirala, ali sem slučajno ustretila kakšnega groznega kozla. In res sem enega!

Po drugi strani pa je sodobne avtorje težko prevajati v ravno obratnem primeru, in sicer ko pišejo v vezanem verz, se pravi po tradicionalni metrični shemi (npr. sonet) in/ali v rimi. To je vsekakor silno naporeno delo, če samo po sebi, še dodatno pa se stvar zakomplicira pri prevajanju slovenskih pesnikov v italijanščino. V Sloveniji je namreč pesnikovanje v vezani besedi - po krizi

tradicionalnih pesniških oblik v obdobju neoavantgarde 60. let - doživelo spet nov zagon in je tudi danes zelo priljubljeno. Toda slovenska poezija (tista z velikim "p"-jem!) je stara šele 200 let, tradicionalne pesniške oblike so zanjo še nekaj relativno svežega, vsekakor pa še niso izčrpane ali izmzgane od predolge rabe. Zdaj pa pomislite na Italijo, kjer je bil sonet, se pravi ena najzahtevnejših pesniških oblik, izumljen že v prvi polovici 13. stoletja! V italijanski književnosti so bile že vse pesniške oblike, vse mogoče rime že tolikokrat preizkušene in ponovljene, da so v bistvu že zdavno izčrpane. Težko je torej v teh pogojih biti izvirni ali vsaj ne banalen. To je pa največji problem prevajanja slovenskih pesmi s tradicionalno obliko v italijanski jezik: kar zveni namreč v slovenščini še vedno sveže, lahko v prevodu mirne duše izpade kot pogrevanje že premnogokrat premetlih formul. Še posebno nevarne so za prevajalca rime, ki z veliko lahkoto izpadejo trivialne in oguljene.

Kaj ste doslej prevedli?

Ker mi je verjetno lažje prevajati poezijo kot prozo, sem doslej prevedla kar precej pesnikov, med katerimi največ Košuto, Salamuna, Kravosa, Januša, Ostija. Prevedla sem tudi nekaj proze, in sicer Jelinčičeva romana *Tema na pomolu* in *Budovo oko* ter Sosičev roman *Balerina, Balerina* (slednja dva pa še čakata na objavo). Občasno pa sodelujem tudi z gledališči: za Slovensko stalno gledališče sem prevedla nadnapise za Tauferjevo priredbo *Matička*, za stalno gledališče F-Jk pa dramsko priredbo Sosičeve zgoraj omenjene *Balerine*.

Trenutno prevajam Kosovela, in sicer približno 200 poezij in nekaj proze. Gre za velik izziv, bodisi zaradi Kosovelove veličine kot tudi zaradi velikega prestiža njegove tradicionalne prevajalke Jolke Milič. Izziv je pravzaprav tako velik, da se ga kar bojim... Po drugi strani pa gre tudi za poskus "novega" prevoda, saj Kosovela prevajam v rimi in s čim večjo pozornostjo do ritma. Ne vem, kaj bo iz tega nastalo, prav nič nisem gotova, da sem težavni nalogi kos - večkrat imam neprijeten občutek, da me iskanje rime sili v forsiranje, nenaravne ali pa po drugi strani banalne izbire. Toda o tem bodo lahko čez nekaj mesecev presodili bralci sami. Do tedaj pa prav vse lepo pozdravljam!

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 11.4. DO 17.4.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanal-sko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 11. aprila** (v studiu Anka Černic): Prislunimo zborovski glasbi: Primorska poje (3. del). - Svetnik tedna: Sv. Ezekijel, prerok (10.4.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 12. aprila**: Košarkarska tekma.

- **Ponedeljek, 14. aprila** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 15. aprila** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 16. aprila** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Od Cvetne nedelje do Velike noči.

- **Četrtek, 17. aprila** (v studiu Niko Klanjšček): - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

Oljke za potrebne otroke

Državno združenje U.N.I.T.A.L.S.I., ki ima svoj sedež tudi v Gorici in pripravlja vsako leto romanje v Lurd, Fatimo in Loreto, ponuja tudi letos oljčne sadike. Ob stoletnici želi podpreti z izkupičkom prodaje razne programe za otroke. Do danes so že sodelovali pri organizaciji solidarnostne mreže s pediatričnimi bolnišnicami, pomagali so domovom za revne družine ipd. Letos so sklenili pripraviti posebno romanje v Lurd za otroke. Oljčne sadike bodo na razpolago vsem v soboto 12. in v nedeljo 13. t.m. v naslednjih krajih: Gorica - ob gledališču Verdi, Štandrež - na trgu pred spomenikom, Sovodnje - na trgu pred cerkvijo in v drugih krajih štandreške dekanije. Vse ljudi dobre volje vabimo, da z odkupom oljčne sadike pomagajo otrokom, ki so najbolj nebolgli del človeške družbe.

Nova zbirka orgelskih skladb Stanka Jericija Concentus Ecclesiae

V lanskem decembru je v Gorici izšla zanimiva zbirka orgelskih skladb prof. Stanka Jericija. Skladatelj živi v Gorici in je dolga leta poučeval glasbeno vzgojo na slovenskih šolah. Na skladateljskem področju je poznan tudi kot komponist za orgelske skladbe in simfonije.

Pri komponiranju pa ima pred seboj orgle v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici, kjer redno mašuje. Te orgle je vzljubil in jih ima "za svoje". Tromanualne orgle v cerkvi sv. Ignacija imajo na izbiri veliko registrov z romantičnim zvokom in so največje v gorški nadškofiji. Izdelala jih je orglarska delavnica Zanin iz Codroipa in so bile lani tudi obnovljene.

Orgelske skladbe prof. Stanka Jericija so posebej pritegnile prof. Maria Perestegia, odličnega študenta iz razreda prof. Antuna Klobučarja na zagrebški univerzi, ki je leta 2000 končal podiplomski študij za orgle pri prof. Hubertu Bergantu na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Sedaj na ljubljanski Akademiji poučuje orgle na oddelku za cerkveno glasbo, obenem pa še literaturo na klavirskem oddelku.

Prof. Stanko Jericij je leta 1995 izdal prvo samostojno zbirko orgelskih skladb z naslovom *Musica per organo*. Zbirka v zamejskem prostoru je ostala neopazna. Ni pa neznana drugod po svetu. Skladbe iz te zbirke so izvajali študentje na zaključnih koncertih na Akademiji za orgle v Pragi leta 1999 in 2000. Sonato za orgle (*Allegro, Andante, Allegro*), ki še izstopa v omenjeni zbirki, pa je prof. Mario Perestegi odlično izvedel v ljubljanski stolnici v nedeljo, 3. novembra lani.

Nova zbirka z naslovom *Concentus Ecclesiae*, s podnaslovom *Pezzi per organo*, vsebuje dvanajst skladb. Zlasti sta pomembni dve: *Tre momenti per grand'organo*, je skladba, ki nas z živahno barvitostjo povede v prijetno, ritmično in melodično občutje; ob poslušanju dobi poslušalec občutek, da je kot nalašč komponirana za orgle v cerkvi sv. Ignacija ali kot pravimo: za travniške orgle.

Skladba *Lumen Cristi*, s podnaslovom *Variazioni per organo*, je nastajala več let. Vedno znova se je skladatelj loteval ob navdihu, pri podoživljanju velikonočne vigije, in jo je dokončal šele pred dobrim letom. Poznavalci Jericijeve orgelske glasbe ugotavljajo, da je skladatelj v to skladbo vlijel svojstveno melodičnost, ki se na začetku in na koncu izenači. To je posebnost, obenem pa tudi pestrost, ki bogati to skladbo.

Prof. Stanku Jericiju čestitamo, obenem pričakujemo, da bodo tudi naši orgelski mojstri segali po teh skladbah in jih bomo slišali na naših slovenskih korih.

Dario Bertinazzi

Cankarjeva založba

Nova knjiga prof. Jožeta Pirjevca Monumentalno delo o jugoslovanskih vojnah med leti 1991-2001

"Mednarodne institucije so v zadnji jugoslovanski vojni povsem odpo vedale, vključno z Evropsko unijo," je na tiskovni konferenci v Ljubljani v četrtek, 3. t.m., ob izidu knjige *Jugoslovanske vojne 1991-2001* po poročanju Slovenske tiskovne agencije dejal njen avtor prof. Jože Pirjevec (na sliki), ki ga našim bralcem ni potrebno posebej predstavljati, saj je tržaški zgodovinar poznan po svoji strokovnosti, a tudi svojih lažjih in briljantno napisanih zapisih v dnevnem tisku.

Monografija o vojnah na jugoslovanskih tleh, ki velja za najbolj natančno in obsežno delo o krvavem dogajanju na območju nekdanje Jugoslavije, je izšla pri Cankarjevi založbi.

Urednik Tine Logar je na tiskovni konferenci povedal, da je knjiga najprej izšla v italijanščini pri založbi Einaudi, in sicer z naslovom *Le guerre jugoslave 1991-1999*, medtem ko slovenska izdaja v naslovu nosi druge letnice, in sicer 1991-2001; prof. Jože Pirjevec je namreč dodal

še posebno poglavje, v katerem bralcu približa tudi makedonsko krizo in haško sojenje. Prav slednje je, kot je v pogovoru dejal dr. Pirjevec, veliko razočaranje, saj doslej

na njem niso razkrili nič takega, kar ne bi že vedeli. Prof. Pirjevec je za svojo knjigo v italijanščini prejel nagrado Acqui Storia za zgodovinsko delo. Urednik Cankarjeve založbe Tine Logar je prepričan, da so *Jugoslovanske vojne 1991-2001* najcelovitejši prikaz dotične tematike doslej; Pirjevec pa se v nasprotju s številnimi drugimi avtorji ne posveča zgolj vojnemu dogajanju, temveč reflektira tudi njegove posledice. "Bolje, varneje je, če si

vojak na bojnem polju, kajti v tej zadnji vojni so najbolj nastradali civilisti, najbolj otroci in ženske," je dejal avtor na predstavitvi v Ljubljani.

Prof. Jože Pirjevec je knjigo, ki obsega 800 strani in osem poglavij, pisal devet let. Ko ga je italijanski založnik povabil k sodelovanju, ni vedel, v kaj se podaja: "To je bila težka, zavezujoča naloga tako na emotivnem kot intelektualnem področju. Prepričan sem, da je prišlo do tragedije, ki bi jo jugoslovanski politiki, med katerimi nimam v mislih slovenskih, v osemdesetih letih lahko zaustavili." Prof. Jože Pirjevec je svoje raziskovalno delo označil za pikolovsko; v času pisanja knji-

šlo do tragedije, ki bi jo jugoslovanski politiki, med katerimi nimam v mislih slovenskih, v osemdesetih letih lahko zaustavili." Prof. Jože Pirjevec je svoje raziskovalno delo označil za pikolovsko; v času pisanja knji-

ge je obiskal številne knjižnice v evropskih prestolnicah, vseeno pa delo v veliki meri sloni na slovenskih virih.

"Pri raziskovanju so mi zelo pomagale časnikarske publikacije, sploh dnevnik *Delo*. Menim, da je bilo pisanje dopisnikov slovenskih časopisov zelo verodostojno, saj so bili v nasprotju s tujimi novinarji infiltrirani v dogajanje," je še povedal prof. Jože Pirjevec.

Po obsežnem prologu, v katerem avtor razmišlja o jugoslovanski zgodovini vse od naselitve Slovanov, se Pirjevec v prvem poglavju posveča vojni v Sloveniji, ki je po njegovem mnenju, zlasti pri tujih avtorjih, pogosto spregledana ali obravnavana kot marginalna. Drugo poglavje je posvečeno vojni na Hrvaškem, temu sledijo tri poglavja, ki podrobno analizirajo dogajanje v Bosni in Hercegovini. Sedmo poglavje je naslovljeno "Kosovo: 1989-1999", zadnje, osmo poglavje, pa med drugim obravnava Tudijsmanovo smrt, izetbegovićev odstop in Miloševićev padec. V knjigi se prepletajo vojno dogajanje, odločitve v posameznih političnih srenjah in internacionalni pogled.

/ stran 16

Glasbena matica / koncert Luce Ferrinija

Vzhodnoevropska ustvarjalnost dvajsetega stoletja

Glasbena matica je v sredo, 2. aprila, priredila v dvorani Nemškega dobrodelnega društva v Trstu tretji koncert v sklopu svoje pomladanske sezone. Naj ponovimo, da je slednja posvečena predvsem mlajšim glasbenikom iz našega prostora, ki so se izsolali na Glasbeni matici ali pa na njej poučujejo oziroma z njo sodelujejo. Pred (zelo malostevilnim) občinstvom je tako prejšnjo sredo nastopil pianist Luca Ferrini, v naših krogih znan med drugim tudi kot organizator Openskih glasbenih popoldnevov, katerih nova izdaja je štartala prav pred kratkim (Ferrini sicer koncertira in poučuje na italijanskih in slovenskih glasbenih šolah). S tem koncertom je Glasbena matica ponudila tukajšnjim ljubiteljem glasbe ponovno celovečerni klavirski recital po nekajletnem premoru.

FOTO KROMA

Luca Ferrini je za to priložnost pripravil zanimiv izbor klavirske ustvarjalnosti 20. stoletja v vzhodni Evropi, ki je bila v znamenju iskanja novih prijemov in oddaljeva-

nja od že ustaljene tradicije 19. stoletja. Pri tem se je oprl na produkcijo dveh madžarskih velikanov - Zoltana Kodalyja in Bele Bartoka - ter na skladbe treh slovenskih avtorjev: Čeha Petra Ebna, Poljaka Henryka M. Goreckega in Rusa Rodjona Ščedrinsa. Tako smo v prvem delu prisluhnili sedmim Kodaljevim klavirskim skladbam op. 11 (*Lento Syekely Keserves, Il pleut dans mon coeur (Verlaine), Sinfelirat, Tranquillo, Szekely note in Rubato*) in Bartokovi *Sonati* v stavkih *Allegro moderato, Sostenuto e pesante in Allegro molto*. Drugi del se je začel z izvedbo skladbe Petra Ebna *Briefe an Milena*.

Delo sestoji iz petih stavkov, navdih zanj pa so predstavljala pisma Franza Kafke ženi Mileni. To je bila tudi prva izvedba te skladbe v Italiji. Koncertni spored se je nato nadaljeval z Goreckijevimi *Štirimi*

preludiji (*Molto agitato-Cantabile meno mosso-Tempo I., Lento-recitativo, Allegro scherzando in Molto allegro quasi presto*), zaključil pa z Dvema polifonskima skladbama Rodjona Ščedrinsa (*Dvoglasno invencijo in Basso ostinato*).

Ferrini je s svojim nastopom dokazal, da je izjemen poznavalec klavirskega instrumenta in da zna izkoristiti vse zmogljivosti, ki mu jih nudi to glasbilo. Prav tako se je pokazal kot globok analitik skladb koncertnega sporeda. Vseskozi pa je bilo čutili, da je do njih ohranil precej zadržan, da ne rečemo celo hladnen odnos, brez čustvenih izlivov. Kakšna razlika s prejšnjim koncertom GM, ko sta nastopila Aleksander Ipavec in Paola Chiabudini, kjer je bila čustvenost tako rekoč v ospredju! Zato morda kljub brezhibni in kakovostni izvedbi predstavljena dela vzhodnoevropskih mojstrov niso segla tako globoko do srca. Vsekakor je občinstvo nagradilo Luco Ferrinija z dolgotrajnim ploskanjem, kar je privedlo kar do treh dodatkov: slišali smo tako Bartokov *Allegro barbaro* in dve kratki skladbi Franza Liszta - *Carrousel de Madame P.N.* in *Sancta Dorothea*. NL

NA REŠETU

Utihnili je znani glas

Radio je slušni medij, zato je pri govorjenih sporedih zelo važen glas tistih, ki nastopajo pred mikrofonom. Lega, barva, zvočnost glasu, jasna in pravilna izgovarjava, način podajanja, vse to prispeva k temu, da se poslušalci navežejo na nekatere glasove, ki jih pogosto slišijo preko radijskih valov. Eden takih priljubljenih, domačih glasov, ki je v preteklih petih desetletjih vsako nedeljo vstopal v naše domove, je na prvi dan aprila za vedno utihnil. To je glas msgr. Stanka Zorka, ki je na Radiu Trst A najprej trideset let pripravljal in vodil oddajo Vera in naš

čas, nato pa še največkrat sam maševal in pridigal pri nedeljski sv. maši, ki jo Radio Trst A prenaša iz župnijske cerkve v Rojanu. Uvedba prenosa po radiu l. 1962 je bila gotovo za vernike, posebno tiste, ki iz raznih vzrokov ne morejo v cerkev, zelo dobrodošla. Poslušali smo jo v zamejstvu, pa tudi v Sloveniji, vse do koder je segal radijski signal. Proti pričakovanju so ji poslušalci iz Slovenije ostali zvesti tudi zdaj, ko imajo na voljo še prenos po Radiu Slovenija ali radiu Ognjišče. Najpovev samo majhno anekdoto s Krasa v Sloveniji. Ko je sin nastavljal ra-

dio za prenos sv. maše po Radiu Slovenija, je priletela mati takoj ugotovila: "Ma to ni naša maša! Menjej, dej na našo mašo!" Tej "naši" maši je dal nezamenljiv pečat g. Stanko Zorko. Prav te dni sem poslušala kaseto s posnetkom sv. maše, ki sem jo ne vem kdaj in zakaj posnela, in skušala ugotoviti, kaj je bil vzrok priljubljenosti g. Zorka. Po mojem mnenju je tudi poslušalec lahko zaznal, da je njegovo opravljanje sv. daritve izražalo veliko vero v evharistično skrivnost; molitve pri sv. maši niso bile nikoli nekažno rutinsko "čebiranje", ampak so izdajale vsakokrat njegovo prepričanost v to, kar izpoveduje, in v to, kat se godi na oltarju. Njegove pridige so bile skrbno pripravljene, trezne, jasne, spodbudne. Niso bile teološko in miselno prezahtevne, ampak take, da so lahko nagovorile najširši krog vernikov v

cerkvi in poslušalcev doma pri radijskih sprejemnikih. Vedno je bila prisotna misel na Božjo previdnost in vera v Božjo pomoč. In - morda se komu to ne bo zdelo važno, a zame je važno - navajal nas je - in navadil - na pravilno izreko in pravilne poudarke v bogoslužnem besedilu.

Zadnjič je glas g. Stanka Zorka zazvenel preko radijskih valov 2. februarja, ko je bil gost g. Dušana Jakomina ob 50-letnici oddaje Vera in naš čas. In prav nič ni dalo slutiti, da je to njegov zadnji nastop pred mikrofonom. Božji načrti so pač drugačni od naših. Glas g. Stanka Zorka ne bomo več slišali ne po radiu ne v cerkvi. Pa vendar bo številnim poslušalcem še dolgo zvenel v ušesih njegov značilen, rahlo za tegli, umirjeni glas, ki je vsako nedeljo voščil vsem: "Pojdite v miru!" NLP

IN MEMORIAM

Ob smrti gospoda Stanka Zorka

V soboto, 5. aprila, je v Rojanu bila pogrebna maša za msgr. Zorkom

in kulturnim življenjem tamkajšnjih Slovencev, katerim je bil msgr. Zorko dušni pastir in svetovalec ter je zanj zgradil rojanski Marijin dom. Tesno je sodeloval z Zvezo cerkvenih pevskih zborov, vsako nedeljo zjutraj pa smo slišali njegov glas, ko so iz Rojana predvajali po radijskih valovih slovensko mašo. Zato v nadaljevanju objavljamo spominski zapis o msgr. Zorku, ki ga je prispeval pevovodja cerkvenega zbora v Rojanu prof. Humbert Mamolo.

Dragi gospod Zorko! Za nama je petdesetletno poznanje in sodelovanje. Gradili ste na dejanjih in bili vedno pozorni na potrebe bližnjega, stiske katerega so bile tudi vaše stiske. Skrb za sočloveka je bila vaša poglavitna pastoralna naloga. Gledali ste na konkretnega človeka z njegovimi željami in potrebami ter mu skušali s svojo širokosrčnostjo tudi pomagati.

Lahko bi nadaljeval z naštevanjem vaših zaslug in vrlin, vendar vem, da tega vi ne bi želeli, ker je bilo vaše ravnanje in prizadevanje vedno v znamenju skromnosti in tihega dela.

Le nekaj naj še povem. Bili ste dober in skrben gospodar. Iz ničle ste postavili v Rojanu dom, Marijin dom, objekt, neobremenjen z dolgi, namenjen kulturnemu in verskemu delovanju v zamejstvu. To vam je uspelo s pomočjo številnih radodarnih dobrotnikov, ki so vas cenili in vam zaupali. Nekaj podpornih drobtin italijanskih in slovenskih javnih ustanov ste dobili z veliko težavo in z velikim trudom. Z denarjem, ki ste ga prejeli v dobrodelne namene, ste pomagali posameznikom, a predvsem slovenski Cerkvi v zamejstvu, v matici in širom po svetu, kjer delujejo slovenski misijonarji.

Približno teden dni pred vašim odhodom v bolnišnico sva sedela v vaši sobi in izmenjali misli v zvezi z dogajanjem v naši slovenski zamejski skupnosti tako v preteklosti kot v sedanjem času. Nikoli se niste pritoževali ali tožili, vendar občutek sem imel, da ste malo zagrenjeni in razočarani. Prepričan sem, da so vas tudi javno izrečene kritike in ironične pripombe nekaterih slovenskih rojakov nad vašim upravljanjem Marijinega doma prav gotovo močno prizadele. Tega si res niste zaslužili.

Dragi gospod Zorko, v imenu vseh, ki so vam v teh dolgih letih stali ob strani in z vami delili skrb in veselje, se vam iskreno zahvaljujem za vse dobro, ki ste ga napravili za našo skupnost.

H. Mamolo

Služba za informiranje in usmerjanje na mejah

Od 20. marca deluje na mejnem prehodu Fernetiči delovna služba, katere upravljanje je bilo zaupano tržaški Karitas

20. marca je pričela delovati Služba za informiranje in usmerjanje na mejah. Gre za projekt, usmerjen v sprejemanje in integracijo priseljencev za azil, pribežnikov in tujcev v trenutku njihovega prihoda in vstopa na italijansko ozemlje.

T.i. Vladni teritorialni urad oz. tržaška prefektura je na podlagi natečaja odločila se poslužiti delovanja tržaške škofijske Karitas za upravljanje informativne točke, zadolžene za nudenje informacij pravnega značaja in za sprejemanje. Slednja se nahaja v bližini mejnega prehoda Fernetiči, znotraj nekdanjih prostorov italijanske avtomobilske zveze ACI, kjer je nekoč

tudi bila menjalnica.

Zakaj beseda "meje" v množini? Mejnih prehodov v tržaški pokrajini je namreč več in služba je pristojna, da sledi vsem.

Zakaj tudi v Trstu? Zato, ker zemljepisna lega določa, da to mesto predstavlja kopensko mejo schengenske Evrope.

Karitas je torej prevzela nase naslednje naloge za upravljanje te službe: v prvi vrsti gre za usmerjanje in za informacije pravnega značaja, dalje za kulturno tolmačenje in posredovanje, za socialno skrbstvo in za podpiranje uporabe uslug, ki so že prisotne na teritoriju. Gre za koordinacijo s socialnimi službami krajevne uprave, ki

opravlja dejavnost sprejemanja v korist proslavcev azila, ter z drugimi službami na teritoriju, ki se tako ali drugače zanimajo za to problematiko (podjetjem za zdravstvene uslugе, bolniškim podjetjem, deželnim šolskim uradom itd.). Na koncu sta bistvenega pomena dogovor in sodelovanje z obmejno kopensko, pomorsko in železniško policijo.

Vsekakor bo pomembna interakcija z združenji in ustanovami zasebnega značaja, ki delujejo na področju socialnega in prostovoljnega dela ter na področju sprejemanja.

Izkušnost in profesionalnost, s pomočjo katerih se je v teh letih škofijska Karitas soočala z vprašanjem priselje-

ništva, sta oblikovali mrežo, ki je potrebna za upravljanje tudi Službe za informiranje in usmerjanje na mejah; temeljnega pomena je, da pride do interakcije z že obstoječimi strukturami, od Središča uslug za državljane držav izven Evropske zveze v ul. del Sale do Središča za poslušanje Karitas, od sprejemnih domov La Madre in Berlam do centra Villa Verde za mladoletne tujce brez spremstva, pa do menze Giorni Monti in središča Teresiano.

Pripravljeni smo delati in nuditi svoj doprinos in si pri tem voščimo dobro delo.

Operaterji

Službe za informiranje in usmerjanje na mejah

Nabrežina / Občutena proslava ob 110-letnici pesnikovega rojstva

Vse najboljše, Igo Gruden!

V nedeljo, 6. aprila, je v dvorani SKD Igo Gruden v Nabrežini potekala slovesna proslava ob 110-letnici rojstva pesnika Iga Grudna

Pesniki nikoli ne umrejo, njihova pesem je večna. Če je bilo še treba iskati potrdila tej misli, je po nedeljskem slavlju SKD Igo Gruden jasno, da spomin na Iga Grudna še vedno živi med ljudmi. Množica, ki se je odzvala proslavi ob 110-letnici Grudnovega rojstva, je to jasno potrdila.

Recital dijakov nižje srednje šole Iga Grudna Bratstvo vseh ljudi je vera moja, naj še tebe dviga k sončni luči! je uvedel slavje. Prvi razred je predstavil Grudnove krajske slike, drugi vojno tematiko, tretji pa pesnikovo ljubezensko čutenje. Celoto je dopolnjevalo petje dekleškega zbora Kraški slavček pod vodstvom Alenke Radečič in ob klavirski spremljavi Beatrice Zonta, pa plesni nastop Ingrid Sedmak.

Slavoslovni govornik Miroslav Košuta je začel razmišljanje o velikem Nabrežincu z vprašanjem, ki je v tem času še ostreje v ospredju. Čemu pesnik v tem ubožnem času, čemu poezija v dneh nasilja in vojne? Spomin na Iga Grudna sovpada z vojno v Iraku in zato kar sili, da vzamemo v roke Grudnove poezije z vojno tematiko. Trpljenje v času nasilja, nečloveška pot skozi taborišča smrti ga je iz razposajenih verzov potisnila v narodno problematiko. Govoril je o sebi, bil je egocentrik, pričal pa je o skupnosti in verjel v končno zmago in slavje. Postal je pesnik naroda, rahločuten mediteranski človek, ki ga je odlikovalo globoko čutenje, prepojeno z veliko ljubeznijo do življenja. Po vojni je bil nekaj let, mimo Otona Žu-

FOTO KROMA

pančiča, najbolj priljubljen slovenski pesnik. Zbirka Pregnanstvo je bila v kratkem razprodana, danes pa, po sedemdesetih letih, učinkuje še vedno pristno in povedno. "Bil je resničen pesnik", je nadaljeval Košuta, "spreten besedni oblikovalec in oznanjevalec narodne usode!" Čemu torej pesniki? Zato, ker v času teme mora nekdo prižgati luč vere in upanja, da je boljši svet mogoč.

Gruden pa bo morda ostal še najbolj v skupnem spominu zaradi ljubezenskih pesmi, saj je bil predvsem pesnik ljubezni v njenih mnogoterih oblikah. Zbirka Dvanajsta ura je bila v povojnem času nagajena kot najpomembnejša knjiga tistih časov pri nas. Ne moremo pa še mimo otroških pesmi. "So sočne, sončne in humorne, kot da bi nastale na samotnem otoku brez hudega!" In ne nazadnje se je Košuta pogledil v Grudnovo epigrama-

tiko, duhovito in prodorno.

"Nikakor torej ne sprašujmo, čemu pesniki v tem ubožnem času!", je zaključil slavoslovni govornik Miroslav Košuta.

Po nastopu Kraškega slavčka (ob klavirju Beatrice Zonta), sta bila predstavljena likovni in literarni natečaj (v prostorih društvene dvorane je na ogled razstava), katerih so se na temo Grudnovih poezij udeležili dijaki nabrežinske nižje srednje šole Iga Grudna. Sledila jim je prof. Ani Tretjak.

Predsednica SKD Igo Gruden Mariza Škerk Kosmina je v zaključnem nagovoru izrazila veliko zadovoljstvo nad uspehom večera. Toplo je pozdravila prisotne pesnikove sorodnike, še posebno pa sina Primoža s soprogo. Obenem pa se je zahvalila Veri Tuti Ban, kulturni referentki pri društvu, ki si je zamislila in oblikovala proslavo. Večer, katerega sta povezovala Ali-

ce Visintin in Aleksander Gruden, je sklenil Mešani zbor Igo Gruden pod vodstvom Adija Daneva.

Igu Grudnu bosta posvečeni še dve srečanju. V četrtek, 10. aprila, bo ob 17. uri literarni posvet Iga Gruden za današnji čas v sodelovanju s Slavističnim društvom Trst-Gorica-Videm. Sodelovali bodo Marija Pirjevec (Pesniški glas iz Nabrežine), Ivan Vogrič (Svetovljanstvo Iga Grudna), Rozina Švent (Predstavitev pesnikove zapuščine v NUK v Ljubljani), Tatjana Rojc (Radoživost v pesniškem svetu Iga Grudna) in Vera Tuta (Grudnov opus v luči literarne kritike). V večernih urah pa bosta recitatorja Loredana Gec in Franko Žerjal predstavila Splet Grudnovih ljubezenskih pesmi v izboru Silva Faturja. Sodelujeta še flavistka Tamara Tretjak in harfistka Tatjana Donis.

Matjaž Rustja

Koncerta revije Primorska poje v Nabrežini in pri Sv. Ivanu

Potrjena navezanost primorskih ljudi na zborovsko petje

Tržaška je zopet gostila revijo Primorska poje: v dvorani društva Igo Gruden v Nabrežini in v svetoivanskem Marijinem domu se je zvrstilo 12 zborov

Revijo tudi letos prirejata Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, Zveza slovenskih kulturnih društev Trst-Gorica-Videm in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Organizatorji so se ob priložnosti zadnjih dveh koncertov tudi naslonili na dragoceno sodelovanje nabrežinskega SKD Igo Gruden in svetoivanskega Marijinega doma.

V Kulturnem domu Igo Gruden v Nabrežini so v soboto, 5. aprila, nastopili Moški pevski zbor Šimen Golja iz Kneže (zborovodja Franka Pavič), Ženski pevski zbor Društva upokojencev iz Idrije (Ivan Rijavec), Mešani pevski zbor Zavratac (Polona Gantar), MoPZ Srečko Kumar iz Kojškega (Zarjan Kocina), Lovski pevski zbor OKZLD iz Kopra (Anton Baloh) in MoPZ Slavina (Janez Gostiša).

V Marijinem domu pri Sv. Ivanu pa so v nedeljo, 6. aprila, nastopili Ženska pevka skupina Prosek-Kontovel (Marko Štoka), MoPZ Triglav iz Trente (Zdravko Kravanja), Vokalna skupina Sovodenjska dekleta iz Sovodenj (Sonja Pelicon), MePZ Brnistra od Sv. Antona (Marko Kocjančič), Oktet Škofije (Vladislav Korošec) in Komorni deklški pevski zbor Vox ilirica iz Ilirske Bistrice (Marija Slosar Lenarčič).

Od 20. do 27. aprila v župnijski dvorani

V Nabrežini bo 24. velikonočna razstava

Velikonočna aleluja - veliko pirhov nam ponuja!

Posnetek z odprtja lanske velikonočne razstave

Zlasti pri 24. razstavi v nabrežinski župnijski dvorani od 20. do 27. aprila v večernih urah. Nekaj od te edinstvene razstave smo že videli po televiziji in slišali po radiu ter seveda brali v naših časopisih.

In kaj ovrednoti to razstavo? Predvsem veliko sodelovanje različnih šol, pa tudi posameznikov in zlasti priznanih umetnikov, kakor veliko kraških pisanic naše Bogomi-

le Doljak, verski in krajinski motivi Andreja Kosiča, velikonočni motivi Klavdije Raza, moderni figurativi Miljeve Venier, kamniti pirhi Marte Pertot in Anice Pahor pa še toliko drugih. Zlasti vzbujajo pozornost izdelki srednješolcev, ki so pod vodstvom Nade Doljak, Ani Tretjak in Cecilije Černe izoblikovali aktualne teme, kot so vesoljski poleti z voščilom miru, delovanje naših misijonarjev na Mada-

gaskarju z navadami domačinov, vojne grozote v Sarajevu, na Kosovu, v New Yorku in zlasti še konkretni spopad v Iraku s Huseinom in vrelci nafte v ognju. Veliko pirhov opominja na čisto okolje, sožitje med narodi (reka miru z mostom, na katerem so predstavniki različnih narodov - v miru), potem znani Berlinski zid in družinske idile.

O dolgoletnih velikonočnih razstavah imamo že več videokaset, ki si jih lahko ogledate. Marsikateri obiskovalec pa poudari: "Ohranite z navdušenjem to edinstveno razstavo med poplavo 'tujih' čokoladnih pirhov in naj se s sodelovanjem še poveča." Papričite in oglejte si še združeno letošnjo Misijonsko razstavo izdelkov iz Kitajske, Tajske idr.

BB

OBVESTILA

SI ŽELIŠ videti Rim? Pojdi z nami. Od 30. 4. 2003 do 4. 5. 2003 si bomo pod strokovnim vodstvom mag. Boža Rustje ogledali večni Rim. V ceno je vključen avtobusni prevoz in nastanitev v polpenzionu. Lahko se prijavite v Središču Rotunda, na tel. št. 00386-5-6276762, 00386-41-409214 ali na e-mailu rotunda@sredisce-rotunda.si.

NA ŠESTO postno - Oljčno nedeljo, 13. aprila, bo v cerkvi sv. Jakoba še zadnji postni govor. Ob 16. uri bo križev pot, nakar bo p. Mirko Veršič govoril na temo "Moja vloga pri Jezusovem trpljenju".

V PONEDELJEK, 14. aprila, bo v barkovljanski cerkvi ura molitve z mašo za duhovne poklice, družine in mladino. Začetek ob 18. uri. Vabi Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu.

DAROV

ZA MISIJONE: v spomin na g. Stanka Zorka daruje Mira Bole 100,00 €.

V SPOMIN na nepozabno mamo in nono Pini Kocjančič darujejo: Boži in Marta za misijon p. Danila Lisjaka v Ruandi 150,00, za Unicef (za otroke žrtve vojn) 150,00, za svetoivansko župnijsko cerkev 100,00 in za Marijin dom pri Sv. Ivanu 100,00; Marko, Valentina z Maksom in Vera za AISM (italijansko združenje za boj proti multipli sklerozi) 100,00, za Sklad Mitja Čuk 100,00 in za SZSO-Sv. Ivan 100,00 €.

ZA CERKVENI pevski zbor pri Sv. Ivanu: namesto cvetja na grob predrage tete Pini Mirošič vdove Kocjančič darujejo nečaki z družinami 60,00 za svetoivanski cerkveni pevski zbor v Trstu; po pogrebu drage Pini Mirošič vd. Canciani daruje Dolfi z družino 100,00; v spomin na drago gospo Pini Kocjančič daruje H.K. 20,00; v isti namen

daruje Mario Sušelj 10,00 €. ZA SKLAD "Marta Požar" za narodne noše: v spomin na pok. gospo Pini Canciani daruje Imelda Žerjal 20,00; v isti namen daruje Luciano Živic 20,00 €.

ZA SZSO - sekcija Sv. Ivan namesto cvetja na grob: v spomin na drago gospo Pini Mirošič vd. Canciani darujejo Magda, Paolo, Francesco in Anči 30,00; v spomin na drago sestrično Anno Marijo Trnica-Viessoli darujejo Magda, Paolo, Francesco in Anči 20,00 €.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: v spomin na gospo Pini Mirošič Kocjančič daruje Marija Bizjak 20,00; namesto cvetja ob pogrebu gospe Pini Mirošič Kocjančič darujeta Mirjana in Nino Parovel 25,00; v počastitev spomina na gospo Pini Kocjančič daruje družina Marijan Bajc 25,00; v spomin na gospo Pini Kocjančič daruje Julka Štrancar 5,00, Elvira 5,00 in Darinka Živic 10,00; v isti namen daruje Mario Sušelj 10,00 €.

ZA CERKEV v Ricmanjih: v spomin na pok. sina in brata Walterja daruje družina Corva 50,00; Fausta Kuret, Ricmanje, daruje 50,00 €.

ZA KAPELO p. Leopolda pri Domju: v spomin na pok. sina in brata Walterja daruje družina Corva 50,00 €.

V POČASTITEV spomina najine predrage mame Sonje Stubel daruje Pavel in Tanja 50,00 € za sirote pri šolskih sestrah v Bosni in Hercegovini.

Slovenska Vincencijeva konferenca v Trstu

globoko žaluje ob izgubi
msgr. Stanka Zorka,
ki je z izrednim čutom za potrebe bližnjega sodeloval kot dolgoletni duhovni svetovalec pri rojanskem odseku.

Marijina družba, cerkveni pevski zbor in slovenska župnijska skupnost v Rojanu

žalujejo za svojim nepozabnim dušnim pastirjem

msgr. Stankom Zorkom,

ki je nad petdeset let skrbel za versko pa tudi kulturnoprosvetno življenje Slovencev v Rojanu.

Ohranili ga bomo v trajnem in hvaležnem spominu.

ZCPZ v sodelovanju s ŠENTJAKOBSKIM KD in CERKVENIM PEVSKIM ZBOROM NOVI SV. ANTON ter z ZSKD - TRST, GORICA, VIDEM, ZSKP-GORICA in ZPZP

vabijo na koncert revije

PRIMORSKA POJE 2003

V soboto, 12. aprila, ob 20.30
v cerkvi sv. Jakoba v Trstu

NASTOPILO BODO:

- Zbor Pomlad, Podbošesec
- Tržaški mestni zbor, Trst
- Oktet Sotočje, Črniče
- Dekliška mladinska skupina Vesela Pomlad, Opčine
- Corale di Rauscedo, predstavnik italijanske pevске zveze USC
- Mešani pevski zbor Mačkolje

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

OB STOLETNICI USTANOVITVE DRAMATIČNEGA DRUŠTVA V TRSTU

Jaka Štoka

MOČ UNIFORME

Burka s petjem v treh dejanjih

REŽIJA Mario Uršič

Temeljna komedija ljudskega gledališča

- petek, 11. aprila, ob 20.30 Red A
- sobota, 12. aprila, ob 20.30 Red B
- nedelja, 13. aprila, ob 16. uri Red C
- sredo, 16. aprila, ob 20.30 Red D
- petek, 18. aprila, ob 20.30 Red F
- sobota, 19. aprila, ob 20.30 Red T

V petek, 11., soboto, 12., in soboto, 19. aprila, bo odprto parkirišče na trgu Peruginu.

Za vse informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800 214302 ali 0039 040 362542.

Pokrajinsko tajništvo SSK Za Slovenca v deželni svet

V Rupi se je v petek, 4. aprila, sestalo pokrajinsko tajništvo SSK. Uvodoma je predsednik Ninko Černic poročal o sklepu deželnega sveta stranke, da za kandidata slovenske stranke, ki bo nastopal na listi Marjetice tako v Gorici kot v Trstu in bo imel po dogovoru z deželnim vodstvom Marjetice tudi mesto na Illyjevem "seznamu", določi dr. Mirka Špacapan (na sliki), pokrajinskega tajnika stranke SSK v Gorici. Sklep je posledica dejstva, da ima stranka največ možnosti, da se njen kandidat uveljavi v bitki preferenc z ostalimi italijanskimi predstavniki Marjetice prav v Gorici in da je zato pravilno, da tokrat Gorican skuša doseči izvolitev v deželni svet, kar se v slovenski stranki v vsej svoji štiridesetletni zgodovini se ni dogodilo. Istočasno pa bo kandidat SSK tudi edini resni tekmelec Tržičanu Francu Brusci, kar bi moralo nagniti tudi marsikatero italijanskega volivca iz Gorice, da odda svoj glas Špacapanu.

Černic je tudi napovedal sklic goriškega pokrajinskega sveta stranke za torek, 22. aprila, da formalno tudi potrdi kandidature svojega predstavnika in z njim zastavi volilno kampanjo.

Tajništvo se je najprej poglabljeno ukvarjalo s problemom prometnih nevarnosti na trgu v Štandrežu, ob prisotnosti Renza Turrija za zbiratelje podpisov proti uvedbi enosmerne toka in predsednika rajonskega sveta Marjana Breščaka, ki je poizkus, ki je zdaj v teku, ocenil kot neobhodno potreben, da se dejansko in ne samo na papirju preučijo vse dobre in slabe strani take odločbe. Predsednik je vsekakor napovedal skorajšnji konec del na trgu pred cerkvijo, zaradi nujnosti katerih se je tudi sklenilo izvesti poizkus enosmerne vožnje prav v času, ko bi zaradi strojev in odkopavanja na vsak način nevarnosti s prometom bile na dnevnem redu. Prisotni so se strinjali, naj se po zaključku del promet znova sprosti v obe smeri, širša vaška skupnost pa naj se potem izreče o končnih odločitvah tako, da ne bodo trpeli trgovci, a istočasno, da se iz Štandreža umakne vsaj tovarni promet, ki danes predstavlja nevarnost za prebivalstvo in za čistočo zraku v vasi.

Tajništvo se je tudi pozitivno izreklo o predlogih za imenovanje nekaterih stan-dreških ulic po zaslužnih slo-

venskih osebah Marušiču, Budalu in Kosovelu, pa tudi o ulici Pola in oširku pred cerkvijo na Rojcah, za katere bi bil primeren naziv po župniku Marušiču, obenem pa tudi okolju prijazna zelena ureditev gredice in bližnjih površin na oširku samem.

Peter Černic, novi tajnik na novo organizirane sovo-

FOTO BUMBACA

denjske sekcije SSK, je poročal o zadevi Kemica in domnevnega onesnaževanja tega obrata, proti kateremu so okoliški prebivalci zbrali 157 podpisov. Kot izhaja iz dokumenta, ki ga je sovo-denjski občini dostavila deželna agencija za okolje v mesecu marcu so izpostavljene določene domnevne nepravilnosti pri odtokih in izpušnih dimih. Sovodenjska sekcija bo zato na župana vložila nujno interpelacijo glede dejanskega stanja onesnaženosti zraku in voda na področju kemičnega industrijskega obrata v Rupi, stranka pa bo dala pobudo za organizacijo posveta o ekološkem onesnaževanju tovrstnih objektov in možnosti, da se temu odpomore.

Božidar Tabaj je izpostavil trenutne pereče probleme na goriški občini. Za nasledstvo za pokojnim Ariom Rupenijem bo morala Marjetica izbirati med Delnerijem, Špacapanom in Miccolijem, kjer bo verjetno nastal nekakšen triumvirat, saj ne bo lahko zapolniti vrzel za Rupenijem, ki se je v svoji funkciji res razdal in bil vsestransko razgledan in obveščen.

Tajništvo je tudi vzelo v pretres problem bolnišnice in sodelovanja čez mejo na področju zdravstva. Stranka bo morala zavzeti stališča tudi glede teh sklepov, saj je trenutno goriško prebivalstvo v precepu med ohranitvijo stare velike stavbe in sprejetjem novejših, a manjše rešitve v poslopju strukture Janjeza od Boga. Prisotni so se vsekakor strinjali z ugotovitvijo, da je goriškim in okoliškim občanom treba zagotoviti čimboljše in ustrežnejše zdravstvene službe in da je vsako zavlačenje voda na mlin Tržiču in tamkajšnji bolnišnici ter posledično obubožanje že tako načete kvalitete sanitarnih uslug v Gorici.

V spomin na Bogomira Špacapana Pet zborov nastopilo s postno pesmijo

V prejšnji številki smo na kratko zabeležili mašo in koncert v spomin na Bogomira Špacapana. Danes naj se dodamo nekaj več o programu. V svojem nagovoru je dr. Rafko Dolhar poudaril več pomembnih točk. Orisal je lik Bogomira Špacapana in življenjsko pot, ki ga je vodila od domačega Mima oz. Goriške nasploh mimo Krasa vse tja do daljine Argentine, kjer si je po vojni ustvaril družino. V šestdesetih letih se je z družino vrnil spet na Goriško in tu poklicno deloval na tiskarskem področju. Obenem pa se je že od nekdaj zanimal za slovensko narodno manjšinsko stvarnost.

Zanimal se je tudi za politično življenje slovenske narodne skupnosti in sam deloval v naši slovenski stranki (SSK), kjer je postal na prvem deželnem kongresu tudi njen predsednik. Bogomir Špacapan pa je še posebno ljubil glasbo. Vodil je razne zборе, z njimi vabil in nastopal. To svojo ljubezen je prepustil tudi svojim sinovom.

Sledil je koncert petih zborov, kot smo že omenili. Prvi je nastopil Otroški pevski zbor Podgora, ki ga vodi Katja Bandedli, ki je zapel dve pesmi, eno Gačnikovo drugo pa črnsko duhovno. Sledila je vokalna skupina Sovodenjska dekleta, ki jo vodi Sonja Pelicon. Pevke

so odpele Stanka Jerčija Majniški Kraljci in Janeza Močnika Te stare deset zapovedi. Združeni cerkveni pevski zbor iz Kostanjevice, Brestovice in Sel na Krasu, ki ga vodi Neva Špacal, pa je zapel Janeza Briškega Na križ prišel Gospod in Vavkenovo Kraljevo znamenje. Sledil je nastop vokalne skupine Vinika z Dobrovega v Brdih, ki ga vodi Franka Zgavec. Odpel je Mendelssohnovo Hebe deine Augen auf ter neznanega Ko sem pod oljčkami molil. Koncert je zaključil mešani pevski zbor Rupa-Peč, ki ga vodi Zdravko Klanjšček. Odpel je Lojzeta Bratuža Križ zapuščeni in pesem Na Golgoti.

Večer sta organizirali prosvetno društvo Podgora ter Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice.

AB

IN MEMORIAM

Umrli je Ario Rupeni

V ponedeljek, 31. marca, je nenadno in nepričakovano umrl občinski svetovalec in vodja skupine Marjetice Ario Rupeni. Novica o žalostnem dogodku je zelo prizadela občinske svetovalce, ki so bili še večer prej z njim na seji občinskega sveta. Brez besed pa je novica pustila zlasti svetovalce ki so bili izvoljeni na listi Marjetice, ki jim je bil pokojni neke vrste oče ali starejši brat zaradi svojih izkušenj na političnem in zlasti upravnem področju.

Rad bi poudaril predvsem njegovo navezanost na Gorico. V našem mestu se je sicer rodil in preživel prva leta, potem pa se je zaradi študija in dela izselil; živel je v Rimu, kjer je največ delal in kjer si je ustvaril družino. V Rimu je bil do upokojitve zaposlen kot odgovorni na uradu za krajevno avtonomijo; kot izvedenec je bil konzulent številnim javnim upravam, veliko pa je tudi pisal o teh vprašanjih. V Gorici ni imel ožjih sorodnikov, pa vendar je želel živeti z našim mestom in je redno prihajal iz Rima na vse seje sveta in komisij. Tu je bil pred leti kandidat za župana, potem voditelj opozicije, po

zadnjih volitvah pa načelnik najmočnejše skupine v občinskem svetu. Vrnil se je v Gorico, ker je verjel, da ima naše mesto bodočnost: v Italiji, tu ob meji v zdravih odnosih s Slovenijo, v Evropi. Pripadal je najprej Krščanski demokraciji, nato Ljudski stranki in nazadnje Marjetici, in sicer tistemu delu teh strank, ki so vedno verjele v vrednote pravic in dostojanstva človeka, na osnovi spoštovanja zgodovine, kulturnih vrednot in in iskanja solidarnosti med ljudmi.

V Gorico se je vrnil tudi, ker je iskal svoje slovenske korenine. Vedno je ponosno izjavljal, da je njegov priimek v resnici Rupnik in da so zgodovinske razmere prisilile njegovo družino, da je spremeni priimek in se izselila. Rad je zahajal v kraje po Vipavski dolini in Brdih in užival, ker je čutil, da tem krajem pripada. Prav tako je bil vedno izredno odprt do vprašanj naše slovenske skupnosti in brez-pogojno na naši strani, ko je šlo za uveljavljanje zakona 38. Kot načelnik skupine Marjetice je v tem smislu pozitivno vplival na nekatere svetovalce, ki so bili ob tem vprašanju bolj omahljivi.

Naj dodam še osebnostno. V občinskem svetu sem sedel zraven njega in sem lahko od blizu sledil njegovim mislim in reakcijam ob raz-

pravah in polemikah. Bil je brez dvoma ognjevit in nepotrepljiv, zlasti ko smo zaradi obstrukcije opozicije v občinskem svetu izgubljali ure dragocenega časa. Kljub temu pa je prihajal na dan vedno z novimi idejami in pobudami za čim boljši napredek mesta Gorice. Med drugim je vsem svetovalcem Marjetice omogočal prejemanje revije Nuova Fase, ker je bil v njenem uredniškem odboru. Hvaležen sem mu, ker mi je preko branja te revije in debat z njim pomagal odkriti nepoznan svet globokih razprav o vlogi kristjana v italijanski politiki v prejšnjih desetletjih pa tudi v zadnjih časih, ko je zaradi korupcije propadla Krščanska demokracija. Ta stranka je bila v resnici sestavljena iz raznih komponent, ki so se nato razšle in so danes v zelo različnih novih strankah.

Pogreb pokojnega je bil v Gorici ob prisotnosti številnih prijateljev in znancev ter seveda družinskih članov. V pridigi je duhovnik poudaril, kako mora izhajati politika za kristjana predvsem iz ljubezni do neke ideje in spoštovanja do sočloveka in šele kasneje tudi dogovarjanje in iskanje kompromisov ter izvajanje oblasti.

Družini naj gre naše iskreno sožalje.

Bernard Špacapan

Mestna četrt Sv. Gora - Placuta Marjetici novi predsednik

V ponedeljek, 31. marca, je bila na večernem zasedanju rajonskega sveta za predsednika izvoljena predstavnik levosredinske koalicije Marjetice g. Giuseppina Cibejeve je rezultat vztrajnosti in složnega dela, ki je bilo opravljeno v teh mesecih med odborniki Marjetice. Odstop predsednika je dal priložnost za konkreten preizkus kompaktnosti koalicije, ki je torej ne samo potrdila svojo veljavo, ampak dokazala tudi, da rase. Slovenska skupnost ve, da se samo s popolno enotnostjo da doseči zaželjene rezultate, in je zato že od vsega začetka spodbujala enotnost Marjetice in njenim kandi-

datom dajala popolno podporo. Tokrat je izvolitev predsednika dejansko odvzela desnici še eno važno mesto v lokalni administraciji in tako popravila hudo napako, ko je zaradi nesložnosti leve sredine prevladal predstavnik Nacionalnega zavezništva na volitvah pred približno letom dni. Mestna četrt Sv. Gora - Placuta meji z občino Nova Gorica in s solkansko skupnostjo sodeluje že vrsto let. Pričakujemo, da se bodo pod predsedovanjem g. Cibejeve do sedaj priložnostni stiki spremenili v vedno tesnejše skupno delo, saj so lokalni organi pomemben dejavnik pri spremljanju dogajanja na teritoriji, ki postaja vse bolj enoten.

M.Č.

Gledališka sezona SSG v Gorici Zločin in kazen v dramski inačici

Goriškim abonentom (tudi italijanskim) je minuli ponedeljek gledališka sezona ponudila četrto abonmajsko predstavo. Po Nemogočem otroku P. S. Rosenlunda v izvedbi SSG in režiji A. Marinuzzi, ki so si ga ogledali v Kulturnem centru Lojze Bratuž prav v pustnih dneh, čeprav ni bilo v njem prav nič takega, čemur bi se lahko smejali, so gledalci v Kulturnem domu 24. marca zelo toplo sprejeli gostovanje produkcije Primorskega poletnega festivala z dramo F. M. Dostojevskega Zločin in kazen v dramatizirani priredbi poljskega gledališkega in filmskega režiserja Andrzeja Wajde in režiji Janusza Kice. Delo je v prevodu Darje Dominkuš doživelo premiero v lanskem juliju z igralci iz raznih slovenskih gledališč. Glavno vlogo sta v njem imela Branko Šturbej (Raskolnikov-zločinec) in Ivo Ban (Porfirij-policijski komisar), uveljavljena člana ljubljanske Drame, ki sta se že nekajkrat spopadla s podobnimi uprizoritvami. Ob njiju so nastopili še Barbara Cerar (Sonja), Danijel Malalan (Razumihin), Boris Mihalj (Zamjotov), Brane Grubar (Koch), Gregor Geč (Nikolaj) in Janko Petrovec (meščan).

Literarni zgodovinarji imajo ta roman za najbolje zgrajeno delo Dostojevskega, "ker v njem dušeslovne, etične in filozofske prvine skupaj učinkujejo tako, da krepijo in podpirajo pripoved", v kateri, kot vselej, nastopajo "ponižani in razžaljeni", družbeno zapostavljeni. Iz njih se dvigne Raskolnikov s svojim dejanjem, z zločinom, s katerim zavestno krši moralni zakon, kot to delajo vladajoči, če to zahtevajo njihovi cilji.

Težo v dramatizaciji tako poglabljenega, razmišljujočega romana, ki se od njega mora nujno skriti na bistvene osebe in dialoge, nosi seveda le beseda, dejanja ni. Zato se tudi ta dramska postavitev uvršča v t.i. verbalno gledališče, ki je za izvajalce izredno naporno, saj od njih zahteva izjemno koncentracijo. Tudi gledalcu ni lahko spremljati nasičenosti misli in poglobljanj v skoraj povsem statični uprizoritvi. Vsekakor sta glavna nositelja drame Šturbej in Ban izvrstno opravila svojo nalogo in zaigrala tako rekoč solistično, ostali igralci so nujno bili v njihovi senci, iz katere je izstopala le Barbara Cerar, ki je občuteno odigrala dobrosočno prostitutko.

V nedeljo, 6. aprila, ob 18. uri je bila v Kulturnem domu za abonente SSG, Reda A in B, "posebna glasbena predstava" z dovolj zgornjim naslovom Denar ubija, ki jo je uprizorila gostujoča skupina Narodni teatar Bitola iz Makedonije.

IK

SCGV Emil Komel / Deseto srečanje z glasbo 2002-03

Ko pribrenči šmentana muha ...

Na desetem Srečanju z glasbo smo se srečali z Mladinskim zborom Pueri cantores iz Tolmina, ki ga koncertni list predstavlja kot enega boljših slovenskih glasbenih skupin svoje kategorije. O tem pričajo številne nagrade, dosežene na različnih tekmovanjih doma in v svetu, znani pa so tudi po izvirnih projektih, kot je, denimo, izvedba scensko-glasbene prireditve Pojoče jaslice v Postojnski jami. Mlade pevce že enaindvajset let vodi dirigentka Barbara Kovačič, organizacijsko, strokovno in idejno pa ji stoji ob strani mag. Primož Hvala Kamenšek, ki je tudi predsednik zbora. Na goriškem koncertu v soboto, 5. aprila, so predstavili bogat program. Po pozdravni slovenski ljudski pesmi *Dober večer vam voščimo* (lepo jo je zapel sekstet zborovih najbolj zanesljivih pevk) so izvedli sakralni program s skladbami znanih skladateljev (Bach, Faure, Mendelssohn ...), ki je

FOTO BUMBACA

pravzaprav razkril vse vrline (pa tudi kakšno drobno pomanjkljivost) tolminskih ljubiteljev petja. Kvalitete zbora so vsekakor v dokaj zanesljivi glasovni postavitvi, v številnih odličnih glasovih, v oblikovanju celote, kjer so vsi detajli zborovskega petja obrušeni in urejeni, v primerni dinamiki in dirigiranju, ki sta nazorni in doživeti. Tudi polifoni deli, za katere vsak pevec ve, da so zelo zahtevna oblika petja predvsem zaradi drugačne (horizontalne)

zvočne arhitekture, ki ji naše uho težje sledi, so obdelani natančno in brez večjih odstopanj. Malo manj prepričljiva je bila tokrat le zborova interpretativna, izrazna moč. Zdi se, da program, ki so ga izvajali v prvem delu koncerta, še ni "uležan" in še nima tiste polnosti, kot jo narekuje vsebine (*Ave Marija, Sanctus, Laudate pueri Dominum* ...). Ali pa je ravno obratno (tega pač ne vemo), da so pesmi za mlade pevce prezahtevne, v vsebinskem smi-

slu, in zato interpretacija ne more biti globoko doživeta. Na tej točki se najbrž vsak dirigent sooča s problemi motivacijske narave - kako skozi otroška/mladinska grla izraziti temeljna religiozna spoznanja in kako pevce voditi po svetu, ki jim je (še) težko dojemljiv.

Vse drugače se je zbor "odrezal" v drugem delu koncerta, kjer nesoglasij med mladostjo in vsebino zagotovo ni bilo. Izvajanje priredb priljubljenih in znanih slovenskih ljudskih pesmi je zborova odlika in velika pevska tradicija. Glasovi so naenkrat sproščeni, igrivi, pesmi zazvenijo lahko, petje se kaže tudi kot veselje in zabava. Res pa je, da slovenski skladatelji (tokrat predvsem Jakob Jež) z veliko posluha za prirejanje obdelujejo ljudsko gradivo in ga znajo narediti zanimivo in privlačno. Ko pribrenči šmentana muha okoli ušes in so travniki še zeleni, čuk pa se je medtem tudi že oženil, se igra kolce in sije sije sončece v mladih srcih pevk (in dveh pevcev, ki jima ob tej priložnosti izrekamo še posebno priznanje za petje v zboru).

Jože Stucin

OBVESTILA

ROMANJE V Medjugorje (od 30. maja do 2. junija). Informacije za Gorico tel. 0481 882395 ali 0481 32121 (trgovina Agrosamenti na Travniku, Darko Durček) ali za Trst tel. 040 229166 (g. Jože Markuža). Vpis do zasedbe mest v avtobusu ali najkasneje do konca aprila.

KRUTOBVEŠČA, da je na razpolago še nekaj mest za velikonočni izlet na Bavarsko (Dachau, München in gradovi kralja Ludwiga) od 18. do 21. aprila. Vpisovanje na sedežu v Gorici, Korzo Verdi 51 int., tel. 0481 531644.

DAROVI

ZA MISIJONARJA Lojzeta Letonjo v Sibiriji: S.G. 55,00 €.

ZA LAČNE otroke: N.N. iz Rupe 50,00 €.

ZA CERKEV na Vrhu: druž. Grilj v spomin na ženo in mamo Pavlo 50,00; N.N. za obnovo cerkve 1.000,00 €.

ZA CERKEV na Peči: G. Pecorari 30,00; za TV in video-registrator M. Čadek 10,00 €.

ČESTITKE

V družini našega kolege **Danijela** so veseli rojstva male **Ester**. Mami Antonelli, Veroniki, Samuelu, Gregorju ter seveda Danijelu iskrene čestitke. Uredništvo in uprava.

Danilo se z Ano veseli, ko **Magdaleno** v naročju drži. Z njim smo srečni tudi mi, stari starši in sorodniki.

Ani Osvold in Danilu Tommasiju se je v petek rodila prvorojenka **Magdalena**. Mali punčki voščijo veliko srečo in zdravja v življenju, staršem pa čestitajo ob lepem življenjskem dogodku prijatelji in sodelavci.

Društvo F.B. Sedej čestita tajnici društva **Andrejki Hlede** ob uspešno opravljenem študiju.

11

ČETRTEK,
10. APRILA
2003

Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba

Na natečaju Naša pesem nekoliko drugače

Odhod na zborovsko tekmovanje je lahko tudi izlet...

Že spet smo tu. Avtobus se leno sonči v prijetnem popoldnevu zadnje marčne sobote, okoli njega pa se še kakih deset minut gnetemo s torbami in potovalkami kot mravlje okoli mravljišča. Poslavljajoči se marec nas greje v prvih pomladnih žarkih in nas uvaja v mesece prebivanja narave. Že vrsto let pomenijo prvi pomladni dnevi prebivanje iz zimskega spanja tudi za vseslovensko zborovsko petje. Revija Naša pesem je nedvomno prva lastovka - znanilka slovenske pevske pomladi, njena prepoznavnost pa seže vse od obale in Posočja do Štajerske in Prekmurske. Kljub razpoznavnosti in visoki glasbeni ravni štajerskega pevskega tekmovanja, postaja revija Naša pesem medijsko nezanimiva. Slovenski tiskani in elektronski mediji dajejo mariborski reviji vse manjši pomen: tržna pravila očitno močno pogujejo slovenski medijski prostor.

Voznik naposled vžge motor. Izven vasi še zadnji pogled na jezero, ki so ga zaradi večtedenske suše požiralniki pogoltnili v nedrje kraškega luknjičastega podzemlja. V avtobusu je ozračje vedro. Ob poslušanju posnetkov skladb, ki smo jih uvrstili na tekmovalni spored, prečkamo mejo na Fernetičih. Po avtocesti se odpravimo proti Ljubljani in nadaljujemo v smeri Maribor. Za kratkočasje na več

kot triurni poti skrbijo raznovrstni krožki, ki kot gobe po dežju rastejo na avtobusnih sedežih. Za ljubitelje "hazardstva" se ustanovi kvartopirski krožek, ljubitelji revij in časopisov imajo seveda na voljo bralni krožek, odprtih pa je tudi več debatnih skupin. Obvezni postanek je na Trojanah. Dišeči krofi so za nas močna vaba in ustrezna nagrada po dolgi poti. Do štajerske prestolnice ni več daleč. Tja prispemo v poznih popoldanskih urah. V štajerski večer nas pospremi zadnji sobotni nagradni koncert. Motel, v katerem prenočujemo, je sicer nekoliko izven Maribora (vaščani se na "velemesta" težko navadimo), tako da nas do tekmovalnega prizorišča pelje avtobus. Pevce in poslušalce v imenu organizatorja s prijaznim "Dobrodošli v Unionski dvorani" pozdravi napovedovalec. Koncert postreže s številnimi dobrimi nastopi in tremi zlatimi plaketami mesta Maribor.

V nedeljo je zburjanje že zelo zgodaj. Ampak, pozor, to še ni vse. V noči med soboto in nedeljo je prehod od sončne k legalni uri. Nočni počitek se torej tako še skrajša. Pred nastopom se je treba seveda uglasiti in še zadnjič ponoviti nekaj pomembnih točk tekmovalnega sporeda. V naraščajoči napetosti je odločilna ura vse bliže. Ponovno se podamo na pot do Unionske dvorane, kjer

nas pred nastopom čaka le še ambientacijska desetminutna vaja na odru. Naš program predvideva poleg obvezne pesmi za mešane pevske zборе *Pomladni spev* Antona Lajovca še romantično skladbo Psalm 43 Felixa Mendelssohna Bartholdyja iz 19. stoletja, Kosovelovo *Balado*, ki jo je v impresionistični luči na notnem črtovju naslikal sodobni zamejski skladatelj Štefan Mauri ter koroško ljudsko *Visoki rej*, ki jo je za mešani pevski zbor na osnovi napeva iz Zilske doline predelal Lojze Lebič. Po dolgem čakanju naposled stopimo na oder

in zapojemo omenjeni desetminutni program. Po nastopu nas čaka še razglasitev rezultatov, nakar se lahko končno sprostimo. V netekmovalnem ozračju restavracije, kjer nam organizator ponudi kosilo, začnemo prepevati venčke narodnih motivov in priredb ljudskih pesmi. Najpogumnejša peščica "izbrancev" se nato podala še po mariborskih ulicah in z igranjem vloge pouličnih pevcev širši štajerski publikli (beri mimoidočim) predstavi bogat zaklad primorskih napevov.

Pod večer na 18. izvedbo Naše pesmi pade zastor. Povratek na Kras je sicer ravno tako dolg in naporen kot prihod v Maribor. Vseeno pa ga skoraj neprekinjeno petje od štajerske prestolnice do doma nedvomno skrajša in ga popestri.

Andrej Černic

V petek, 4. t.m., v Štandrežu Materinska prireditev

Osnovnošolska mladina, ki se ob sobotah zbira v domu Anton Gregorčič v Štandrežu pri veroučnih skupinah, je v petek, 4. aprila, priredila prijetno materinsko proslavo. Uvodoma so nastopili otroški zbor in recitatorji,

ki sta jih pripravili Majda Zavadlav in Tiziana Zavadlav. Svojim in drugim mamicam so poklonili šopek slovenskih ljudskih pesmi. Sledil je film, ki ga je pripravil Martin Marussi in ki je prikazal razne dejavnosti veroučnih skupin.

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI FORUM ZA KULTURO

"JAKOB UKMAR: OKENCE ZAZRTO V VEČNOST"

G. Dušan Jakomin in prof. Tomaž Simčič

Četrtek, 10. aprila 2003, ob 20.30

Slovensko pastoralno središče - dom Franc Močnik ul. S. Giovanni 9 - Gorica

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

LETNI KONCERT

UČENCEV

prof. Sijavuša Gadžijeva

Velika dvorana KC Lojze Bratuž
petek, 11. aprila 2003, ob 20. uri

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV GORICA v sodelovanju z ŽUPNIJO SV. ANDREJA AP. ŠTANDREŽ

vabita na koncert

VELIKONOČNA SKRIVNOST V GLASBI, PESMI IN BESEDI

Nina Kompare, sopran
Franc Kompare, trobenta in krilni rog
Tomaž Plahutnik, citre
Tomaž Bajžel, orgle
Tone Ftičar, vezni tekst

Župnijska cerkev v Štandrežu
sobota, 12. aprila 2003, ob 20.30

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

PRIMORSKA POJE

NASTOPAJO:

MePZ DU Sinji galeb - Izola
Dekliški zbor Danica - Vrh sv. Mihaela
MoPZ Ciril Kosmač - Koper
Kvintet Ventus - Vipava
Portoroški zbor - Portorož
Vokalna skupina Vinika - Dobrovo
MoPZ Provox - Nova Gorica

Nedelja, 13. aprila 2003, ob 17. uri

Štandrež, župnijska dvorana A. Gregorčič

SOORGANIZACIJA REVije: PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

KOROŠKA

Strokovna ekskurzija

Kulturna dediščina pri Slovencih v zamejstvu

Na Koroškem se zavedajo pomena narodnega blaga

S posvetom na strokovni ekskurziji o etnološki dediščini pri Slovencih v Avstriji se je zaključil triletni projekt Slovenskega etnološkega društva o kulturni dediščini in muzejskih zbirkah pri Slovencih v zamejstvu. Prav zaradi tega je v uvodnih besedah letošnjega seminarja dela, ki je potekal v Lešah 22. marca 2003, predsednica Slovenskega etnološkega društva Breda Čebulj Sajko naglasila pomen tega projekta, s katerim je društvo začelo pred dvema letoma predstavljati stvarnosti Slovencev v Italiji. O lanskem posvetu, ki se je odvijal v Porabju, je spregovorila Katalin Munda Hirnök, članica skupine za zamejstvo pri Slovenskem etnološkem društvu.

Najstarejša etnografska zbirka na Koroškem je narodopisna zbirka Slovenske prosvetne zveze. Zbirko je udeležencem predstavila

Irena Destovnik, ki je predmete obdelala v svoji diplomski nalogi in je tudi

avtorica raznih tematskih razstav o vsakdanjem življenju na Koroškem. Katja Jenčič je prav tako predstavila svoje diplomsko delo, v katerem je prikazala delo

Jerneja Šušteršiča in njegove fotografije iz Podjune, Roža in Zilje. Ernest Dragašnič pa je kot član Slovenskega prosvetnega društva "Drabosnjak" izpostavil muzejsko dejavnost in kulturno delo na Kostanjah. Z obnovitvijo Drabosnjakovega doma in postavitvijo muzejske zbirke na Kostanjah je bilo opravljeno pomembno delo, o samem nastanku tega muzeja pa je poročal Vito Hazler. Herta Maurer-Lausegger, ki v svojih videoprodukcijah združuje tako dialektološka kot etnološka vprašanja, je prikazala etnografske razstave kmečkega orodja v Podnu. Peter Fister se je v svojem posegu dotaknil vprašanja pomena ohranjanja in varovanja arhitekturne dediščine, pri čemer je posebej poudaril, da je za to pomembno imeti dobro in celovito arhivsko dokumentacijo.

Marija Makarovič (na sliki) je predstavila nekatere zanimive zbirke, ki jih hrani zasebniki. Primer urejene zbirke je tista dr. Zablatnika, ki jo je urejevala Majda Fister.

Susanne Weitlaner je v svojem referatu predstavila tako Pavlovo hišo in prizadevanja Slovencev na Štajerskem za ohranjanje in učenje slovenščine kot tudi težave, s katerimi se srečujejo. Na koncu je Karla Oder poudarila dejstvo, da je prav etnologija ena izmed panog, kjer ima čezmejno sodelovanje dolgo tradicijo.

Udeleženci posveta so si že v petek, 21. marca, na strokovni ekskurziji ogledali večino lokacij, o katerih je bil govor na posvetu.

Posebne pozornosti je bila deležna zasebna zbirka Hanzija Lutschouniga, p. d. Mvačnika, v Zábdrdi pri Golšovem, kjer je na ogled vrsta zanimivih predmetov za etnološke raziskave. Vodstvo ekskurzije je prevzela vodička Sonja Wakounig, po ekskurziji pa so si udeleženci ogledali še dokumentarce Slovenskega sporeda ORF "Pregnani zaradi slovenstva".

Peter Rustja

GLOSA JURIJ PALJK

O krompirju

Krompir je seveda beseda, ki jo v našem lepem jeziku rabimo tako za rastlino z vijoličastimi ali pa belimi cvetovi kot seveda tudi za gomolje, ki so užitni sad te kulturne rastline. Ta čudovita rastlina, ki je dobesedno ohranila pri življenju tisoče Slovencev v časih, ki niti niso tako daleč, je prišla k nam od daleč, je tudi ena tistih, ki ob paradižniku in fižolu tvori s koruzo tiste kulturne rastline, ki so pomenile z odkritjem Amerike tudi največje bogastvo za vso Evropo, kamor so jih osvajači Novega sveta kasneje prinesli in jih začeli pridno saditi. O tobaku, ki prihaja tudi iz teh dežel, je boljše, da ne zapišemo nobene, ker je danes pač iz različnih razlogov tako, da je tobak, in so predvsem njegovi uživalci seveda tudi, na črni listi, necenjeni, če že ne dobesedno prepovedani.

Pa nam Slovar slovenskega knjižnega jezika med razlagami pod geslom krompir daje tudi pregovorno rabo besede krompir, in to v smislu, da ima ponavadi najbolj neumen kmet najbolj debel krompir, kar pomeni, da ima pač srečo. Krompir kot sreča torej in že to nam pove veliko o odnosu, ki ga nekateri Slovenci še danes imamo do njega. Razlaga izraza krompir, ki pomeni tudi (slepo, naključno, nepričakovano) srečo, je danes predvsem za mlajši rod nujno potrebna, v našem prostoru še posebno, kajti v sami slovenski narodni manjšini v Italiji izjemno malo ljudi pozna ta rek in tudi malokoga boste sami

slišali, da bi pri nas rekel o nekom, ki je imel neko veliko srečo, "da je imel debel krompir". Izraz je udomačen v slovenskem prostoru v matični domovini, pri nas je za srečo v rabi drugi izraz in prihaja iz italijanskega kulturnega in nekulturnega okolja, govori pa o veliki zadnjici, ki je sinonim za srečo; večja, kot je, večja sreča, da je človeka doletela...

Mah, naj bo!

Mimogrede me pa vseeno zanima, kako lahko na ta italijanski pregovor pristajajo današnja dekleta in predvsem mlajše, sodobno urejene dame, za katere se pa točno ve, da hočejo in poskušajo biti vse po vrsti kar se da najbolj vitke...

Krompir je ena tistih rastlin, na katero smo Slovenci in nasploh vsi prebivalci srednjeevropskega prostora bili izjemno navezani vse do nedavnih časov, saj je znano, da je bil prav krompir osnova za skorajda vsako kosilo, večerjo, nasploh slovenski obed. Časi so se spremenili in seveda tudi krompir z njimi, bi se lahko šalili.

Pa ne mislimo razglabljaliti o tem, kako so se sorte krompirja spremenile, ker bi o tem vedel dosti več naš izvedenec Marko, ki pa tokrat ni hotel pisati ničesar o krompirju, ker da je še prezgodaj, da bi o njem lahko kaj koristnega in pametnega povedal v svoji rubriki za kmetovalce.

Na krompir smo se spomnili, ko smo te dni v sloven-

ski gostilni pri nas poslušali pogovor med štirimi možmi in je eden čisto resno povedal na glas: "Danes sem vsadil osem kilogramov krompirja, osem kilogramov, ti rečem!" Sogovornik mu je ob pivu pri šanku odvrnil: "Ma, si se pa spotil, kaj, če si osem kilogramov krompirja vsadil?" In so se veselo zabavali ob vrčku piva naprej, krompir so kmalu zamenjale druge teme pogovora, vojna je bila tudi med njimi s svojo smrtno koso.

Navidez drobna in hudo mušna in nedolžna, zato lepa samohvala moža, ki je prijateljem ob kozarcu veselo povedal, da je vsadil osem kilogramov krompirja, pove človeku, ki je nekoč od zemlje in zato tudi od krompirja živ, gotovo več kot pa tiste mu, ki nikdar krompirja ni rezal, da bi ga potem vsadil, ga plel, videl rasti, osipaval, s slovitim "pantakanom" potrosil in opihal, ga tako obrnil pred na oko prelepim korlarskim hroščem in njegovimi pogubnimi ličinkami; skratka ga je negoval, kot se za krompir spodobi, da bi ga potem nekega dne tudi s posebnim plugom, osipalnik smo mu rekli, iz zemlje vrgel in ga pobiral v vreče, posebne zabojke, ga doma shranil v temno shrambo za dolge zimске čase...

In tudi krompir v kozici, krompir po domače, "tenstan" in drugače skuhan, ocvrt, v peči spečen, narezan in cel krompir, cvrt na masti

in s panceto, krompir v obličah in kmečko narejen krompir je odšel nekam v pozabo, ker so iz Amerike prinesli "čipse" in francoske krompirčke, ki jim tu pri nas pravijo naši otroci kar "patatine", namesto da bi jim lepo po slovensko rekli krompirček...

Krompir nosimo iz trgovine kar v vrečkah domov, naši otroci niti ne vedo, da ima lepe cvetove, kot tudi ne vedo, da smo se nekoč otroci delili tudi po krompirju na tiste, ki so ga radi pobirali, in tiste, ki smo pobiranje krompirja sovražili iz dna duše, na tiste, ki smo mamo prosili, naj naredi "krompir v kozici kot nona" in tiste, ki smo ji naročali, naj naredi "pire", ki se mu pravi tudi "pure"; ko nec koncev vedno krompir je.

O tem, da je "krompir v kozici" narejen (na Tržaškem je ta odlični krožnik imenovan "patate in tecia", kar je lepo in dobesedno iz slovenske izpeljano) postal specialiteta, ki jo hodijo jest v gostilne in boljše restavracije, seveda nima smila niti pisati, ker kaže na to, da se je v naši družbi zares izgubilo smisel za vsako mero dostojnosti.

Da je to res priča tudi dejstvo, da pomeni danes izjemno in zato zelo drago specialiteto polenovka, "štokfiš", "stoccafisso", ki so jo nekoč jedli s polento in je veljala za navadno, preprosto jed revežev.

Kot je to veljal tudi krompir, za katerega so še naše mame vedno zelo jasno in preprosto rekly: "Krompir je življenje!".

paljk@noviglas.it

Pogovor / Tjaša Dornik

Mladostno, prešerno in di-verzantsko!

Prijateljstvo, mir, mladost. Veliko dijaško srečanje Di-verzija je v petek in v soboto, 4. in 5. aprila, potekalo v znamenju sproščenosti in prijateljstva ter ob zavzemanju za mir. Letošnje je bilo že četrto srečanje, ki ga v Novi Gorici organizira Goriška dijaška sekcija pri Klubu goriških študentov. Pri organizaciji je aktivno sodelovala tudi Tjaša Dornik (na sliki), maturantka na klasičnem liceju Primoža Trubarja v Gorici. Letos je bila udeležba zamejskih dijakov skromna. Organizatorji so razočarani nad tem,

FOTO BUMBACA

da zamejske šole - torej ravnatelji in profesorji - ne osvojijo Di-verzije in je ne uvrščajo med lastne pobude, kot se to dogaja s šolami iz Slovenije, kjer dijaki prihajajo na Di-verzijo v spremstvu profesorjev. Zakaj do tega ne pride, imajo dijaki in profesorji vsak svojo verzijo. Dijaki obtožujejo ravnatelje in profesorje, da jim ne dovolijo udeležbe na Di-verziji. Morda pa se tudi dijaki sami premalo trudijo, da bi dokazali, da jim je resnično do tega in da je Di-verzija zanje pomembna pobuda. Vzemimo primer tržaškega liceja Prešeren: kljub temu da so v petek sklicali celodnevno dijaško zborovanje, da bi se lahko udeležili prireditve, jih ni do Nove Gorice pripotovala niti tretjina.

To je škoda, saj dijaki zagotavljajo, da je Di-verzija edina prireditev, kjer pride do resničnega povezovanja in prijateljstva med zamejci in dijaki iz Slovenije.

Kako to, da ste imenovali vašo pobudo "Di-verzija"?

"Di-verzija" pomeni dvojno verzijo, verzijo zamejstva in matice ter dijaško verzijo, verzijo kulture, športa in zabave, takšno, kakršno si predstavljamo le dijaki: ne institucionalno in nepogojeno od želja in volje starejših. Letos pa je ta pobuda dobila še dodaten pomen: izraz di-verzija označuje vojaško uničevalno akcijo na sovražnikovem ozemlju. Mladi smo se odločili, da bomo izvedli to akcijo proti vsemu zlu in predsodkom, ki jih imamo eni do drugih. Skupaj se bomo združili za mir: tak mir, ki ga bomo najprej ustvarili med seboj in ga razširili na okolico.

Kako je nastala Di-verzija?

Ta pobuda ni prišla na misel meni, ampak mojim kolegom. Od takrat naprej že tretjič aktivno organiziram to pobudo in sem s tem zelo zadovoljna.

Ali je zate težko organizirati tako veliko in masovno obiskano srečanje?

Ne, v bistvu se mi ne zdi težko. Edina težava je v tem, da ne dosegam sodelovanja pri ravnateljih, ki nam neprestano mečejo polena pod noge in grozijo dijakom, kaj

vse se jim bo hudega zgodilo, če se bodo udeleževali te pobude.

Ne vem, zakaj to delajo, vendar se mi zdi to skrajno neodgovorno in tudi nekulturno, saj gre za srečanje, ki so ga podprli bodisi novogoriški župan Mirko Brulc bodisi občinski odbornik za čezmejno sodelovanje Damjan Terpin bodisi odbornik za čezmejno sodelovanje pokrajine Gorica Marko Marinič bodisi pedagoška svetovalka za slovenske šole Andreja Duhovnik Antoni.

Okvirno, koliko ljudi se vsako leto udeleži te pobude?

Di-verzija ima več kot 500 udeležencev iz različnih koncev Slovenije in zamejstva.

Kateri je v bistvu cilj tega srečanja?

Glavni cilj Di-verzije je združevanje mladih z obeh strani meje. Na začetku je bilo to srečanje namenjeno zamejskim in novogoriškim dijakom, sčasoma pa so se temu pridružili še dijaki iz cele Slovenije.

Kako si našla sponzorje?

Najti sponzorje je težko, nisem dobila nobene finančne podpore, sem pa dobila veliko materialne podpore. Za izbor Miss goriške dijaške sekcije sem porabila zelo malo denarja Kluba Goriških študentov, drugače pa smo vsa oblačila, od večernih, sešitih prav po meri, do čevljev, frizerskih storitev in celo do vizažista... dobili zastonj, tudi scenografijo.

Kateri so bili najlepši trenutki tega vašega organiziranja?

Zelo se zabavam pri organizaciji izbora Miss goriške dijaške sekcije, ki letos poteka na zelo visokem nivoju v primerjavi z lanskim letom, saj imamo kot predsednika žirije Roka Lasana, znanega slovenskega scenografa, koreografa, režiserja, modnega oblikovalca in organizatorja modnih prireditev, imamo pomembne sponzorje, za medije imamo TV Koper, TV Slovenijo 1, A-Kanal, revijo Frklja. Meni je to všeč, ker je to nova izkušnja in ker me zelo zabava sestavljanje koreografije, izbirati glasbe za punce, se z njimi osebno ukvarjati, z njimi izbirati obleke....

Sara Magliacane

Primanjkljaj v javnih financah, o vzrokih različna mnenja vlade in opozicije

Maloobmejni promet s Hrvaško preizkus schengenske meje

Morda izredna seja državnega sveta o slovenski zunanji politiki

V Sloveniji se soočajo s tremi najvažnejšimi temami v domači in mednarodni politiki. To so velik primanjkljaj v državnem proračunu, vzpostavitev maloobmejnega prometa in sodelovanja med Slovenijo in Hrvaško, zunanja politika, ki naj bi bila dvoumna predvsem do ZDA pri obravnavanju vojne v Iraku. Po mnenju predsednika SDS Janca Janšca zunanja politika ni prepričljiva. Ne upošteva namreč dejstva, da se je Slovenija na referendumu 23. marca odločila za vstop v zvezo NATO, "in tava kot je tavela prej, ker predsednik vlade in njeni člani verjetno sami nimajo razčiščenih stališč do dogajanja v mednarodni skupnosti."

Zapleti v zunanji politiki očitno izhajajo iz različnega tolmačenja t.i. vilniške izjave. V tem dokumentu je deset držav, med njimi tudi Slovenija, ki so kandidatke za sprejem v zvezo NATO, zapisalo, "da so ZDA predstavile neizpodbitne dokaze o irških programih razvoja orožja za množično uničevanje in o tem, da Irak zavaja mednarodne inšpektorje in da je povezan z mednarodnim terorizmom".

Izjavo so ZDA razumele kot dokaz vključenosti desetih držav v t.i. koalicijo vojne proti Iraku, ki jo vodijo skupaj z Veliko Britanijo in zavezniki. Podpisanicam se je ameriški kongres zahvalil s posebno resolucijo. Senator Richard Lugar je izjavil, "da vseh deset bodočih novih članic NATA podpira vojaška prizadevanja koalicije v Iraku. Zato bom senatu priporočil, naj glasuje za sprejem vseh kan-

didatkov v NATO". Ameriški državni sekretar Collin Powell (na sliki) je v enakem duhu na srečanju z veleposlaniki vilniške skupine v Bruslju, 3. t.m., Sloveniji čestital za uspeh referenduma o vstopu države v NATO. Zagotovil je, da ZDA ne bodo nikoli pozabile njihove podpore v težkih časih iraške krize, nato pa podpisnicam vilniške izjave

obljubil "uresničitev njihovih političnih sanj".

V Sloveniji pa premier, zunanji minister in predsednik države, poskušajo razvedniti tolmačenje vilniške izjave. Predsednik vlade Anton Rop je nekajkrat poudaril, "da Slovenija ni v vojni koaliciji proti Iraku". Potrdil mu je veleposlanik ZDA v Sloveniji Johnny Young, ki je pojasnil, "da je Slovenija zaveznica ZDA v vojni proti terorizmu, ne pa država, ki sestavlja koalicijo v vojni proti Iraku". Stanje v slovensko-ameriških odnosih je torej zapleteno, na kar sta opozorila tudi Janez Janša in predsednik države Janez Drnovšek. Predsednik največje opozicijske stranke je od vlade zahteval, naj se jasno in nedvoumno opredeli do iraške krize. Po njegovem se vlada "v tujini obnaša

proameriško, v Sloveniji pa protiameriško". Svoje misli o pereči temi je podal tudi predsednik države Janez Drnovšek. Opozoril je na delovanje tistih vplivnih posameznikov in skupin s področja t.i. civilne družbe, ki so se močno angažirali v kampanji zoper vstop Slovenije v zvezo NATO, zdaj pa si prizadevajo za poslabšanje odnosov z

ZDA. Drnovšek je dejal, "da si Slovenija ne more želeči, da bi ZDA izgubile vojno v Iraku." Menil je še, da se ZDA ne bi smele umakniti iz Iraka, ker bi bil umik zanje poraz. Kljub občasnim nesporazumom pa

"ZDA in Slovenija ostajajo zavezniki in prijatelji", je zatrdil Drnovšek.

KMALU POPRAVA DRŽAVNEGA PRORAČUNA

Vlada je sklenila, da bo spričo primanjkljaja v državnem proračunu takoj uvedla varčevanje v dejavnostih, ki so v njeni pristojnosti. Premier Anton Rop je javnost presenetil z izjavo, da bo vlada zaradi varčevanja bodisi prodala ali pa dala v najem letalo, ki je pred časom vzbudilo veliko polemiknih odmevov in stališč v javnosti. Kar zadeva proračunski primanjkljaj in naraščanje javnega dolga, v vladi zatrjujejo, da so finančne težave predvsem posledica težav na tujih trgih, vojne v Iraku in naraščanja cen nafte. Predsednik Nove Slovenije Andrej Bajuk, ki je tudi finančni izvedenec, pa

trdi, da je proračunske težave povzročila predvsem vlada s svojo nepregledno politiko, ki ne zagotavlja celovitosti razpolaganja in trošenja sredstev. Državni zbor bo kmalu obravnaval predlog vlade za popravilo proračuna za letošnje leto. Pri tem politične stranke opozarjajo na nujnost znižanja inflacije, ki je sedaj skoraj trikrat višja kot pa v državah članicah Evropske unije.

Na sicer še začasni slovensko-hrvaški meji, so 1. t.m. začeli izvajati Sporazum o obmejnem prometu in sodelovanju, ki ga je Slovenija sprejela že 19. julija 2001. Vanj je vključenih okoli 250.000 upravičencev v vsaki državi. Mišljeno je, da bi prebivalci obmejnih krajev uživali razne ugodnosti in olajšave, s čimer bi se izognili strogemu mejnemu režimu in carinskemu nadzoru na t.i. Schengenski meji, ki bo vzpostavljena po sprejemu Slovenije v EU. Toda z izvajanjem sporazuma o obmejnem prometu in sodelovanju mnogo upravičencev v obeh državah ni zadovoljnjih.

Po novem morajo prebivalci na sosednje območje prehajati samo skozi mednarodne mejne prehode, med državne mejne prehode ali mejne prehode za obmejni promet. Toda teh prehodov niso še uredili, zato morajo mnogi učenci in dijaki, kmetje in delavci pri prehajanju meje delati dolge ovinke, preden pridejo na cilj. Kljub številnim olajšavam, ki jih omogoča sporazum, je slovensko-hrvaška meja postala manj prehodna, kot je bila doslej.

Marjan Drobež

Organizacija za gospodarski razvoj Prostori za primorski tehnološki park

Neposredne pobude za preobrazbo obmejnega gospodarstva

Med različnimi pobudami za preobrazbo mednarodnega mejnega prehoda v Vrtojbi je nemara najbolj stvarna in uresničljiva tista o ureditvi novih prostorov za Primorski tehnološki park, ki zdaj deluje v majhnih sobah nekdanje zgradbe podjetja Primex v Rožni Dolini. Omenjeni zavod bodo namestili v stavbi, ki je nekoč služila trgovski dejavnosti v okviru Shopping centra.

Ustanavljanje tehnoloških parkov se je v razvitem svetu začelo v osemdesetih letih, gre za model prenosa rezultatov raziskav iz akademске sfere v gospodarstvo in za pospeševanje njegovega razvoja. V Sloveniji so tehnološke parke začeli razvijati na pobudo EU, ki je omenjene projekte pripravljala tudi sama finančno podpreti. V Sloveniji za zdaj delujejo trije tehnološki parki: štajerski, ljubljanski in primorski. Po izkušnjah, pridobljenih v evropski povezavi, naj bi en tehnološki park zagotavljal potrebe okolja z okrog 500 tisoč prebivalci. Gre torej za organizacijo, ki bo spodbujala gospodarski razvoj v vsej Primorski, na Goriškem, v Vipavski dolini, na Krasu in tudi v slovenski Istri. Prihodnost naj bi bila obetavna, saj ugodna zemljepisna lega Primorske ob meji z Italijo omogoča in spodbuja pretoke znanja, informacij, ljudi, blaga in storitev, kar se bo pokazalo zlasti po vstopu Slovenije v EU. S tehnološkim parkom bosta povezani tudi nova univerza na Primorskem in visokošolski zavod Politehnika v Novi Gorici.

V primorski tehnološki park je vključenih sedem gospodarskih družb z različni-

mi dejavnostmi, od izdelave varilnih tehnologij pa do proizvodnje tehnološko zelo zahtevnih elektronskih sistemov. Omenjena organizacija se uspešno vključuje v različne slovenske in mednarodne projekte, hkrati pa primorski tehnološki park svoje dejavnosti postopno širi po vsej Primorski. Razvijajo poslovni enoti v Kopru in Tolminu, veliko zanimanje za oblikovanje tehnološkega parka je v Idriji, ugodno podjetniško ozračje pa naj bi omogočilo ustanovitev centrov tehnološkega parka tudi v Sežani in Ajdovščini. V Kopru bo stroške za delovanje enote pokrivala tamkajšnja Mestna občina, v Tolminu pa so sredstva zanj zagotovljena v okviru državne popotresne pomoči za razvoj in pospeševanje podjetništva. Seveda pa Primorski tehnološki park v svojem delovanju in usmeritvi upošteva, da na omenjenem območju delujejo številne organizacije za podporo gospodarstvu, kot so enote Gospodarske in Obrtne zbornice, regionalne razvojne agencije, lokalni podjetniški centri, gospodarski oddelki občin, jamstveni (garancijski) skladi in podobne organizacije. Namenjene so predvsem majhnim in srednje velikim podjetjem. Zaradi tega se Primorski tehnološki park usmerja k izvajanju strokovnih storitev, zasnovanih na specifičnih potrebah tehnološko usmerjenih podjetij, ki so že ali pa naj bi postala članice tehnološkega parka.

V okviru temeljite preobrazbe mednarodnega mejnega prehoda v Vrtojbi, kjer bo 1. maja 2004 odpravljeno carinsko nadzorstvo v prometu potnikov in blaga iz držav članic EU, naj bi Primorski tehnološki park, kot že zapisano, dobil svoje nove prostore, s čimer bi pridobil vse pogoje in možnosti za delovanje v prihodnje. Občina Šempeter-Vrtojba je že zagotovila svoj delež sredstev, potrebnih za odkup zgradbe nekdanjega Shopping centra. Objekt stane 230 milijonov tolarjev, ustrezen delež za nakup pa naj bi prispevala tudi Mestna občina Nova Gorica. Pričakujejo še pomoč ministrstva za gospodarstvo, ki naj bi znašala 70 milijonov tolarjev. Pravni lastniki zgradbe, v kateri bi deloval Primorski tehnološki park, bi bili občina Šempeter-Vrtojba in Mestna občina Nova Gorica. Za ureničitev celotnega projekta pa bi bila največjega pomena finančna pomoč EU. Prispevek te povezave za razvoj primorskega tehnološkega parka na novih temeljih, na območju mednarodnega mejnega prehoda v Vrtojbi, naj bi znašal okrog milijon evrov.

M.

13

ČETRTEK,
10. APRILA
2003

Z 2. STRANI

Za strastjo politika...

V soboto se je v Milanu končala tridnevna programska konferenca stranke levih demokratov. Za njen potek in zaključke je vladalo veliko pričakovanje, saj so levi demokrati najmočnejša stranka Oljke, znano pa je, da so v stranki precejšnja trenja in različni pogledi na mnoga vprašanja, da ne omenjamo številnih sporov na osebni ravni.

Veliko zanimanje je vladalo zlasti za nastop bivšega glavnega tajnika sindikalne zveze CGIL Sergia Cofferattija, ki pa se je naposled izkazal za zelo spravljenega govornika, čeprav se ni odpovedal svojim pogledom na marsikatero za stranko in družbo pomembno vprašanje. Prevladalo je skratka prepričanje, da je treba za

vsako ceno ohraniti enotnost ne le levih demokratov, temveč celotne Oljke, če hoče slednja postati resen tekmelec Doma svoboščin na prihodnjih državnozborskih volitvah in torej resno računati na zmago.

Kaj pa Berlusconi in njegova vlada? Bo njegova podjetniška miselnost kos težavnim in kočljivim nalogam, ki se postavljajo pred politika?

Znani italijanski politolog Ernesto Galli della Loggia je pred leti o politiku napisal tole: "Za strastjo politika, takega politika, ki hoče doseči nekaj več od mesta v parlamentu, mora stati ideja. Ta ima namreč opraviti s sugestijo srca in domišljije, z upom, s snovjo, iz katere so narejene sanje".

Če to drži, lahko mirno rečemo, da je sedanji italijanski premier že padel na izpitu.

Poročilo ameriškega State Departmenta

Stanje človekovih pravic v Sloveniji zelo ugodno

Ameriški State Department, to je zunanje ministrstvo ZDA, je v svojem poročilu o stanju človekovih pravic v raznih državah v letu 2002 razmere v Sloveniji glede omenjenih pravic zelo ugodno ocenil. Tako kot leto prej pa opozarja na primere trgovanja s t.i. belim blagom, to je z ženskami. Slovenija je večinoma prehodna, a delno tudi ciljna država za trgovanje z ženskami, ki pretežno prihajajo iz Češke, Slovaške, Ukrajine, Moldavije, Rusije, Romunije in iz Bolgarije. Večina med njimi potem nadaljuje pot v zahodne države, predvsem v Italijo, Belgijo in Nizozemsko. Omenjeno poročilo poudarja, da Slovenija še vedno nima zakonodaje, ki bi trgovino z belim blagom posebej prepovedo-

vala. Žensk sicer ne obravnavajo kot kriminalke, jih pa po opravljenem postopku in pričanju na sodišču izženejo iz države. Za te ženske se zavzemajo in jim na razne načine pomagajo razne nevladne organizacije.

V poročilu so razčlenili tudi gibanja in stanja na drugih področjih v Sloveniji, pri čemer je tudi nekaj kritičnih poudarkov oz. opozoril. Po ugotovitvi, "da so represivni organi pod učinkovitim civilnim nadzorom", je navedeno, "da je policija v nekaterih primerih kršila človekove pravice". Zapisano je nadalje, "da v državi ni nasilja nad Romi, razmere v zaporih pa izpolnjujejo mednarodne standarde, čeprav so zaporji prepolni. Sodstvo je na splošno pošteno in učinkovito, vendar

posamezni primeri trajajo predolgo". Glede medijev State Department trdi, "da obstajajo namigi, da se pri njih nadaljuje samocenzura, ki je posledica političnih in gospodarskih pritiskov". Pri tem je omenjen primer časnikarja Mira Petka, ki so ga pretepli, a krivcev dve leti po dogodku še niso odkrili.

V poročilu smo nadalje prebrali, da je bilo do konca leta 2002 rešenih 79% denacionalizacijskih zahtevkov, od skupaj 37.988. Zapisano je, "da ženske v Sloveniji prejema še vedno le 85% povprečnih moških plač, predvsem na podežlju pa so ženske bolj obremenjene z delom kot moški". Glede pravic delavcev poročilo nima pripomb in omenja, "da je povprečna bruto plača leta 2002 znašala 437 dolarjev na mesec, kar naj bi delavcem omogočilo dostojno življenjsko raven.

M.

M.

SLOVENIJA

Več kot milijon števil Novi telefonski imeniki

Družba Telekom je izdala nove telefonske imenike za imetnike t.i. fiksnih telefonov in mobilnih telefonov. Pri vsakem naročniku je poleg zapisa telefonske številke stacionarnega telefonskega omrežja vpisana tudi številka mobilnega telefona, če je seveda naročnik z objavo te številke soglašal. Imenik v knjižni obliki je izšel v kompletu v nakladi 60.000 izvodov ter kot posamični imeniki področnih kod skupaj z rumenimi stranmi v skupni nakladi 272.000 izvodov. Cena kompleta ostaja nespremenjena, in sicer 3.500 tolarjev, medtem ko bodo imeniki področnih kod stali 1.200 tolarjev. Imenik na zgoščenki je izšel v 17.000 izvodih tudi po nespremenjenih cenah.

V kompletu bodo imeniki vseh šestih področnih kod v Sloveniji in rumene strani, medtem ko je imenik posamičnih področnih kod sestavljen iz belih strani področne kode iz rumenih strani cele Slovenije. Na prvem mestu v imeniku vsake področne kode je kraj, kjer ima sedež telekomova poslovna enota, za njim pa so navedeni vsi kraji po abecednem vrstnem redu. Podatkom o telefonskih na-

ročnikih, natisnjenim na običajnih belih straneh, so dodani tudi podatki o njihovih mobilnih telefonih, tako da posebne knjige o naročnikih mobilnih telefonov ni več. Posameznih imenikov področnih kod, vključno s tistimi v kompletu, in rumenih strani je skupaj skoraj za milijon knjig. Če bi knjige po dolgem zložili eno poleg druge, bi vrsta segala od Murske Sobote do Kopra.

V Telekomu Slovenije so se letos odločili, da bodo petdeset tolarjev od vsakega prodanega izvoda telefonskega imenika namenili za ohranjanje regionalne kulturne dediščine pri nas in tako podprli delovanje Slovenskega etnografskega muzeja.

Bralci Novega glasa, ki so zainteresirani za nakup novega telefonskega imenika Slovenije, slednjega lahko nabavijo na vseh poštah v Sloveniji. Dodajamo, da je družba Telekom največji operater komunikacij v državi. Vključuje nad 800.000 naročnikov klasičnih telefonskih priključkov in 250.000 imetnikov mobilnih telefonov, ki so tudi pri volili v objavo svoje številke v novih telefonskih imenikih. M.

Pomlahevanje in izobraževanje sta nujna

Mladi kmetovalci, veliko upanje za evropsko kmetijstvo

Rimski kongres evropskih mladih kmetovalcev je z odgovornostjo začel reševati ključni problem evropske kmetijske politike, ki se prenavlja

Prejšnji teden je bila v Rimu evropska konferenca mladih kmetovalcev, ki je na dvodnevem zasedanju obravnavala enega temeljnih vprašanj prihodnosti evropskega kmetijstva, se pravi problem pomladitve kmetij v Evropi. Mladi evropski kmetje so tudi nakazali potrebo po ozaveščanju potrošnikov o kakovosti evropske hrane in o vlogi kmetijstva, ovrdenotenju in turistični promociji življenja na podeželju in zagotavljanja obstoja vseh sektorjev kmetijstva.

Evropska kmetijska politika se v krogu pogajanj glede predlagane reforme skupne kmetijske politike sooča tudi s tem vprašanjem, ki ni majhno! Države kandidatke za vstop, med njimi tudi Slovenija, pri tem niso nobena izjema. Prav zato so predstavniki združenih mladih kmetov iz vse Evrope predstavili t.i. Rimsko deklaracijo o prihodnosti mladih kmetovalcev. Ta poudarja, da Evropa brez povečanja števila mladih kmetov, ki bodo nosilci prihodnjih kmetijskih reform, ne more zagotoviti zdravega

kmetijstva. Zato je pomoč mladim prevzemnikom kmetij eden najpomembnejših mehanizmov kmetijske strukturne politike.

Evropski kmetijski komisar Franz Fischler je na tej konferenci, ki so se je udeležili tudi kmetijski ministri držav članic in kandidatke, (Slovenijo so zastopali kmetijski minister Franc But in predstavniki Zveze slovenske podeželske mladine) pojasnil, da predlagana kmetijska reforma zagotavlja mladim kmetom oz. celotnemu kmetijstvu ustrezno podporo pri soočanju z novimi izzivi in potrebami potrošnikov. Sama Rimski deklaracija, ki je bila oblikovana januarja letos, kmalu pa jo bosta obravnavala tudi svet evropskih ministrov za kmetijstvo in Evropska komisija, poudarja naslednje usmeritve: skupna kmetijska politika mora biti transparentna in uresničljiva tako za kmete kot potrošnike, pokrivati mora vse proizvode in storitve, ki so pomembni za družbo, zagotoviti mora stabilen regulatni okvir in dobičkonosne

cene, skupne težave celotne Evropske zveze mora reševati s skupnimi rešitvami, tako da ne bi prihajalo do večjih razlik med posameznimi članicami (tudi na področju podpor mladim kmetovalcem); reforma mora z ustreznim paketom pomoči podpirati mlade kmetovalce pri prevzemanju kmetij in dobro načrtovanih naložbah v razvoj, poenostavitve mora administrativne postopke in omogočiti ustrezno svetovalno službo za mlade kmetovalce.

Na rimski konferenci so torej nekako potrdili ključne novosti predlagane reforme. Evropski komisar za kmetijstvo Fischler je izpostavil novost, se pravi preusmeritev podpor v smeri od proizvajalca k proizvajalcu, kar pomeni, da bo kmet lahko proizvajal tisto, kar trg potrebuje, in ne tistega, za kar dobi največ državnih subvencij. Ta sprememba bi morala po Fischlerjevih besedah ustrezati mladim kmetovalcem, saj bodo lahko izkoristili svoje znanje, izkušnje in ideje.

Statistični podatki, ki so bili ob tem objavljeni, so zelo

pomenljivi. Evropski svet mladih kmetovalcev (CEJA) navaja, da je v Evropski zvezi več kot 50 odstotkov gospodarjev kmetij starejših od 55 let, le 10 odstotkov pa jih je mlajših od 35 let. Poleg tega se v državah Unije vsakih dvajset let število kmetov prepolovi, skupno število mladih kmetov v sedanji Petnajsterici pa se je leta 1997 zmanjšalo na 700.000. V Sloveniji pa je po podatkih popisa kmetijskih gospodarstev iz leta 2000 samo 20 odstotkov gospodarjev na kmetijah mlajših od 35 let, kar 41 odstotkov pa jih je starejših od 55 let.

Da sta problem staranja in neustrezne izobrazbene strukture gotovo ključni dejavniki pri prenovi kmetijstva, lahko ugotovljamo, tudi ko ocenjujemo stanje na domačem teritoriju. Vsakdo bo namreč ugotovil, da so danes na Krasu, v Brdih in Benečiji žive in uspešne ter tudi na tržišču dovolj učinkovite le tiste kmetije, ki so se pravočasno obnovile in na katerih skušajo mlajši gospodarji ustvariti ustrezen dohodek.

Vsakoletne spomladanske obveznosti

Bližajo se davčne zapadlosti

Letošnja davčna prijava prinaša nekaj novosti in davčnih olajšav predvsem za družine z majhnimi otroki. Kako naj se spopadamo z vsemi težavami?

Kot vsako leto se bodo davkoplačevalci v Italiji tudi to pomlad ubadali z davčnimi prijavami, v katerih morajo prijaviti vse dohodke, ki so jih prejeli v letu 2002. Davčno prijavo morajo izpolniti osebe, ki so v letu 2002 prejele dohodek razen v primeru, da izdaja celotni dohodek od odvisnega dela in hiše, v kateri ima davkoplačevalec stalno bivališče. V primeru, da je oseba umrla, morajo davčno prijavo predstaviti dediči. Davčne prijave pa ne izpolnijo osebe, ki v letu 2002 niso imele nobenih dohodkov, oz. so imele izključno dohodke od odvisnega dela pri enem delodajalcu oz. pri več delodajalcih, če je zadnji delodajalec opravil obračun vseh dohodkov in vseh davkov.

Prva novost, s katero se bomo letos spopadli pri izpolnjevanju davčne prijave, je valuta. Letos moramo nujno izpolniti davčno prijavo v evrih, medtem ko smo lahko do lanskega leta izbirali med lirami in evri. Poleg tega pa predvideva letošnja prijava še nekaj novosti:

- novi odbitki za otroke, ki so davčnemu zavezanec v breme, in sicer glede na njihovo število, starost in celotni družinski dohodek;
- novi odbitki za družine, ki imajo prizadete otroke;
- novi odbitki za družine, ki imajo gluho otroke;
- posebni odbitki za starše,

ki upravljajo družinske jaslje ali jaslje na delovnem mestu;

- nova pravila za odbitek 36% za popravila obstoječih stavb, v tem primeru veljajo nova pravila tako za delitev izdatkov, saj moramo od letos dalje izdatke razdeliti na 10 let in ne več na 5 let, kot je bilo možno do letos, kot tudi za najvišji dovoljeni odbitni znesek.

Odvisni delavci in upokojenci lahko tudi letos izbirajo med dvema obrazcema, in sicer med prijavo 730 in med obrazcem uniko. Davčno prijavo v poenostavljeni obliki, in sicer model 730, lahko izpolnijo samo nekatere kategorije davčnih zavezancev, in sicer:

- odvisni delavci in upokojenci;
- osebe, ki prejemajo prispevke, ki jih zakon enači dohodkom odvisnega dela npr. prejemki iz dopolnilne blagajne;
- člani zadrug;
- duhovniki katoliške Cerkve;
- sodniki, državni parlamentarci, deželni, pokrajinski in občinski svetovalci;
- osebe, ki opravljajo socialno koristna dela (lavori socialmente utili).

V prijavi 730 pa lahko prijavimo samo nekatere dohodke, in sicer:

- dohodke odvisnega dela;

- dohodke, ki jih zakon enači dohodkom odvisnega dela;
- dohodke zaradi posesti nepremičnin (stavb in zemljišč);
- dohodke neodvisnega dela, ki izhajajo iz sodelovanja s podjetji, ne da bi pri tem opravljali neko podjetniško dejavnost;
- nekatere vrste ostalih dohodkov.

Seveda predstavlja izpolnjevanje obrazca 730 več prednosti, saj je izpolnjevanje take prijave veliko bolj enostavno. Davčni zavezanec mora samo izpolniti poseben obrazec, na katerega prepiše dohodke od odvisnega dela za leto 2002, dohodke stavb in zemljišč, morebitne druge dohodke, odbitne stroške in vse to izroči delodajalcu ali centru CAF, kjer

bodo opravili vse izračune. Ko je davčni zavezanec izročil izpolnjen obrazec, je že izpolnil svojo obveznost. Če smo se odločili, da bomo predstavili model 730 svojemu delodajalcu, moramo odgovarjajoči obrazec oddati do 30. aprila 2003. V tem primeru smo se morali za to možnost odločiti že pred kakim mesecem. V primeru, da nam bo model 730 izpolnil center CAF, pa imamo čas do konca maja, čeprav nekateri še napovedujejo, da bodo rok verjetno podaljšali do 15. junija. Delodajalec ali center CAF bo obračunal davke in davčnemu zavezanec odtegnil od plače dolžni znesek ali mu vrnil terjatev na julijski plači, če je morebiti v letu 2002

plačal preveč. Ravno tako bo sam delodajalec ali center CAF poskrbel, da bodo pravilno plačani tako junjski kot novembrski predujmi. Druga prednost poenostavljene prijave 730 pa je ta, da lahko zakonca izpolnita prijavo skupaj, medtem ko mora obrazec uniko predstaviti vsak davčni zavezanec posebej. Skupno davčno prijavo lahko zakonca izpolnita tudi v primeru, da eden od zakoncev ni odvisni delavec. V tem primeru bo delodajalec odtegnil dolžni znesek od plače zakonca, ki je odvisni delavec, ravno tako bo na isto plačo vrnil morebitno terjatev. Davčni zavezanec, ki ima pogoje, da izpolni obrazec 730, se lahko kljub temu odloči za davčno prijavo Uniko, vendar bo v tem primeru čakal na povračilo morebitne terjatve vsaj 3 leta.

Če ima davčni zavezanec tudi dohodke, ki jih ne more prijaviti v davčni prijavi 730, npr. dohodki od podjetniške dejavnosti ali če ne odgovarja pogojem, npr. ni v stalnem odvisnem delovnem razmerju, mora nujno izpolniti davčno prijavo Uniko. V tem primeru je izpolnjevanje nekoliko bolj zahtevno, davč-

ni zavezanec pa mora sam opraviti vse račune in poskrbeti, da bo v roku plačal saldo za leto 2002 in vse predujme za leto 2003. Saldo za davke za leto 2002 in prvi predujme za leto 2003 mora davčni zavezanec poravnati do 20. junija 2003. Po 20. juniju 2003 pa ima davčni zavezanec še mesec dni časa, da poravnava svoje obveznosti z minimalnim pribitkom 0,40% na dolžni znesek. Če izpolnimo prijavo Uniko, jo moramo do 31. julija 2003 predstaviti kaki banki ali pošti, ki bo potem poskrbela, da bo prišla v prave roke. Lahko pa se tudi odločimo za telematsko pošiljanje davčne prijave. V tem primeru imamo čas do 31. oktobra 2003 in več možnosti:

- lahko zaprosimo davčno upravo za posebno šifro, s katero se povežemo na spletno stran davčne uprave in tako oddamo tudi svojo prijavo;
- lahko se obrnemo do davčnega svetovalca, ki je pooblaščen za sprejemanje in pošiljanje davčnih prijav davčni upravi;
- lahko gremo do najbližjega davčnega urada (v Trstu je to na ul. Van Bruck, v Gorici na Corso Italia), kjer nam bodo z veseljem pretipkali že izpolnjeno davčno prijavo v računalnik in tako tudi ugotovili morebitne napake.

Mara Petaros

Obvestilo bralcem

Nашa cenjena sodelavka dr. Mara Petaros v tej številki začne s svojim prispevkom osvetljevati pomembne novosti in pravila za vse davkoplačevalce.

Bralce obveščamo, da je dr. Mara Petaros pripravljena na straneh našega tednika vsakomur nuditi odgovore na morebitna vprašanja in posamezne težave. Kdorkoli bi ji rad postavil kakršnokoli vprašanje v zvezi z davčno zakonodajo, nam lahko svoje dvome in težave sporoči, postavi vprašanje, ki ga bo uredništvo posredovalo naši sodelavki.

Na razpolago smo vam na tel. št. 0481 532052, fax 0481 548808, e-mail: gorica@noviglas.it.

51. STRANI

Zlata grla

Na sobotnem tekmovalnem delu v sovodenjskem Kulturnem domu se je pomerilo 8 pevskih zborov, na nedeljskem revijalnem delu pa je nastopilo 10 zborov. Vsem v pozdrav je v soboto zapel mladinski zbor Vrh sv. Mihaela pod vodstvom Marje Feinig, naslednjega dne pa istoimenski otroški zbor, ki ga je vodila Sara Devetak, ob spremljavi Maje Jarc.

Tretje srečanje nam daje možnost, da lahko ugotovljamo, da delo, ki je bilo zastavljeno pred leti na ravni otroškega in mladinskega petja v našem prostoru, začena rojevati sadove. Uvajanje najmanjših v svet petja in glasbe, glede na starostno dobo postopno stopnjevanje zahtevnosti, premišljeno delo pri oblikovanju glasu in tona in predvsem rednost ter sistematičnost tega dela bo, če bo ta generacija zborovodij vztrajala, lahko prinesla vzpodbudne rezultate tudi za naprej. Potrebno bo seveda najti primerne odgovore na pričakovanja najstnic in najstnikov, da se ne bi izničil zastavljeni trud in da bi se današnji otroci, ko bodo odrasli, vključili v odrasle pevske sestoje. Razveseljivo je zato, da pobudo podpirajo sovodenjska občinska uprava in Združenje cerkvenih pevskih zborov, ki se zavedata pomena tega dela z najmlajšimi. Ob teh pa še številni sponzorji.

Seveda je jasno, da so opazne razlike med šolskimi in društvenimi ali župnijskimi zbori, saj vsak deluje v različnih razmerah in okoljih, vendar je bilo navdušenje, s ka-

terim so sodelujoči zbori nastopali na obeh delih Zlatih grl, vsem razveseljiv skupni imenovalec. V sobotnem, tekmovalnem delu spreda, so se zvrstili OPZ "F.B. Sedej" iz Števerjana, ki ga vodi Eliana Humar, spremlja pa Martina Valentinčič, OPZ "A.M. Slomšek" iz Bazovice, pod vodstvom Zdenke Križmančič in ob spremljavi Beatrice Zonta, OPZ Ladjica iz Devina, pod vodstvom Olge Tavčar in spremljavi Katje Lavrenčič, OCPZ "F. Baraga" iz Sv. Križa in Proseka, ki ga vodi s. Angelina Šterbenc, spremlja pa Beatrice Zonta, nadalje Sovodenjski osnovnošolci pod vodstvom Egle Frandolič in ob spremljavi Damijane Čevdek Jug ter OPZ OŠ "A. Bubnič" iz Milj, pod vodstvom s. Karmen Koren in ob spremljavi Nede Sancin. V kategoriji mladinskih zborov pa sta se pomerila zbor SCGV "E. Komel" iz Gorice, ki ga vodi Damijana Čevdek Jug ob spremljavi Dali Vodič, ki je spremljala tudi petje MLPZ nižje srednje šole "Ivan Trinko" iz Gorice, pod vodstvom Štefana Joba.

Komisija, ki so jo sestavljali znana zborovodkinja in izvedenka za otroško petje Majda Hauptman iz Ljubljane, pevovodja in ugledni glasbenik iz Doberdoba Hilarij Lavrenčič ter glasbeni pedagog in javni delavec David Klodič iz Benečije, ni imela lahkega dela. Kot je poudarila Hauptmanova ob razglasitvi ocen, so si bili zbori precej enakovredni in vsi tudi z lepimi možnostmi razvoja. Nekaj pripomb so imeli na račun sporedov, v smislu, da so nekateri zborovodje

izbirali za nastop tudi popevke. Vsekakor pa so kot najboljša ocenili nastop OPZ OŠ "Albin Bubnič" iz Milj, v kategoriji mladinskih pa nastop MLPZ SCGV "Emil Komel". Nagrado za najboljšo klavirsko spremljavo pa so podelili Beatrici Zonta za vlogo, ki jo je odigrala pri OPZ Slomšek iz Bazovice.

Nedeljski, revijalni del Zlatih grl v kulturno športnem centru Danica na Vrh sv. Mihaela je bil v znamenju hudega mraza in burje pred gotovo premajhno dvorano, a veselega in prijaznega vzdušja v njej, saj je bilo pravo veselje pogledati in prisluhniti tej mladeži. Po dobrodošlici je na oder stopila dolga vrsta malih in malo večjih pevcev OPZ Romjan, ki idealno povezuje otroke iz Laškega. Letos ustanovljeni zbor, ki šteje več kot 40 otrok, vodi Tatjana Legiša, ob tej priložnosti ga je spremljala Olga Tavčar. Sledil je nastop OPZ Sinička, ki deluje v okviru SCGV "E. Komel" in ga vodi Michela De Castro, spremljala pa ga je Martina Hlede, peli pa so še mlajši OPZ Ladjica iz Devina, OPZ "O. Župancič" iz Štandreža, pod vodstvom Tanje Gaeta, OPZ Kremenjak iz Jamelj, vodi ga Marja Feinig, spremljala pa ga je Elisa Antoni, OPZ Podgora, pod vodstvom Katje Bandelji in spremljavi Zulejke Devetak, OPZ Plešivo, vodi ga Martina Hlede in ob spremljavi Michele De Castro, OPZ Štmaver pod vodstvom Nade Kovic in ob spremljavi Martine Valentinčič ter še OPZ Vesela pomlad z Opčin, pod vodstvom Mire Fabjan,

ki je eno pesem zapel tudi ob spremljavi flavte, violine in čela, ter na koncu OPZ dvojice OŠ iz Špetra, ki je nastopil pod vodstvom Davida Klotiča in spremljavi Anne Bernich. Revija, ki jo je povezovala Tatjana Devetak, se je zaključila s podelitvijo lepih spominskih reliefov, del Pietra Brumata za oba prvuvrščenega zbora, slavnostnim nastopom zbora OŠ "Bubnič" ter podelitvijo nagrade občinstva OPZ Vesela pomlad z Opčin, nakar pa so v dvorano kar skozi okno prinesli ogromno, 40 kg težko torto, ki je bila v veselje vsem, ki so je bili deležni.

Končalo se je tako tudi 3. Srečanje otroških in mladinskih zborov Zlata grla. Nedvomno so organizatorji, kljub težavam, lahko veseli in ponosni na odziv. Poskusili so idealno rešiti prostorsko težavo s šotorom in organiziranim vodstvom za zboro, ko so končali nastope. Za vse, ki niso mogli v dvorano, so namestili notranjo televizijsko zvezo, ki je omogočila spremljanje koncerta pred dvorano. Hud mraz pa je vse presenetil, zato so le najbolj vztrajni vzdržali na prostem pred televizorjem ves čas revije. Nekateri so tudi izrazili pomisleke glede smiselnosti sicer delne tekmovalnosti pobude. Dvom pa je le deloma upravičen, ker, kot je dejala članica ocenjevalne komisije, gospa Majda Hauptman, je hvalevredno vsako pevsko delo z otroki, izziv t.i. tekmovalnosti pa je predvsem spodbuda za zbor in zborovodje, da bolj resno zastavijo svoje delo ali bolje izkoristijo vaje, ko se pripravljajo na nastope.

Avto / Moto

Katastrofa Ferrarija

Nedeljske dirke v znamenju nesreč

Če je hotela mednarodna avtomobilska zveza s spremembo pravil pred sezono doseči, da bi bile dirke Formule 1 zanimivejše in da bi se končala prevlada Ferrarija, ji je to popolnoma uspelo. Ferrari je na dirki za Veliko nagrado Brazilije v nedeljo, 6. t.m., znova ostal prazen rok, saj se je Michael Schumacher zaletel, Rubens Barrichello pa je odpovedal dirkalnik. Tokrat je moštvo iz Maranella zabeležilo

nitev. To je predstavljalo vrhunec kaosa na dirki: Webber je v ciljni ravlini priletel v zaščitno ograjo, popolnoma razbil svoj Jaguar in na stezi pustil kopico delov svojega dirkalnika. Alonso se eni od pnevmatik ni mogel izogniti: najprej je trčil vanjo, nato pa silovito še v zaščitni zid iz gum, ki je razpadel, kot bi ga prerezal z nožem. Mladi Španec je v šoku zlezel iz povsem uničenega Renaulta, odšel do zidu in se sesedel. Zdravniška ekipa je bila takoj na mestu, Alonso so spravili na nosila in v bolnišnico, njegov dvignjeni palec pa je kazal, da trčenje vendarle ne bo pustilo hujših posledic.

Tudi prva dirka motociklistične sezone istega dne v Suzuki na Japonskem je minila v znamenju hudih nesreč. Italijanski motociklisti Honda so sicer zabeležili popoln uspeh, začeni s Valentinom Rossijem v kraljevskem razredu MotoGP. Žal pa se je v najmočnejši kategoriji hudo poškodoval domačin Daijiro Kato. Izgubil je nadzor nad motorjem in zletel z ovinka ter se zaletel v zaščitno ograjo. Zaradi poškodb glave in vratu so 26-letnega tekmovalca, ki je imel težave z dihanjem, nezavestnega s helikopterjem prepeljali v bolnišnico. Že na prvem treningu si je desni gleženj in nos na istem ovinku zlomil Italijan Marco Melandri. Rossi je takrat izjavil, da je že nekaj časa opozarjal, da je tisti ovinek najnevarnejši od vseh dirkališč, usoda pa je želela, da se je ravno na istem mestu dva dni pozneje poškodoval domači tekmovalac...

Erik Dolhar

lo popolno ničlo torej. Sicer je bil na dirkališču Interlagos najspretnější mladi Finec Kimi Raikkonen na McLaren-Mercedesu.

Močan dež je vsem povzročal obilo težav, na tretji dirki sezone pa ni manjkalo spektakularnih in nevarnih trčenj, tako da je bila nazadnje tudi predčasno prekinjena. Na zmagovalne stopničke se je povzpел še Giancarlo Fisichella z Jordanom, tretjevrščen pilot Renaulta Fernando Alonso (na sliki) pa je bil namesto na stopničkih kar na pregledu v bolnišnici. Ta je bil posledica njegove hude nesreče, ki je skupaj s trčenjem Marka Webberja tudi povzročila preki-

POTOPIS

Od Nove Gorice do Santiaga (22)

CAMINO FRANCES

Nace Novak

Daj, kar lahko daš, in zemi, kar rabiš.

Zjutraj sem bil kljub hudemu mačku pokonci že pred osmo uro. Za zajtrk sem si privoščil v vodi raztopljeno tabletko aspirina in cigareto, potem pa sem še debelo uro čakal, da so bili tudi vsi ostali pripravljeni na odhod. Oba žulja sem prekril z velikima obližema, ki mi jih je dala Emilia. S seboj jih je imela celo kolekcijo, in ker je imela obe stopali tako rekoč prekriti z obliži, je večkrat povedala, da bo na Caminu največ denarja porabila prav zanje, za obliže znamke Compeed, brez katerih pa bi že zdavnaj odnehala.

Čakanje mi je sicer najedlo dobro voljo, ki je zaradi mačka že tako ni bilo veliko, zato pa so v tem času odprli bližnji bar, tako da smo lahko še pred odhodom popili vsak skodelico vroče kave in

nekaj malega pojedli, kar nam je dobro delo.

Do mesta Carrion de los Condes smo jo mahali v prijetnem vetrcu, tam pa je začelo deževati. V enem od barov smo počakali, da se je zliło, potem pa naprej. Ravna pot je vodila po stari rimski cesti. Na razdalji 24 kilometrov ni bilo enega samega počivališča v senci, sonce, ki se je prikazalo iz za oblakov, pa ni prizanašalo. Nisem se najbolje počutil. Telo je bilo utrujeno in preobremenjeno. Zavirala so me tudi ožuljena stopala. Čutil sem, da v pohodnih čevljih ni vse v najlepšem redu, a kaj sem hotel? Stisnil sem zobe in sledil odločnim korakom Chrisa, Walterja in Emilie. Brez njihove pomoči oziroma prisotnosti bi mi šlo veliko težje.

Da bi bilo vse skupaj še bolj zaguljeno, sem poskrbel z "genialno" potezo med

postankom na pol poti. Utrujen in dehidriran sem se spravljal na pločevinko razgretga spljunkanega piva, zraven pa sem se basal s sirom in orehovimi jedrci. Ko smo se odpravili naprej, sem doživljal ene najhujših trenutkov na Caminu. Noge niso hotele naprej, v glavi pa mi je samo lenobno brenčalo. Če bi hodil sam, bi se verjetno zalvil v travo ob poti in zaspal, tako pa so me Companeros vlekli dalje. Z njihovo pomočjo je šlo.

Zadnjih nekaj kilometrov do vasice Ledigos sem šepal kot stara kura. Ko smo končno prišli do zavetišča, sem bil srečen, pa tudi sestradan kot že dolgo ne. S seboj nismo imeli nič hrane, tako da smo ostali zelo slabo, ko nam je eden od romarjev povedal, da v vasi ni ne gostilne ne trgovine, niti bara. Kasneje se je izkazalo, da obstaja pot do hrane. Oskrbnici je bilo

treba napisati spisek vsega, kar potrebujemo, in sama je šla po "špežo" v privat trgovino, s katero je imela očitno dogovor, da romarjem vstop v trgovino ni dovoljen. Bo? Čudno.

Kakorkoli že, s skupnimi moči smo spisali precej dolg

spisek potrebnih sestavin za "orok" večerjo, ki smo je bili potrebni, in že četrte ure za tem smo imeli pred seboj dve najlon vrečki, polni hrane. Medtem ko se je Jo lotila kuhanja, mi je Emilia očistila, namazala z betadinom in prevezala krvav žulj na desnem podplatu, ki ga nisem

bil prav nič vesel, a sem nekaj podobnega pričakoval, saj me je proti koncu etape v desnem čevlju res že pošteno zbadalo.

En smotan švabski romar, opravljen v oh in sploh pohodniško opremo, je poskrbel, da so se mi vremena še bolj zmračila. Ko je videl za slivo velik krvav žulj na desnem podplatu, je zmajal z glavo in me z zaigrano zaskrbjenim pokrovičnim glasom opozoril, da mi telo na tak način pošilja sporočilo. "Didn't you get the message?" je bil ves pаметen. Pri vsem skupaj pa me je najbolj pogrelo

to, da je imel možakar prav. Že štirinajst dni sem dan za dnem hodil. V povprečju okrog trideset kilometrov na dan in telo je bilo temu primerno izdelano, pa čeprav sem se na pot odpravil kondicijsko dobro pripravljen. Vedel sem, ja, da se preveč naprezam in da mi telo to

sporoča v obliki žuljev, vnetij ipd., a po drugi strani me je še naprej zanimalo, kako daleč lahko prigniš lastno telo, da še vedno deluje kolikor toliko v skladu z navodili, ki prihajajo iz glave, pa tudi iz srca. Kje je meja, ko vse skupaj odpove?

Med potjo sem bil velikokrat nedaleč stran od odgovora na vprašanje, nedaleč stran od psihofizičnega zloma, in naj se še tako čudno sliši, mi je to povsem ustrezalo, saj so bile misli in ideje, ki so se rojevale takrat, ko je bilo najbolj hudo, tudi najbolj dragocene.

Če bi v Ledigosu obtičal sam, v družbi krvavega žulja, bi mi bilo verjetno še precej bolj tesno pri srcu. Emilia, Chris & Jo in Walter so poskrbeli, da sem med odlično večerjo pozabil na težave. Že drugi dan smo hodili skupaj in si brez najmanjših zadržkov delili tako rekoč vse, kar smo nosili s seboj. Še nikoli prej nisem tako globoko in pristno doživljal mota "Vsi za enega, eden za vse!". Bilo je prelepo. Dajati in prejemati brez vsakršnih zadržkov.

/ dalje

S 3. STRANI

Zares most!

Skupaj bomo močnejši in bomo lahko konkurenčni ostalim območjem Evropske unije. Gospodarsko sodelovanje bomo dopolnili s sodelovanjem na ostalih področjih in rezultat bo nova kvaliteta življenja na skupnem območju.

Bosta Nova Gorica in Gorica kos izzivom in potrebam ljudi in novega časa?

Gorica in Nova Gorica bosta s potencialom, ki ga že imata, kos nalogam in izzivom. Ne bo lahko, potrebno bo preseči vse težave in strahove združevanja. Ljudje ob meji se bodo morali sprijazniti tudi z zgodovino, kajti velikokrat so bili dogodki na tem področju do prebivalcev zelo neprijazni. Vendar čas prinaša svoje, mladi živijo izključno za prihodnost, v kateri je potrebno iskati skupne točke, zagotoviti strpnost in spoštovanje različnosti. Soglašam z izjavo Romana Prodijskega, da smo v Evropi vsi narodi manjšina.

Ob koncu samo še vaše želje našim bralcem!

Vsem bralcem želim veliko lepega. Naj bo vsak nov dan za vas optimističen, srečen in priazen do vseh.

S 7. STRANI

Nova knjiga...

Prof. Jože Pirjevec je na predstavitvi svoje knjige v Ljubljani predstavil nekatere svoje teze, ki jih je obsežno argumentiral v knjigi. Med temi velja izpostaviti, da so bile Jugoslovanske vojne prikrite svetovne vojne, "saj se je vanje s svojimi interesi vmešal cel svet", ter da so odpovedale vse mednarodne institucije, tudi Evropska unija.

"EU ni bila zmožna oblikovati ne obrambne ne zunanje politike. Ves čas je članice vodile lastni egoizem, Francija in Anglija sta se, denimo, ves čas bali močnejše, združene Nemčije", je na predstavitvi še poudaril prof. Pirjevec, razočaran pa je bil tudi nad Združenimi narodi in zvezo NATO, ki je vse bolj sredstvo ameriškega vpliva v evropskem, atlantskem in azijskem prostoru.

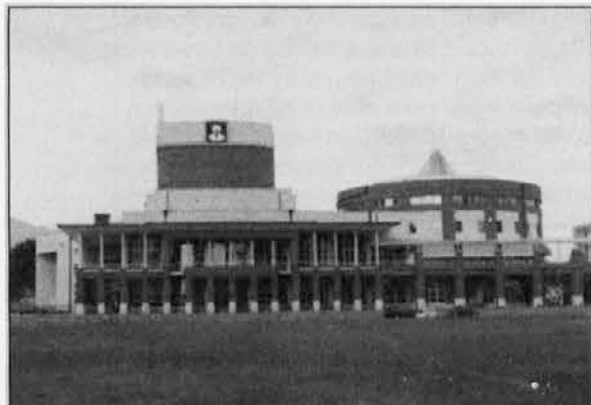
Nova Gorica / Primorsko dramsko gledališče

Pregled uspešnega delovanja v letu 2002

Na tiskovni konferenci, ki je bila v prostorih Primorskega dramskega gledališča v

začetku letošnje sezone sta na novogoriškem odru zaživel mladinska igra *Skrivni*

Lani je PDG zabeležilo doma in na tujem tudi izjemne dosežke s predstavami, ki

umetniških in tudi poslovnih rezultatov. Tako so se proti koncu lanske sezone zvrstile tri premierne uprizoritve, in sicer klasično delo *Tri sestre* A. P. Čehova v režiji Jerneja Lorencija, slovenska praznovredba dela Bena Eltona *Popcorn* v režiji gosta Andreasa Ingenhaaga in krstna postavitev črnoumorne igre *m' te ubu!* z režiserjem Matjažem Latinom, s katero je avtor Zoran Hočvar prejel Grumovo nagrado za najboljšo dramsko besedilo l. 2001. V

dnevnik Jadrana Krta angleške avtorice Sue Townsend, ki so jo lepo sprejeli mladotletniki, pa tudi odrasli gledalci, in brezčasni Shakespearov *Sen kresne noči* v režiji Janusa Kice. Namesto komedije *Afrika II., buuum!*, ki je odpadla, ker je Boris Kobal ni napisal, se je na repertoarju, kot ena izmed predstav v letu 2002, znašla slovenska praznovredba melodramatične pripovedi *Kean IV.* ruskega pisca Grigorija Gorina v režiji Georgija Para.

in na Dnevih komedije v Celju. Na festivalu komorne gledališča SKUP na Ptuj pa je pretresljiva predstava Eugena Ionesca *Kralj umira* v režiji Diega de Bree prejela nagrado za najboljšo kostumografijo in scenografijo. Od premiere, l. 1995, doma in na gostovanjih v tujini še vedno neustavljivo žanje uspehe lonescova *Plešasta pevka*, ki je v enkratni postavitvi Vita Tauferja našela že nad stopetdeset ponovitev. Prav tako uspešnica je tudi predstava *Tiste*

ga lepega dne v režiji Borisa Kobala, ki je preseгла sto ponovitev. Otroška igrice *Pingvin Coček* v režiji Dragoslava Todorovića je že več kot petdesetkrat razveselila male gledalce.

V letu 2002 je PDG izvedlo 190 predstav (103 doma in 87 na gostovanjih) in zabeležilo 48.000 gledalcev. Številom predstav je presešlo pogodbo z Ministrstvom za kulturo, ki jih je določalo 175.

Gledališka ponudba je bila tudi v lanskem letu izredno pestra, saj je obsegala poleg domačega repertoarnega programa gostovanja raznih gledališč, igrice Goriškega vrtiljaka in razgibano dejavnost Amaterskega mladinskega odra. Le operno-baletna ponudba je bila zaradi finančnih težav okrnjena. Vsekakor se je lani, kljub nizkim finančnim sredstvom za materialne stroške, na odru PDG zvrstilo 350 prireditev, ki si jih je ogledalo nad 106.000 gledalcev. Gmotne težave so onemogočile ansamblu PDG, da bi gostoval na mednarodnem festivalu na Češkem in v Venezueli, sicer pa je imel uspešna gostovanja v mnogih slovenskih gledališčih in v Bolgariji ter Bosni in Hercegovini. V minulemu letu je PDG gostilo več tujih gledališč, kot npr. Atelje 212 iz Beograda, Hrvaško na-

rodno gledališče iz Zagreba in gledališče s Hvara. PDG je sodelovalo tudi na Alpe-Jadran Puppet festivalu. Lani je PDG postalo član Evropske gledališke konvencije (ETC).

Do konca letošnje abonmajske sezone pripravlja PDG še dve premieri uprizoritvi. Aprila bodo igralci odigrali Molierovo tragikomedijo *Don Juan ali Kamnita gostija* v režiji Vita Tauferja, v maju pa bi moralo doživeti odrski krst besedilo Borisa Kobala Gospod Kučan, ti pišem, ki naj bi nadomestilo napovedano, a žal nikoli spisano komedijo *Afrika II., buuum!* Nov Kobalov satirični tekst naj bi bil nekakšno nadaljevanje njegove kabaretne predstave *Allegro, ma ne preveč*, ki je pred časom zabavala gledalce SSG.

PDG bo v sezoni 2002-03 sodelovalo še na štirih mednarodnih festivalih: s Shakespearovim delom *Sen kresne noči* v Grčiji (v Solunu) in v Romuniji na Craiova Shakespeare Festivalu, z Goldonijevimi *Zdrhami* pa v Makedoniji na Ohridskem poletju in na Hrvaškem na Splitskem poletju.

Tudi predstavi *Kean IV.* in *m' te ubu!* bosta odšli v goste: prva bo gostovala v Hrvaškem narodnem gledališču, druga pa v Celovcu.

IK

Likovna razstava

Brigitte Brand v Novi Gorici

V novogoriškem Hit paviljonu so 27. marca otvorili razstavo nemške slikarke Brigitte Brand, ki bo odprta do 6. maja. Predstavljena so njena najnovejša platna, mestne vedute in krajine v mešani tehniki.

Glavna tema razstavljenih del so Benetke, vendar to ni mesto, ki ga je vsakdo vajen, glasno in polno ljudi. Na njenih slikah dobijo ulice nov videz. Vse je potopljeno v temo in samoto. V mestu vlada nočna ali zgodnjejutranja meglica, ki zabrisa podrobnosti na fasadah hiš in mostovih. S hitro potezo podane forme se izgubljajo za tančico in se spreminjajo v spektralne silhuete. Tak pogled se lahko predstavi samo osam-

ljenemu nočnemu sprehajalcu, ki si hoče popraviti vtis in pozabiti na dnevni vrvež, ki bo preplaval mesto. To je sedaj prepuščeno samemu sebi, njegov kolorit so zamenjali modrosivi toni, medle luči svetilk se odsevajo na vodi in ustvarjajo globoke sence. Ozke ulice in kanali v zavoji izginjajo v temo in dajejo nek rahel globinski vtis. Pogled na Benetke je oddaljen od vseh tipičnih predstav in slik, ki jih kot spominke prodajajo po ulicah.

Brigitte Brand je izrabljenemu in nešteto krat reproduciranimu motivu vrnila izvirnost in mu skozi osebni pogled dala nek nov čar in globino. Umetnica je sama pred temi motivi, na svojem sprehodu ne sreča niti enega pešca. Nihče ne poseđa na stolihih kavarne na sliki *Caffe Florian*. Okoli nje se širi neznanjski občutek tišine in zamišljenosti. Razgleduje se naokrog, v sebi presnavlja podobne in jih vrača na platno kot sliko svojega duha, svoje no-

tranjosti. Misli so tu svobodne in se lahko prosto razvijajo in širijo po praznih prostorih. Končno lahko prisluhnejo samim sebi, saj je nočni čas najbolj primeren za to.

Trg Svetega Marka je prikazan kot prostrana površina. Zajema skoraj celo sliko in stavbe, ki ga obkrožajo, so potisnjene na rob. Na platnu kraljuje *Visoka voda*, ki ga je zalila in tvori na njem abstraktne vzorce. Tudi na sliki *Most vzdihljajev* igra voda glavno vlogo s svojim blagim valovanjem.

Bela Ladja se kot prosojen duh pozibava na vodi, s svojim pramcem sili iz slike in ob pogledu nanjo bi gledalec najraje stopil korak v stran, iz previdnosti.

Mistično in sanjsko atmosfero doseže umetnica na sliki *Camaregio*, kjer je voda ujeta med visokimi in strmimi peščinami, nad vsem pa se odpira zvezdasto nebo.

Brigitte Brand se je rodila leta 1955 v Rastattu, v Nemčiji. Diplomirala je v Stuttgartu na Akademii der Bildende Künste. Dobila je enoletno štipendijo za študij na Accademii di Belle Arti in leta 1979 prišla v Benetke, kjer je ostala do leta 1984. Nato se je preselila v Treviso.

Od leta 1980 razstavlja samostojno in skupinsko, največ v Italiji, pa tudi v Nemčiji, Avstriji in na Madžarskem. To je njena prva razstava v Sloveniji.

Katarina Brešan

NE POSLUŠAT PRAUC!

Jakec: Ti, zadnjič si kar taku šou, kar ni blo lepu. Ma, danes mi ne uejdeš! Najprej mi povej, kaj je novga?

Mihec: Kaj češ, da bo. Pride vse, an vse pasa!

Jakec: Taku pravejo, ma med tem cajtem ku je tle, kaj se dogaja?

Mihec: Ma, kaj? Neč tacga. Kaže, da se vsi pripravljajo na deželne volitve.

Jakec: Oh, volitve. Kaj češ, zmerej tista borba. Kandidati se poganjajo za bet zvoljeni, se pahajo, da bi jih sprauli na tisti seznam ledi, ki gre gvišno sedet na deželo, če je zvoljen predsednik, ki ga podpirajo jen taku naprej.

Mihec: Govoriš ued t.i. "liščina"?

Jakec: Ja, sem brau, da so se za volitve dobili tisti ued SKGZ-ja jen jemeli dolgo raz-

pravo o tem, koga naj kandidirajo. So govorili od Jole Namor jen ued Pavšiča samga, podrobnosti pej ne vem. Polej so jemeli suj sestane tisti ued Slovenske skupnosti jen tisti ued SSO-ja jen tedi uani so dolgo govorili, koga nej kandidirajo. Sem slišo, da svojga kandidata predlagajo komunisti jen tudi levi demokrat delajo svoje račune, koga ued možnih slovenskih kandidatov be spravi na ta seznam, da jem ne bi delal težav za ostale kandidate, ki računajo, da bojo dobili zadosti glasov ued volilcev. Illy pej čaka jen ku pameten človek prave, da nej Slovenci uedlučejo sami, da nej dobijo čim bolj reprezentativno usebo za vseh jen da tistega bo stavo na seznam.

Mihec: Ah, ti računi niso lahki. Mimogrede se kašnemi zamje-reš, jen pole je joj!

Jakec: Eh, ja, sitna stvar. Taka, da me ne pusti spat.

Mihec: Ben, glih, da me ne bi pustilo spat, ne, so druge stvari, ki se mi zdijo bolj zaskrb-ljujoče, ma se strinjam, da je za slovensko stvar važno, da je treba u deželni svet izvolit anga pametnega človeka, ki bo znal ali znala, kaj je narodova korist.

Jakec: Taku! Prou praveš! Jest mislem, da taki ledje so, ma da jeh je treba poiskat jen pridobit za stvar.

Mihec: Sej: u tem grmi se skriva zaj! Sej videš, če malo

gledaš, kaj se dogaja med nami, da vsi strajno pravejo, da je treba novih sodelavcev, novih pevcev u zborih, novih kandidatov za volitve, novih..., ma polej praksa pokaže, da je drgači. Ledje so štufi, da se neč ne spremeni jen zatu se držijo bolj u drugi vrsti, kader se kašen okorajže jen prstuope, pej se zgodi, da jeh dobi še po glavi...

Jakec: Kaj češ, čakole no fa fritole, pravejo Triestini!

Mihec: Ti, če ze pravemo ued čakol... znaš tisto ued tistga politika, ki je pred anni volitvami bil na enem zborovanji jen je volilec razlago, kaj misle ued regulacijskega načr-

ta jen jem je govoru tudi ued drugih precej tehničnih zadevah. Na enkrat se je zavjel, da ga ne poslušajo, jen jem je rjeko: "...je vse zastuj, da vam pravem te težke probleme. Če vas zanima, vam povjem rajši prauco, ki so mi ji uni teden prauli Mihec nu Jakec."

Jakec: Jen ledje, kaj so rekli?

Mihec: Kaj so rekli? Se zna, da so bli vsi za tu, da jem pove prauco. Jen zatu je govornik nadaljeval: "Ben, en dan so šli z Opčin pruti Tržiči ana lastouca, an bižat (jegulja) jen sam naš ljubi Gospud Jezus. Hue-dejo, jen huedejo jen pridejo do Nabrežine, kader hudič, ki je zmerej nadišpeten, nardi ano strašno nevihto. Je grme-lo jen je trskalo, jen dež je taku strašno lil, da so se vsi poskri-

li. Ma, naši trije popotniki grejo kar naprej. Hodejo jen hodejo jen končno pridejo do Moščenic. Jen tam... neč! Nasrasla voda je odnesla most čez reko. Lastouca se nanker ne ustave, enostavno zleti čez reko. Bižat skuoče u reko jen ju preplava... Govornik pej se je takrat ustavo jen obmoukno. Ti, ki so poslušali prauco, pej so ratali radovedni jen so ga vprašali, naj jim pove, kaj je naredo Jezus. "Naš ljudi gospud Jezus," je reko govornik, "pej se je strašno razjezo na vas, zatu ki tako pozorno poslušaste prauce ued Mihca jen Jakca, namesto, da bi skrbeli za stvari, ki so važne za celotno družbo!"

Jakec: Oh, muj Buh! Je blo za si mislit, da boš povel kašno tako mrzlo. Glej, je bulše, da greva kej popit.

Mihec: Ben, pej bejžva!